

סקר בוגרי בתי ספר לרפואה בישראל 1981-2000

נעמי ביטרמן • אילנה שלו

מוסד שמואל נאמן
למחקר מתקדם במדע וטכנולוגיה

סקר בוגרי בתי ספר לרפואה בישראל 1981-2000

נעמי ביטרמן, אילנה שלו

עוזרת מחקר: זהר לינדר

יוני 2003

טכניון-מכון טכנולוגי לישראל

דו"ח זה הוכן על ידי החוקרים בלבד ועל אחריותם.
הדעות המובעות בפרסום זה הינן של החוקרים ואינן משקפות בהכרח
את עמדתו של מוסד ש. נאמן.

זכויות יוצרים © 2003 מוסד שמואל נאמן
למחקר מתקדם במדע וטכנולוגיה,
טכניון – מכון טכנולוגי לישראל,
קרית הטכניון, חיפה, 32000 ישראל.
טלפון: 8292329-04, פקס: 8231889-04
e-mail: info@neaman.org.il

סקר בוגרי בתי ספר לרפואה בישראל בין השנים 1981-2000 נערך במוסד שמואל נאמן למחקר מתקדם במדע וטכנולוגיה בטכניון, בשיתוף עם ארבעת דיקני בתי הספר לרפואה בארץ, בתמיכה של משרד הבריאות ובברכת המדען הראשי של משרד הבריאות.

הסקר התבצע במוסד נאמן כחלק מפעילותו הציבורית של המוסד בסיוע בפתרונות לבעיות לאומיות בחברה, בכלכלה ובתעשייה וטכנולוגיה, ובמסגרת מעורבותו האינטנסיבית בשנים האחרונות בנושאי יחסי אקדמיה-תעשייה.

מטרות הסקר העיקריות היו מיפוי תחומי העיסוק הנוכחיים של בוגרי בתי ספר לרפואה בארץ, אפיון ההכשרה האקדמית-מקצועית ועיסוקיהם בשלבים השונים של ההתמחות המקצועית והערכת מידת מעורבותם של רופאים בתעשייה ובעסקים (עם וללא נטישת העיסוק הקליני). הסקר בדק בנוסף את עמדות הבוגרים באשר לדעתם על תוכניות הלימוד הקיימות, תוכניות לימוד אלטרנטיביות, ודעתם לגבי מידת התאמתן של תוכניות הלימוד לצורכי הרופא העכשווי והעתיד, כל זאת באמצעות שאלון מפורט שנשלח למדגם מייצג של אוכלוסיית הבוגרים בשנים 1981-2000. בעזרת חיתוכים ומתאמים בוחן הסקר מגמות ותת אוכלוסיות בין בוגרי רפואה בארץ כגון: רופאים ורופאות, עתודאים, פילוחים על פי פקולטות ותקופות לימוד, ורקע לימודי התיכון.

ממצאי שאלון הבוגרים מכיל חומר רב ועשוי לעורר עניין מגוון אצל גופים שונים באקדמיה ומחוצה לה. אי לכך החלטנו להגיש את הדוח במתכונת גולמית יותר מהמקובל בדרך כלל; גרפים וטבלאות המציגים את הנתונים על פילוחיהם השונים, ומובהקותם הסטטיסטית, ופחות מלל ודיון על הממצאים. כך אנו מקווים יקל על הגופים השונים המעורבים בתחום לעקוב אחרי הנתונים ולדלות מתוכם את המידע הרלוונטי עבורם. בסוף כל סעיף בפרק התוצאות מובא סיכום הממצאים העיקריים של אותו נושא, אבל ללא דיון בממצאים או ניסיון להסביר תופעות מנגנוניים והשלכות האפשריות על בתי הספר לרפואה ועל תוכניות לימוד הרפואה.

בקרב יערכו מפגשים משותפים של הגורמים קובעי ההחלטות בפקולטות לרפואה, במשרד הבריאות, ההסתדרות הרפואית ובמוסדות האמונים על ההשכלה הגבוה בישראל על מנת לדון בממצאי הסקר ובהשלכותיו על תוכניות לימוד רפואה בבתי הספר לרפואה בארץ, מתוך הערכת הצרכים ממקצוע הרפואה, מהמחקר ומהתעשייה הביורפואית בארץ.

תודות

למנכ"ל משרד הבריאות דר' בעז לב ולסמנכ"ל לכלכלה וביטוח בריאות מר גבי בן-נון על תמיכתם החלקית במימון הוצאות הסקר.

לפרופ' רפי ביאר דיקן הפקולטה לרפואה בטכניון על תמיכתו הכספית.

ליחידת המחשב של ההסתדרות הרפואית בישראל על עזרתם באיתור כתובות מתוך מאגר הנתונים של הר"י.

תודות לרן דרסלר על עבודתו המקצועית בעיבוד הנתונים בעזרת תוכנת Arch View, ולגולן תמיר מנהל מערכות המחשוב במוסד נאמן.

לדר' אסף טוקר, דר' חיים אישך, ודר' ירון דנקמפ על עזרתם בשלבים השונים של כתיבת השאלון.

לעו"ד בן ארי היועצת המשפטית של הטכניון, ולצוות הפרקליטים במשרדה על העזרה בהסדרת נוהל העברת כתובות הבוגרים.

תוכן עניינים

1	רקע ומטרות.....
2	שיטות המחקר
7	תוצאות.....
7	1. נתונים מסכמים על גודל אוכלוסיית המדגם
9	2. אפיון אוכלוסיית הסקר.....
9	מין
10	גיל
10	עתודה אקדמית
11	ארץ לידה
12	מצב משפחתי.....
14	ילדים.....
16	מקצוע בן הזוג
17	סיכום אפיון אוכלוסיית הסקר
18	3. אפיון תקופת הלימודים והכשרה מקצועית
18	מגמות לימוד בתיכון
21	גיל ממוצע בתחילת הלימודים.....
23	משך זמן לימודי הרפואה
24	עבודת הגמר לתואר MD.....
29	התמחות
33	תארים אקדמיים נוספים (בנוסף לתואר MD)
36	לימודים נוספים (שלא לתואר אקדמי).....
37	השתלמויות בחו"ל.....
39	סיכום אפיון תקופת הלימודים והכשרה מקצועית של הבוגרים.....
42	4. פיזור גיאוגרפי של אוכלוסיית הסקר בתקופת ההכשרה המקצועית.....
51	סיכום אפיון גיאוגרפי של אוכלוסיית הסקר בתקופת ההכשרה המקצועית.....
52	5. שביעות רצון מתקופת הלימודים ומההכשרה המקצועית.....
52	עבודת הגמר לתואר MD.....
54	שביעות רצון מלימודי רפואה ומההכשרה המקצועית.....
57	עתודה
58	מידת הכשרה של לימודי הרפואה לעיסוקים קליניים.....
59	שיקולים בבחירת ההתמחות.....
61	בחירה חוזרת של התמחות.....
63	בחירה חוזרת של לימודי רפואה.....
66	סיכום שביעות רצון מתקופת הלימודים ומההכשרה המקצועית.....

6. תעסוקה.....68

68.....	מקומות עבודה נוכחיים
71.....	מעורבות בפעילויות טכנולוגיות של פיתוח מוצר תעשייתי, המצאה, פטנט או יזמות
75.....	מעורבות בעיסוק ברפואה משלימה/אלטרנטיבית
76.....	סיכום תעסוקה

7. דעות על תוכניות לימודי רפואה.....78

78.....	מסלולי לימוד רפואה אפשריים
80.....	נושאים חסרים/מיותרים
81.....	גורמים מפריעים/מהנים
81.....	סיכום דעות על תוכניות לימודי הרפואה

83נספחים

84.....	נספח א- שאלון
90.....	נספח ב – טבלאות
90	נספח - טבלה 1: אפיון אוכלוסיית המשיבים לסקר על פי שנת סיום לימודי הרפואה (1981-2000)
91	נספח - טבלה 2: התפלגות סך העתודאים (*N=145) הרופאים העתודאים (N=89) והרופאות העתודאיות (N=52) לפי שנת סיום הלימודים
92	נספח - טבלה 3: התפלגות המשיבים לפי מגמת הלימוד בתיכון בשנה/שנים בה סיימו את לימודי הרפואה ובתי הספר לרפואה (N)
93	נספח - טבלה 4: שביעות הרצון הבוגרים בסקר מהלימודים הפרה קליניים (N=579), מהלימודים קליניים (N=586) ובסה"כ מהלימודים בפקולטה לרפואה (N=580) לפי מספר שנים מאז סיום הלימודים (ממוצע) *
94	נספח - טבלה 5: ממוצע שביעות הרצון של הבוגרים מהלימודים הפרה קליניים לפי שנת סיום הלימודים ובתי הספר לרפואה
95	נספח - טבלה 6: ממוצע שביעות הרצון של הבוגרים מהלימודים הקליניים לפי שנת סיום הלימודים ובתי הספר לרפואה
96	נספח - טבלה 7: ממוצע שביעות הרצון של הבוגרים מסה"כ הלימודים בפקולטה לרפואה לפי שנת סיום הלימודים ובתי הספר לרפואה
97	נספח - טבלה 8: התפלגות סך המשיבים לפי בחירה חוזרת של ההתמחות שרכשו ומספר השנים מסיום הלימודים (*N=531)

רשימת טבלאות

טבלה מס' 1: התפלגות סך הבוגרים שהשיבו, שאלונים שנפסלו, מעטפות חוזרות ומספר הבוגרים שלא השיבו בארבעת בתי הספר לרפואה	7
טבלה מס' 2: אפיון השאלונים שנפסלו	7
טבלה מס' 3: אחוז ההיענות בבתי הספר לרפואה	8
טבלה מס' 4: אפיון קבוצת המשיבים האנונימיים על פי בתי הספר לרפואה	8
טבלה מס' 5: התפלגות המשיבים בסקר לפי מין ובתי הספר לרפואה (סה"כ N=582)	9
טבלה מס' 6: גיל המשיבים (בשנת 2002) בארבעת בתי הספר לרפואה (סטיית תקן±ממוצע, חציון) (N=494)	10
טבלה מס' 7: גיל הרופאים והרופאות (בשנת 2002) (סטיית תקן±ממוצע, חציון) (N=493)	10
טבלה מס' 8: התפלגות הרופאים והרופאות לפי ארץ לידה (סה"כ N=494)	11
טבלה מס' 9: התפלגות הרופאים והרופאות לפי מצב משפחתי (סה"כ N=497)	13
טבלה מס' 10: מספר הילדים של המשיבים (סטיית תקן±ממוצע, חציון) (N=427)	14
טבלה מס' 11: התפלגות מקצועות בן הזוג בקבוצת הרופאים והרופאות (סה"כ N=431)	16
טבלה מס' 12: התפלגות מגמות הלימודים בתיכון בקרב הרופאים והרופאות (N=568)	19
טבלה מס' 13: התפלגות הבוגרים לפי מגמות הלימוד בתיכון ושנת סיום לימודי הרפואה (N=582)	19
טבלה מס' 14: התפלגות הבוגרים לפי בתי הספר לרפואה ומגמות הלימוד בתיכון (N=585)	20
טבלה מס' 15: גיל* ממוצע של הסטודנטים בקבלתם ללימודי רפואה בבתי הספר לרפואה השונים (הנתונים אינם כוללים עתודאים) (N=372)	21
טבלה מס' 16: גיל תחילת הלימודים של הרופאים (N=199) והרופאות (N=172) בבתי הספר לרפואה (הנתונים אינם כוללים עתודאים)	22
טבלה מס' 17: משך הזמן הממוצע (שנים) ללימודי הרפואה של סה"כ המשיבים (N=588), ובחלוקה לרופאים (N=323) ורופאות (N=249) לפי בתי הספר לרפואה (N, סטיית תקן±ממוצע)	23
טבלה מס' 18: התפלגות סוג עבודת הגמר של סך הבוגרים (N=590) הרופאים (N=320) הרופאות (N=253)	24
טבלה מס' 19: התפלגות סוג עבודות הגמר בקרב המשיבים העתודאים (N=144) והמשיבים שלא היו עתודאים (N=446)	25
טבלה מס' 20: התפלגות המשיבים לפי סיווג עבודת הגמר ושנת סיום הלימודים (N=587)	26
טבלה מס' 21: התפלגות המשיבים לפי סוג עבודות הגמר שביצעו ובית ספר לרפואה בו למדו (N=590)	27
טבלה מס' 22: התפלגות הבוגרים (N=535) ובחלוקה לרופאים (N=294) ורופאות (N=227) לפי תחום התמחות עיקרית	29

- טבלה מס' 23: התפלגות הבוגרים לפי תחומי התמחות עיקרית ובתי הספר לרפואה
 31..... (N=535)
- טבלה מס' 24: התפלגות סך המשיבים (*N=520) הרופאים (N=284) והרופאות (N=221)
 32..... לפי התשובה להשאלה האם בחרו בהתמחות בה רצו בתקופת לימודי הרפואה
- טבלה מס' 25: התפלגות סך המשיבים (*N=167) (** N=167) הרופאים (N=72) והרופאות (N=90)
 לפי ההתמחות בה רצו בתקופת לימודי הרפואה ולא מימשו אותה בהמשך הכשרתם
 32..... המקצועית.
- טבלה מס' 26: התפלגות כלל המשיבים (*N=109), הרופאים (N=61) והרופאות
 33..... (N=47) לפי מספר תארים אקדמיים שיש להם בנוסף לתואר MD
- טבלה מס' 27: התפלגות סוגי התארים האקדמיים בנוסף לתואר MD (תואר ראשון, שני
 ושלישי) אצל כלל הרופאים (*N=138) (** N=138) אצל הרופאים (N=78) ואצל הרופאות
 33..... (N=59)
- טבלה מס' 28: התפלגות תחומי התואר הראשון של הבוגרים (בנוסף לתואר MD) והתקופה
 34..... בה נרכשו (לפני/ במהלך/ בתום לימודי הרפואה) (*N=48)
- טבלה מס' 29: התפלגות תחומי התואר השני של הבוגרים (בנוסף לתואר MD) והתקופה
 35..... בה נרכשו (לפני/ במהלך/ בתום לימודי הרפואה) (*N=56)
- טבלה מס' 30: התפלגות תחומי התואר השלישי של הבוגרים (בנוסף לתואר MD) והתקופה
 35..... בה נרכשו (לפני/ במהלך/ בתום לימודי הרפואה) (N=22)
- טבלה מס' 31: התפלגות סך המשיבים (*N=180) (** N=180), הרופאים (N=97) והרופאות (N=79)
 36..... לפי כמות הלימודים הנוספים שצינו (שלא לתואר אקדמי).
- טבלה מס' 32: התפלגות המשיבים לפי מספר ההשתלמויות שעברו בחו"ל (N=196).
 37.....
- טבלה מס' 33: התפלגות סוגי ההשתלמויות שעברו הבוגרים בחו"ל (*N=253).
 37.....
- טבלה מס' 34: התפלגות משך ההשתלמויות (חודשים)
 38.....
- טבלה מס' 35: ממוצע משך זמן ההשתלמויות (חודשים).
 38.....
- טבלה מס' 36: התפלגות מספר ההשתלמויות של הבוגרים בסקר לפי ארץ ההשתלמות
 39..... (*N=252)
- טבלה מס' 37: . המרחקים הממוצעים לסטודנט (בק"מ) בכל בי"ס לרפואה בין לימודי
 42..... התיכון ללימודי הרפואה
- טבלה מס' 38: התפלגות תרומת עבודת הגמר של סך המשיבים (*N=584), הרופאים
 52..... (N=317) והרופאות (N=251)
- טבלה מס' 39: התפלגות הבוגרים לפי שנת סיום הלימודים ותרומת עבודת הגמר
 53..... (*N=581)
- טבלה מס' 40: התפלגות המשיבים לפי סיווג עבודת הגמר* ותרומת עבודת הגמר*
 53..... (N=582)

טבלה מס' 41: התפלגות המשיבים לפי מידת שביעות הרצון שלהם מלימודי הרפואה	
54..... (5- מרוצה מאוד, 1-מאוד לא מרוצה)	
טבלה מס' 42: התפלגות המשיבים לפי מידת שביעות הרצון מלימודי הרפואה ובתי הספר	
55..... לרפואה השונים	
טבלה מס' 43: שביעות רצון המשיבים (*N=144), הרופאים (N=89) והרופאות (**N=51)	
57..... מהיותם עתודאים	
טבלה מס' 44: דרוג מידת ההכשרה שסיפקו לימודי הרפואה לעיסוקים הקליניים בחלוקה	
58..... לפי בתי הספר לרפואה	
טבלה מס' 45: דרוג השיקולים (באחוזים) שהנחו את הבוגרים בבחירת התמחות ראשונה	
60..... (N=534)	
טבלה מס' 46: דרוג השיקולים (באחוזים) שהנחו את הבוגרים בבחירת ההתמחות על	
60..... (N=169)	
טבלה מס' 47: התפלגות סך המשיבים (N=533), הרופאים (N=295) והרופאות (N=224)	
61..... לפי בחירה חוזרת של ההתמחות שרכשו	
טבלה מס' 48: התפלגות הבוגרים בסקר שלא יבחרו שוב את אותה ההתמחות שרכשו, על	
62..... פי תחומי ההתמחות העכשוויים שלהם (N* ** =44)	
טבלה מס' 49: התפלגות סך המשיבים (N=585), הרופאים (N=320) והרופאות (N=248)	
63..... לפי בחירה חוזרת בלימודי רפואה	
טבלה מס' 50: התפלגות סך המשיבים לפי בחירה חוזרת בלימודי רפואה ובתי הספר	
63..... לרפואה (N=585)	
טבלה מס' 51: התפלגות המשיבים לפי מקצועות שהיו מעדיפים ללמוד במקום לימודי	
65..... רפואה (*N=233)	
טבלה מס' 52: התפלגות הבוגרים לפי מקום עבודה נוכחי ומידת הקשר שלהם למקום	
68..... העבודה	
טבלה מס' 53: דרגת שביעות הרצון של הבוגרים לפי מקום עבודה נוכחי (סקלה 1-5)	
69..... טבלה מס' 54: חלוקת הזמן באחוזים (בהערכה שנתית) בין העיסוקים בתחומים השונים	
70..... (N=564)	
טבלה מס' 55: דרגת עניין (בסקלה 1-5) של הבוגרים בכל אחד מתחומי העיסוק (N=548)	
70..... טבלה מס' 56: חלוקת הזמן באחוזים (בהערכה שנתית) בין העיסוקים בתחומים השונים	
70..... ודרגת עניין (בסקלה 1-5) של הרופאים והרופאות	
טבלה מס' 57: התפלגות המשיבים במעורבות בפעילויות טכנולוגיות של פיתוח מוצר	
71..... תעשייתי, המצאה, פטנט או יזמות (N=104)	
טבלה מס' 58: התפלגות הרופאים והרופאות לפי מעורבותם בפעילויות טכנולוגיות של	
72..... פיתוח מוצר תעשייתי, המצאה, פטנט או יזמות	

- טבלה מס' 59: התפלגות הבוגרים לפי מספר העיסוקים הטכנולוגיים (פיתוח מוצר תעשייתי, המצאה, פטנט ו/או יזמות) בהם הם מעורבים כיום או היו מעורבים בעבר (N=104).....72
- טבלה מס' 60: התפלגות המשיבים לפי כמות הפעילויות הטכנולוגיות בהם הם מעורבים בכל אחד מהעיסוקים: פיתוח מוצר תעשייתי, המצאה, פטנט ויזמות (N).....72
- טבלה מס' 61: התפלגות פעילות העתודאים בפעילויות טכנולוגיות בכל אחד מהעיסוקים: פיתוח מוצר תעשייתי, המצאה, פטנט ויזמות לפי מספר שנים אחרי סיום הלימודים (מ-2002) (N=24).....73
- טבלה מס' 62: התפלגות המשיבים (N) לפי מספר שנים אחרי סיום הלימודים וסוגי הפעילויות בהם הם מעורבים כיום או היו מעורבים בעבר (פיתוח מוצר תעשייתי, המצאה, פטנט ו/או יזמות) (*N=102).....74
- טבלה מס' 63: התפלגות המשיבים (N=41) (** הרופאים (N=19) והרופאות (N=20) על פי תחומי הרפואה משלימה/אלטרנטיבית בהם הם עוסקים.....75
- טבלה מס' 64: התפלגות הבוגרים המעורבים ברפואה משלימה/אלטרנטיבית על פי תחום התמחותם העיקרי (*N=38).....76
- טבלה מס' 65: דרוג העדפה של הבוגרים לגבי אופציות לתכניות לימוד לתואר רפואה (N=583) (1-הכי פחות מומלץ, 5- הכי מומלץ).....78
- טבלה מס' 66: דרוג העדפה של הרופאים (N=324) והרופאות (N=243) לגבי אופציות לתכניות לימוד לתואר רפואה (1-הכי פחות מומלץ, 5- הכי מומלץ).....79
- טבלה מס' 67: דרוג העדפה של מסלולי לימוד רפואה על פי בתי ספר לרפואה (N=583).....79
- טבלה מס' 68: התפלגות הנושאים החסרים בלימודי רפואה על פי הבוגרים בסקר (סה"כ השיבו 455 בוגרים) *..... שגיאה! הסימניה אינה מוגדרת.

רשימת איורים

- איור מס' 1: התפלגות המשיבים לפי מין (N=582).....9
- איור מס' 2: התפלגות המשיבים לפי ארץ לידה (N=495).....11
- איור מס' 3: התפלגות המשיבים לפי שנת עליה (N=105).....12
- איור מס' 4: התפלגות אוכלוסיית המשיבים לפי מצב משפחתי (N=500).....12
- איור מס' 5: התפלגות אוכלוסיית המשיבים לפי שנת הלידה ומצב משפחתי (*N=491).....13
- איור מס' 6: התפלגות מספר הילדים באוכלוסיית הסקר (N=427).....14
- איור מס' 7: התפלגות מספר הילדים על פי שנת הלידה של הוריהם (N=427).....15
- איור מס' 8: התפלגות מספר הילדים על פי שנת הלידה של אביהם הרופא (N=241).....15
- איור מס' 9: התפלגות מספר הילדים על פי שנת הלידה של אימותיהם הרופאות (N=179).....15

16	איור מס' 10: התפלגות מקצוע בנות הזוג של הרופאים (N=249) ומקצוע בני הזוג של הרופאות (N=182).....
18	איור מס' 11: התפלגות כלל הבוגרים בסקר לפי מגמות הלימוד בתיכון (N=585).....
19	איור מס' 12: התפלגות סך המשיבים לפי מגמת הלימוד בתיכון והשנה בה סיימו את לימודי הרפואה (N=582).....
20	איור מס' 13: התפלגות מגמות הלימוד בתיכון של הבוגרים בבתי הספר לרפואה השונים (N=585).....
21	איור מס' 14: התפלגות הבוגרים לפי מגמת הלימוד בתיכון, שנת סיום הלימודים ובית ספר לרפואה (*N=582).....
22	איור מס' 15: התפלגות הגילים של הסטודנטים בתחילת הלימודים בבתי הספר לרפואה השונים (הנתונים אינם כוללים עתודאים) (N=327).....
23	איור מס' 16: משך הזמן ללימודי הרפואה של הרופאים (N=323) והרופאות (N=249) לפי בתי הספר לרפואה.....
24	איור מס' 17: התפלגות סוגי עבודות הגמר של הרופאים (N=320) והרופאות (N=253).....
25	איור מס' 18: התפלגות סוגי עבודות הגמר שביצעו העתודאים (N=144) והמשיבים שלא היו עתודאים (N=446).....
26	איור מס' 19: התפלגות המשיבים לפי סיווג עבודת הגמר ושנת סיום הלימודים (N=587).....
28	איור מס' 20: התפלגות המשיבים לפי סיווג עבודת הגמר, שנת סיום הלימודים ובית הספר לרפואה.....
30	איור מס' 21: התפלגות תחומי התמחות העיקרית אצל הרופאים (N=294) והרופאות (N=227).....
34	איור מס' 22: התפלגות סוג התארים האקדמיים בנוסף לתואר MD אצל הרופאים והרופאות.....
37	איור מס' 23: מספר המשיבים לפי מספר ההשתלמויות העיקריות בחו"ל ושנת סיום הלימודים (*N=195).....
43	איור מס' 25: פיזור גיאוגרפי של מקום מגורי בוגרי בתי הספר לרפואה בתקופת לימודי התיכון.....
44	איור מס' 26: העדפות מקום לימודי רפואה של הבוגרים על פי מקום לימודי התיכון.....
45	איור מס' 27: פריסה גיאוגרפית (על פי אזורי לימודי התיכון) של בוגרי ביה"ס לרפואה באוניברסיטת בן גוריון (N=90).....
46	איור מס' 28: פריסה גיאוגרפית (על פי אזורי לימודי התיכון) של בוגרי ביה"ס לרפואה באוניברסיטת תל אביב (N=159).....
47	איור מס' 29: פריסה גיאוגרפית (על פי אזורי לימודי התיכון) של בוגרי ביה"ס לרפואה באוניברסיטה העברית (N=174).....

48	איור מס' 30: פריסה גיאוגרפית (על פי אזורי לימודי התיכון) של בוגרי ביה"ס לרפואה בטכניון (N=166).....
49	איור מס' 31: התפלגות הסטג'רים בבתי בחולים בארץ על פי מקום ביה"ס לרפואה בו למדו
50	איור מס' 32: התפלגות המתמחים בבתי בחולים בארץ על פי מקום ביצוע הסטג'
52	איור מס' 33: התפלגות הערכת תרומת עבודת הגמר בקרב הרופאים והרופאות
55	איור מס' 34: שביעות הרצון מהלימודים הפרה קליניים לפי בתי הספר לרפואה (ממוצע±שגיאת תקן).....
56	איור מס' 35: שביעות הרצון מהלימודים הקליניים לפי בתי הספר לרפואה (ממוצע±שגיאת תקן).....
56	איור מס' 36: שביעות הרצון מסה"כ הלימודים בפקולטה לרפואה לפי בתי הספר לרפואה (ממוצע±שגיאת תקן).....
58	איור מס' 37: מידת ההכשרה לעיסוקים קליניים שסיפקו לימודי הרפואה בבתי הספר לרפואה השונים (ממוצע±שגיאת תקן)
59	איור מס' 38: הסטוגרמות פיזור המשיבים (N) בכל קטגוריה של שיקולים בבחירת מסלול ההתמחות
64	איור מס' 39: התפלגות המשיבים לבחירה חוזרת של לימודי רפואה (N=582).....
68	איור מס' 40: התפלגות בוגרי הסקר על פי מקום העבודה העיקרי שלהם (N=570)
69	איור מס' 41: התפלגות חלוקת הזמן של בוגרי הסקר בין העיסוקים בתחומים השונים (N=564)
73	איור מס' 42: מידת המעורבות של הבוגרים בפעילות טכנולוגית (פיתוח מוצר תעשייתי, המצאה, פטנט או יזמות) וסוג עבודת הגמר לתואר MD אותה ביצעו בתום לימודיהם
74	איור מס' 43: התפלגות המשיבים (N) לפי מעורבות בפעילות טכנולוגית (פיתוח מוצר תעשייתי, המצאה, פטנט או יזמות) ומספר שנים מסיום הלימודים (N=102).....
75	איור מס' 44: התפלגות תחומי עיסוק ברפואה משלימה/אלטרנטיבית בקרב הרופאים (N=19) והרופאות (N=20)
78	איור מס' 45: דרוג העדפה של המשיבים לגבי אופציות לתכניות לימוד לתואר רפואה (1-הכי פחות מומלץ, 5- הכי מומלץ)..... (N=583)

רקע ומטרות

- בבתי הספר לרפואה בארץ לומדים כיום הסטודנטים בתוכנית בת 6 שנים לקבלת תואר MD. בעולם ניתן למצוא תוכניות הוראה שונות לתואר MD, ביניהן תוכניות של לימודים לתואר ראשון (קולג') בתחומים קשורים או בלתי קשורים ללימודי הרפואה ואחריהם לימודים לתואר MD, או מתכונות שונות של תוכניות מובנות ושילובים של תואר MD ותואר ראשון בתחומים שונים.
- מקצוע הרפואה הופך להיות מקצוע רב תחומי, המחייב מיומנויות בתחומים נלווים כמו מחקר, כלכלה רפואית, אתיקה ומשפט, שימוש בטכנולוגיה חדשניות, כישורים טכניים גבוהים, ניהול מערכות ומסגרות רחבות, וטיפול במשאבי אנוש.
- הכלכלה במדינת ישראל, כמו בשאר המדינות המתקדמות בעולם, הופכת להיות מונעת על ידי טכנולוגיה. הגידול בהי-טק רפואי בארץ, מגביר את הצורך בתשתיות אנושיות של רופאים העוסקים במחקר ביו-רפואי בסיסי ושימושי ויישומם בתעשייה, כל זאת תוך מעורבות בנושאים של חברה וכלכלה לאומית.
- בשנים האחרונות נוצר הרושם שחל גידול במספרם של בוגרי בתי הספר לרפואה הנוטשים את מקצוע הרפואה ועוברים לחברות הי-טק בתחומי מדעי החיים והרפואה. הועלתה השאלה האם יש צורך לשנות ולהתאים את תוכניות הלימוד הקיימות על מנת למנוע מעבר כוחות אלו מהתחום הקליני, או לחילופין לבנות תוכניות לימוד שיכשירו את בוגריהן טוב יותר לעיסוקים מגוונים בתחומי התעשייה, המחקר והרפואה גם יחד.

משיחות ודיונים עם גורמים בכירים בפקולטות לרפואה עלה הצורך בסקר ארצי של בוגרי בתי הספר לרפואה בארץ, כשלב ראשון למיפוי המצב הקיים וכבסיס ורקע לקבלת החלטות בנושא תוכניות לימוד עתידיות ברפואה. עד היום לא נערך סקר לאומי בהיקף כזה. הסקר נערך במוסד שמואל נאמן למחקר מתקדם במדע וטכנולוגיה בטכניון, בשיתוף עם ארבעת דיקני בתי הספר לרפואה בארץ, בתמיכה של משרד הבריאות ובברכת המדען הראשי של משרד הבריאות.

מטרות הסקר

1. לבדוק את תחומי העיסוק הנוכחיים של בוגרי כל בתי ספר לרפואה בארץ.
2. לאפיין את ההכשרה האקדמית-מקצועית של בוגרי רפואה, לבדוק תארים אקדמיים נוספים אותם רכשו ואת עיסוקיהם בשלבים השונים של ההתמחות המקצועית.

3. לבצע סקר עמדות של הבוגרים באשר לדעתם על תוכניות הלימוד הקיימות, תוכניות לימוד אלטרנטיביות, ודעתם לגבי מידת התאמתן של תוכניות הלימוד לצורכי הרופא העכשווי והעתידי ולצרכים המשתנים במדינה.

4. לבחון בעזרת חיתוכים ומתאמים מגמות ושינויים בכלל האוכלוסייה ובתת אוכלוסיות של בוגרי רפואה בארץ כגון: רופאים ורופאות, עתודאים, פילוחים על פי פקולטות ותקופות לימוד, רקע לימודי התיכון וכדומה.

הסקר מיועד לספק מידע כמותי ואיכותי על מיפוי המצב העכשווי של בוגרי בתי הספר לרפואה בחיתוכים ומתאמים שבתחומי השכלה, עיסוק, שביעות רצון ועמדות; נתונים שאינם קיימים בצורה מרוכזת ובהיקף לאומי שכזה. למרות שחלק מהממצאים המוצגים בסקר אינם מספקים מבחינת גודל האוכלוסייה לעיבודים סטטיסטיים ולמידע אבסולוטי, הם יכולים לשמש בבחינת פיילוט לעריכת ניסויים ממוקדים בהיקף רחב יותר. הסקר אינו מתכוון לספק נתונים סטטיסטיים מדויקים על מספר הרופאים ועיסוקיהם בנושאים הנמצאים במאגר הנתונים של ההסתדרות הרפואית (כגון: התמחויות ראשוניות והתמחויות על, סטז, מספר עתודאים וכו').

ממצאים עיקריים של הסקר

תחומי העיסוק הנוכחיים של הבוגרים:

מקומות עבודה נוכחיים: בית החולים הוא מקום העבודה העיקרי של כ-60% מבין הבוגרים שהשיבו לשאלון. ל-21.9% מקום העבודה העיקרי הוא מרפאות קופות חולים, ל-10% הצבא ול-4.2% התעשייה, חברת הזנק, חברה פרטית עסקים וח"ל. רק ל-1.4% מאוכלוסיית הבוגרים בסקר משמש המוסד האקדמי מקום עבודה עקרי. העיסוקים שזכו לדירוגי שביעות הרצון הגבוהה ביותר בקרב הבוגרים היו העיסוקים בתחום התעשייה, חברת הזנק, חברה פרטית עסקים וח"ל.

חלוקת הזמן של הרופאים בין עיסוקיהם השונים מראה שרוב הרופאים עוסקים בקליניקה (חציון 80%), בהוראה (חציון 5%), בניהול (חציון 16.5%), ובמחקר (חציון 10%). אחוז הזמן המוקדש לקליניקה גדול באופן מובהק אצל הרופאות בהשוואה לרופאים. בממוצע דרגת העניין הנמוכה ביותר נרשמה אצל הבוגרים העוסקים בניהול, בפעילות ציבורית ובייעוץ עסקי. נמצאה קורלציה חיובית בין אחוז הזמן המוקדש למחקר, ניהול, והוראה ובין דרגת העניין בו, ולא נמצאה תלות כזו לגבי עיסוק בקליניקה, בפעילות ציבורית, בייעוץ עסקי ובעסקים.

מעורבות בפעילויות טכנולוגיות: 17.3% מכלל אוכלוסיית הבוגרים (N=104) מעורבים או היו מעורבים בפעילות של פיתוח מוצר תעשייתי, המצאה, פטנט או יזמות. יותר ממחציתם (57%) היו מעורבים בכמה מהפעילויות הללו, ו-16% מהם היו מעורבים בכל 4 סוגי הפעילויות גם יחד. בכל תחום כ-80% מהבוגרים היו מעורבים ב-1-2 פעילויות. שכיחות המעורבות של העתודאים בפעילות הטכנולוגית שווה לזו של כלל האוכלוסייה. המעורבות בפעילות טכנולוגית של קבוצת העוסקים במחקר כעיסוק עקרי, גדולה יותר מאשר כלל אוכלוסיית הסקר.

מעורבות בעיסוק ברפואה משלימה/אלטרנטיבית: כ-8% מבין הבוגרים בסקר עוסקים ברפואה משלימה/אלטרנטיבית.

אפיון הכשרה אקדמית

מגמות לימוד בתיכון: כ-45% מסה"כ הבוגרים בסקר למדו במגמה ביולוגית בבית הספר התיכון וכ-44% מהם למדו במגמה ריאלית, אם כי ניתן לראות עם השנים מגמה של ירידה באחוז של בוגרי המגמה הביולוגית ועליה באחוז בוגרי המגמה הריאלית (עם הבדלים מקומיים בין ביה"ס לרפואה השונים)

תואר אקדמי נוסף: לכ-18% מבין המשיבים יש תואר אקדמי נוסף לתואר MD. כמחצית התארים הראשונים של הבוגרים הם בביולוגיה, מדעי החיים ומדעי הרפואה והם נרכשו לפני תחילת לימודי הרפואה. מרבית התארים השניים של הבוגרים בסקר הם במנהל מערכות

בריאות ונרכשו בתום לימודי הרפואה. כל התארים האקדמיים השלישים של הבוגרים בסקר הם בתחום הביולוגיה ומדעי החיים ונרכשו תוך כדי או בתום לימודי הרפואה.

לימודים נוספים שלא לתואר: כשליש מהבוגרים בסקר למדו לימודים נוספים שלא לתואר אקדמי שכוללים לימודים כלליים, לימודי המשך וקורסים לרפואה אלטרנטיבית. **השתלמויות בחו"ל:** למעלה משליש מבוגרי הסקר ביצעו השתלמויות בחו"ל. כ-75% מביניהם עברו רק השתלמות אחת בחו"ל, כ-20% שתי השתלמויות ורק כ-5% מהרופאים שהיו בהשתלמויות בחו"ל עשו שלוש השלמויות או יותר.

בחירת התמחויות: באוכלוסיית הסקר השיקול העיקרי לבחירת ההתמחות הראשית אצל הרופאים והרופאות היה העניין המקצועי. אחריו נמצאים השיקולים של יתרון כלכלי, ותנאי עבודה נוחים. השיקולים האחרים של מיקום גיאוגרפי, מעמד חברתי וחוסר מקום בהתמחות אחרת הופיעו בשכיחות נמוכה אצל חלק קטן מהבוגרים וקבלו ערכים חשיבות נמוכים.

עמדות לגבי תוכניות הלימוד

מסלולי לימוד רפואה: הבוגרים דרגו את תוכנית הלימוד הקיימת היום (מסלול 6 שנתי) בדרוג הגבוה ביותר באופן מובהק מכל תוכניות הלימוד האחרות. במקום השני דורגו לימודי תואר ראשון במדעי החיים ואחריהם לימודי רפואה, ותוכניות משולבות של לימודי רפואה ומקצועות נוספים כגון: רפואה + משפטים, רפואה + מנהל עסקים, רפואה + הנדסות. במקום שלישי על פי אוכלוסיית הסקר דורגו: לימודי תואר ראשון בתחומים רלוונטיים כגון: הנדסות, מנהל עסקים ואחריהם לימודי רפואה, ורק במקום האחרון בדרוג נמוך באופן מובהק מכל השאר דורג המסלול של לימודי תואר ראשון בתחום כלשהו ואחריהם לימודי רפואה.

שביעות הרצון מהלימודים: שביעות הרצון של הבוגרים מהלימודים הפרה-קליניים נמוכה באופן מובהק מהערכתם את הלימודים הקליניים ומסה"כ דרוג ההערכה שנתנו לכלל הלימודים בבתי הספר לרפואה השונים.

בחירה חוזרת בלימודי רפואה: כ-65% מהבוגרים השיבו שהיו בוחרים שוב במקצוע הרפואה, כ-12% מהבוגרים ענו שלא היו לומדים שוב רפואה, ו-23% ענו שאינם יודעים. שני המקצועות המועדפים על הבוגרים במקום לימודי רפואה היו מחשבים ומשפטים. במקום השלישי, המקצוע המועדף במקום רפואה, הוא הנדסה אצל הרופאים ופסיכולוגיה אצל הרופאות.

שיטות המחקר

אוכלוסיית היעד

הסקר הקיף את בוגרי כל ארבעת בתי הספר לרפואה **שסימו** את לימודיהם בשנים 1981-2000. כדי שניתן יהיה לבצע עבודה השוואתית קבענו את תחילת תקופת הסקר בבוגרי שנת 1981, השנה הראשונה בה יש בארץ בוגרים מכל ארבעת בתי הספר לרפואה בארץ. בסה"כ מונה אוכלוסיית הסקר כ- **8800 בוגרים**. מפת גודלה של האוכלוסייה נבחר בהתייעצות סטטיסטית מדגם של 1:3 ובסופו התקבלה קבוצת יעד של כ- **2000 בוגרים**. רשימת הבוגרים התקבלה ממזכירות בתי הספר לרפואה לאחר תהליך ממושך של אישורים ומשא ומתן עם היועצים המשפטיים של האוניברסיטאות בדבר הליך אישור להעברת מיידע בין גופים ציבוריים לפי חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981. באוניברסיטת בן גוריון שבנגב לא הצלחנו להגיע להסכמה שכזו והפצנו את השאלונים באמצעות מזכירות הפקולטה לרפואה שלהם. הפרטים שהתקבלו ממזכירות בתי הספר לרפואה כללו שם הבוגר, כתובת, ומספר תעודת זהות.

השאלון

דוגמת השאלון "סקר בוגרי רפואה בישראל" מובאת בנספח. השאלון הסופי נערך לאחר הרצת כמה שאלונים מקדימים. משך מילוי שאלון כ- 15 דקות. רוב השאלות הן שאלות סגורות בהן נדרש הבוגר לסמן, לדרג מספרית או למלא פרטים מוגדרים. חלק מהשאלות היו שאלות פתוחות בהן ניתנה האפשרות להוסיף הערות או לכתוב הסברים והרחבות על השאלות הסגורות. לשאלון צורף מכתב מלווה שהסביר את מטרת הסקר וחשיבותו והבטיח לנשאלים שמירה על סודיות המידע.

השאלון מכיל אמנם פרטים אישיים של הבוגרים אך פרטים אלו שימשו אך ורק למטרות מעקב אחרי המשיבים (זיהוי המעטפות ומשלוח תזכורות לפי הצורך). רק פרטים סטטיסטיים (ללא זיהוי שמות המשיבים) נכללים בניתוח השאלון ובפרסומים. המידע הכלול בשאלונים לא שימש ולא יישמש אותנו לשום מטרה אחרת ולא יועבר לשום גורם אחר מלבד עיבוד סטטיסטי אנונימי. ניתן היה למלא את השאלון גם ללא ציון פרטים אישיים ולכן בחלק מהשאלונים חסר מידע על מין הבוגר בעיבודים של פילוח לתת אוכלוסיות (נשים גברים), ואפיון נתונים אישיים של אוכלוסיית הסקר (כגון מצב משפחתי, ילדים וכו')

תהליך העבודה

השאלון עם מכתב מלווה נשלח לכל בוגר שלישי ברשימת הבוגרים בצרוף מעטפה מוחתמת למשלוח בדואר חוזר.

כל המעטפות שחזרו עם חותמת "כתובת שגויה", "לא ידוע", "עזב" נלקחו לבדיקה נוספת של הכתובות בעזרת תוכנת מספרי טלפון של בזק. כ- 100 כתובות נוספות שלא ניתן היה לאתר אותן בדרך זו, נשלחו לאיתור כתובות במשרד הפנים עפ"י מספר תעודת הזהות של הבוגר.

כתובות על מעטפות שחזרו בפעם השנייה נשלחו לברור ולעדכון למאגר הנתונים של ההסתדרות הרפואית בישראל (374 כתובות).

בסה"כ נשלחו שלושה מחזורים של מעטפות עם שאלונים. הסבב השלישי של משלוח השאלונים היה אנונימי ללא פרטים אישיים וללא זיהוי פרטי מקום התעסוקה של הבוגר. בבאר שבע נשלחו רק שני מחזורי שאלונים.

עבוד התוצאות

הנתונים הוקלדו לתוך דפי EXCEL. העיבוד הסטטיסטי והצגת הממצאים נעשו בעזרת התוכנות SPSS, Prism GraphPad, Prism InState, הפריסה הגיאוגרפית נעשה בעזרת תוכנת Arch View.

הנתונים עובדו עבור כלל אוכלוסיית הבוגרים ובהמשך בוצעו פילוחים וחלוקות על פי תת קבוצות כגון: בתי ספר לרפואה, מין, עתודאים, שנות סיום לימודים (או קבוצות שנים) וכו'. בהעדר נתונים מלאים בכל השאלות, ובחסר חלקי של פרטים מזהים ושיוך מיני של כל הבוגרים, בוצע ניתוח הממצאים ספציפית עבור אוכלוסיית המשיבים של כל שאלה בנפרד.

מגבלות הסקר

- הקושי העיקרי בביצוע הסקר היה באיתור הכתובות העכשוויות של הבוגרים. חלק מהנתונים שהתקבלו ממזכירות בתי הספר לגביי הבוגרים (פרט לכתובות) היו בלתי מעודכנים כמו למשל חלק מהשמות שהתקבלו לא היו של בוגרי MD אלא Ph.D, או רפואת שיניים. לא הצלחנו (במסגרת הזמן והמשאבים שהיו בידינו) לאתר בסקר את רוב הבוגרים שנמצאים בחו"ל- חלקם קבלו את השאלון באמצעות הדיירים או ההורים והשיבו לנו מחו"ל, אבל מרביתם נפקדים לצערנו מאוכלוסיית הסקר. בשלב איתור ועדכון הכתובות קל היה יותר לזהות כתובות של בוגרים העוסקים כיום באופן פעיל במקצוע הרפואה (בעזרת מאגר הנתונים של ההסתדרות הרפואית בישראל שכולל רופאים פעילים, ובעזרת האיתור בתוכנת

בזק, כאשר ליד שם הבוגר מתוסף התואר דר'), אך קשה יותר לאתר את אלו שזנחו את מקצוע הרפואה, התחתנו ו/או שינו שם משפחה.

- בראשית התהליך התכוונו לעקוב אחרי סטודנטים שהחלו לימודי רפואה אך לא סיימו אותם. הכתובות של הסטודנטים שלא סיימו את לימודיהם אינן נמצאות במזכירות הפקולטות לרפואה ולא ניתן היה לקבל אותן בדרכים אחרות סבירות. אין ספק שאיתור הסטודנטים שנשרו היה מספק מידע נוסף על מסלולי הלימוד הקיימים והמועדפים ובחירת העיסוקים של הבוגרים.
- נתקלנו בקושי רב לאפיין את אוכלוסיית ה"בלתי משיבים" במיוחד בגלל הקושי באיתור כתובותיהם ויכולת נמוכה לאיתור טלפוני שלהם. אנו מודעים לכך שיתכן וחלק מהמסקנות המוצגות בסקר זה מאפיינות את האוכלוסייה שהשיבה ואינם בהכרח מאפיינים של כלל אוכלוסיית הבוגרים (אם כי המאפיינים הדמוגרפים ונתוני קבוצת הסקר מתאימים לנתונים הידועים לנו על כלל אוכלוסיית בוגרי רפואה בארץ). עם כל זאת, כל החיתוכים, המתאמים והפילוחים מספקים מידע איכותי חשוב ואמיתי גם אם אינו כמותי באופן מלא.
- בגלל מגבלות מנהליות (בעיקר שמקורן בנהלים תחקיטיים ובין מוסדיים) התעכבה הפצתו של השאלון ו"איחרנו" את שיא תקופת ההי-טק, אשר להערכתנו התבטא במעבר מסיבי יותר של בוגרים מתחום הרפואה הפעילה לתחום העיסוק העסקי (אם כי יתכן שאז הייתה מתקבלת תמונה זמנית שאינה משקפת בהכרח את המצב הקבוע בתחום התעסוקה של בוגרי רפואה בארץ).

הצעות לעתיד

- לאור ניסיוננו והקשיים שנתקלנו בהם באיתור כתובות הבוגרים אנו מציעים ליזום עדכון כתובות של הבוגרים בכל הפקולטות לרפואה (עדכון שלא יהיה חלק מהשתייכות לתא הבוגרים הכרוכה בד"כ בתשלום דמי חברות), ואכסון בבנק מרכזי. מומלץ לרכז ולאכסן את בנק הכתובות בישות שאינה שייכת לאף אחד מבתי הספר לרפואה (אולי בארגון דיקני בתי הספר לרפואה) על מנת שישמש לצורכי מעקב אורכי אחרי הבוגרים, זיהוי השינויים החלים במעמדם המקצועי, וניצול היכולת והיתרון של קבלת משוב והתייחסות לנושאים לאומיים בתחום הרפואי מקבוצה מתועדת ומאופיינת. כיום ניתן לבצע את העדכון ולעקוב אחרי הבוגרים בקלות רבה יותר באמצעות הדואר האלקטרוני (ולהימנע מבעיות הכתובות הבלתי מעודכנות והעדר הקשר אל הבוגרים בחו"ל).
- אנו ממליצים להשקיע מאמץ כדי לאתר את הסטודנטים שלא סיימו את לימודי הרפואה שלהם, לחקור באיזה שלב הפסיקו לימודיהם, לברר מדוע, להצליב עם נתוני הקבלה שלהם ועם עיסוקיהם הנוכחיים (ולו רק ברמה המקומית של בתי הספר לרפואה).

- סקר הבוגרים הקיף 20 שנה על מנת שיהיו בידינו נתונים מקבילים על ארבעת בתי הספר לרפואה בארץ. אנו ממליצים להרחיב את הסקר גם לבוגרים שסיימו לפני שנת 1981 (למרות שלא ניתן יהיה לבצע עבודה השוואתית בין בתי הספר לרפואה), כדי לעקוב אחרי ההתפתחויות שחלו בקרב הדורות הותיקים יותר של הרופאים, בוגרי בתי הספר בארץ.
- בגלל גודלו של המדגם ואחוז ההיענות של כ 40%, לא תמיד הייתה בידינו אוכלוסיית בוגרים גדולה מספיק על מנת לבצע את כל הפילוחים הנדרשים. עם זאת היקפו של הסקר משמש למעשה בחלק מהתחומים כעין מחקר פיילוט וממנו ניתן להחליט האם כדאי להמשיך למחקר ממוקד מקיף יותר.

תוצאות

1. נתונים מסכמים על גודל אוכלוסיית המדגם

המדגם בסקר מייצג כשליש מאוכלוסיית הרופאים אשר סיימו את לימודיהם בשנים 1981-2000 בארבעת בתי הספר לרפואה בישראל.

על סמך הרשימות שהתקבלו מבתי הספר לרפואה נדגמה אוכלוסיית הסקר ונשלחו שאלונים ל-1913 בוגרים. לאחר 3 מחזורים של משלוח שאלונים התקבלו 728 תשובות, מתוכם נפסלו 126 (כ-17%) בשל סיבות שונות ו-333 מעטפות חזרו (טבלה מס' 1).

טבלה מס' 1: התפלגות סך הבוגרים שהשיבו, שאלונים שנפסלו, מעטפות חוזרות ומספר הבוגרים שלא השיבו בארבעת בתי הספר לרפואה

השיבו נפסלו	מעטפות חוזרות	לא השיבו	סכום כולל
94	23	30	116
162	71	110	336
176	21	123	221
170	11	70	179
602	126	333	852
1913			

טבלה מס' 2: אפיון השאלונים שנפסלו

אונ' בן גוריון	אונ' תל אביב	האונ' העברית	הטכניון	סה"כ
	29	6		35
5	25	2		32
18		2	3	23
	1	6	6	13
	8	3	1	12
	4	1		5
	2	1	1	4
	1			1
	1			1
23	71	21	11	126

לאחר החסרת השאלונים הפסולים (126) והמעטפות שחזרו בדואר, הוגדרה קבוצת המדגם ה"מתוקנת" בגודל של 1454 רופאים. מתוך הקבוצה המתוקנת סה"כ השיבו 602 בוגרים ואחוז ההיענות בסקר הוא 41.4%. טבלה מס' 3 מציגה את אחוזי ההיענות בבתי הספר לרפואה

השונים. טבלה מס' 4 מציגה את אחוז השאלונים האנונימיים והתפלגותם בביה"ס לרפואה השונים.

טבלה מס' 3: אחוז ההיענות בבתי הספר לרפואה

סך המשיבים (%)	* N	
94 (44.8)	210	אונ' באר שבע
162 (32.5)	498	אונ' תל אביב
176 (44.3)	397	האונ' העברית
170 (48.7)	349	הטכניון
602 (41.4)	1454	סכום כולל

* גודל המדגם לא כולל מעטפות חוזרות ושאלונים פסולים

כ-19% מהמשיבים הם אנונימיים (כולל: משיבים אנונימיים מסבב ראשון/שני וכן את כל המשיבים מהסבב השלישי (השאלון בסבב זה לא כלל פרטים אישיים)). באונ' בן גוריון לא נשלח סבב שלישי ללא זיהוי פרטי המשיבים.

טבלה מס' 4: אפיון קבוצת המשיבים האנונימיים על פי בתי הספר לרפואה*

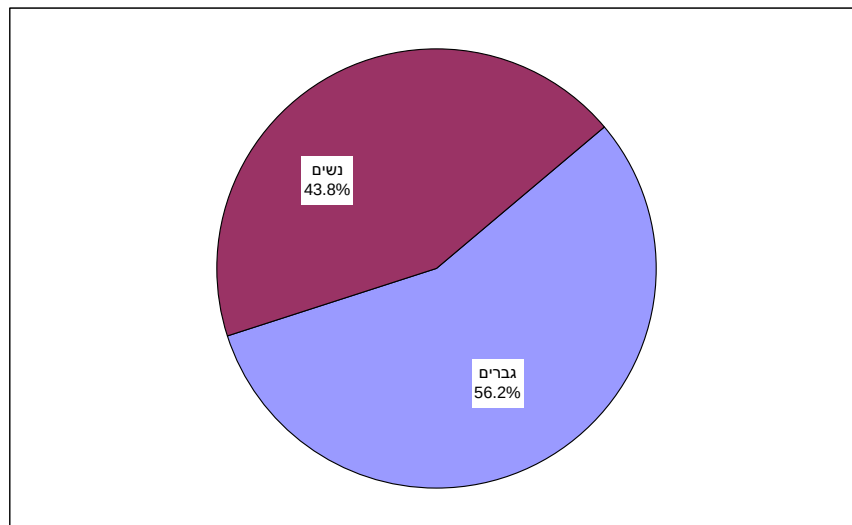
N (%)	
3 (3.2)	אונ' באר שבע
40 (24.7)	אונ' תל אביב
39 (22.2)	האונ' העברית
33 (19.4)	הטכניון
115 (19.1)	סכום כולל

* כולל משיבים שלא ציינו פרטים אישיים ומשיבי הסבב השלישי

2. אפיון אוכלוסיית הסקר

מין

56.2% מהמשיבים בסקר הם רופאים (N=327) ו-43.8% רופאות (N=255). לא ידוע מינם של 20 מהמשיבים.

איור מס' 1: התפלגות המשיבים לפי מין (N=582)

טבלה מס' 5: התפלגות המשיבים בסקר לפי מין ובתי הספר לרפואה (סה"כ N=582*).

סכום כולל	N (%)				
	טכניון	האוני' העברית	אוני' תל אביב	אוני' בן גוריון	
גברים	95 (59.1)	87 (50.3)	87 (55.1)	58 (64.4)	327
נשים	66 (40.9)	86 (49.7)	71 (44.9)	32 (35.6)	255
סה"כ המשיבים	161	173	158	90	582

* אין מידע על מינם של 20 מהמשיבים

אין הבדל מובהק בהתפלגות הרופאים ורופאות באוכלוסיית הסקר מארבעת בתי הספר לרפואה (chi-square במבחן p=0.14).

גיל

הגיל הממוצע של משיבי הסקר (בשנת 2002) הוא 39.5 שנים. אין הבדל מובהק בהתפלגות גילי משיבי השאלון בבתי הספר לרפואה השונים ($p=0.09$ במבחן Kruskal-Wallis).

טבלה מס' 6: גיל המשיבים (בשנת 2002) בארבעת בתי הספר לרפואה (סטיית תקן±ממוצע, חציון) (N=494)

חציון	סטיית תקן ±ממוצע	N	
40	39.88± 5.71	91	אונ' בן גוריון
41	40.20± 6.54	126	אונ' תל אביב
38	38.39± 6.11	144	האונ' העברית
41	39.75± 5.68	133	הטכניון
40	39.49± 6.07	494	סכום כולל

טבלה מס' 7: גיל הרופאים והרופאות (בשנת 2002) (סטיית תקן±ממוצע, חציון) (N=493)*

חציון	סטיית תקן ±ממוצע	N	
41	40.32±6.03	276	רופאים
39	38.47±5.96	217	רופאות

* אין מידע על מינו של משיב אחד

הגיל הממוצע של הרופאות שהשיבו בסקר הוא 38.5 שנים לעומת 40.3 של הרופאים. ההבדל בין גילי הרופאות והרופאים בסקר מובהק ($p<0.001$ במבחן Mann-Whitney).

התפלגות המשיבים לפי שנת סיום הלימודים מופיעה בנספח (טבלה מס' 1).

עתודה אקדמית

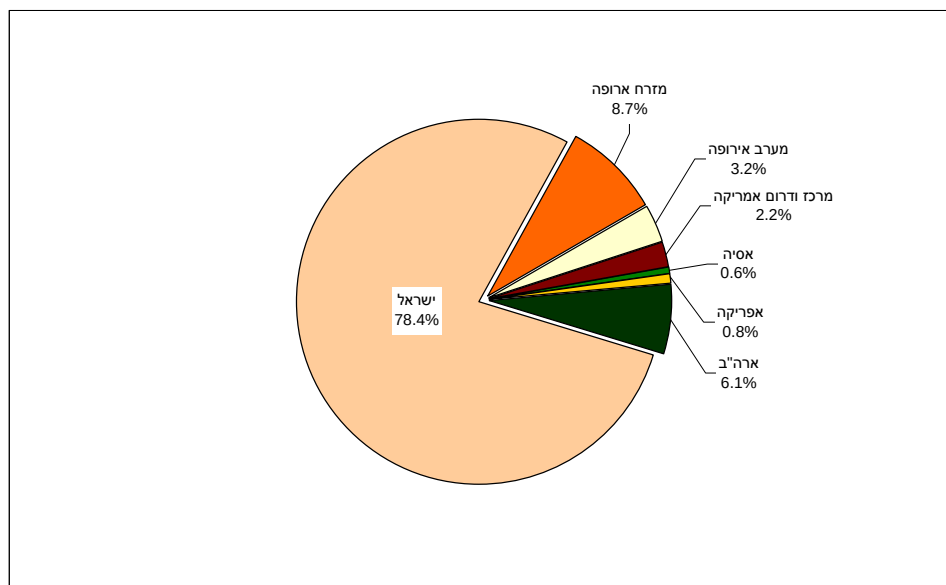
24.1% מכלל המשיבים לסקר היו עתודאים (N=145).

27.2% מכלל הרופאים שהשיבו לסקר (89 מתוך 327) ו- 20.4% מכלל הרופאות (52 מתוך 255) היו עתודאים. התפלגות מספר העתודאים והעתודאיות לפי שנת סיום הלימודים מופיעה בנספח (טבלה מס' 2).

לא נמצא הבדל מובהק בין בתי הספר לרפואה במספר העתודאים מתוך סך המשיבים ($p=0.10$ במבחן chi-square).

ארץ לידה

78.4% מהרופאים/אות בסקר הם ילידי הארץ (N=388/495), 8.7% ממזרח אירופה (N=43), 6.1% מארה"ב (N=30) והשאר מאסיה (N=3), אפריקה (N=4), מערב אירופה (N=16) ומרכז ודרום אמריקה (N=11).

איור מס' 2: התפלגות המשיבים לפי ארץ לידה (N=495)

טבלה מס' 8: התפלגות הרופאים והרופאות לפי ארץ לידה (סה"כ N=494).

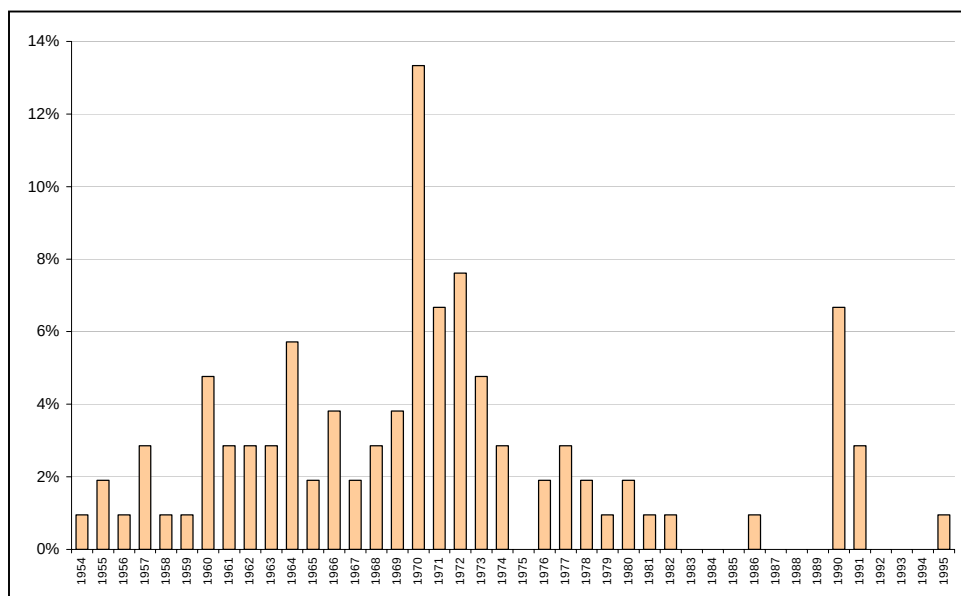
סכום כולל	N (%)						
	מרכז ודרום אמריקה	מערב אירופה	מזרח אירופה	ישראל	ארה"ב	אפריקה	אסיה
רופאים	7 (2.5)	10 (3.6)	26 (9.4)	216 (78.0)	11 (4.0)	4 (1.4)	3 (1.1)
רופאות	4 (1.8)	6 (2.8)	17 (7.8)	171 (78.8)	19 (8.8)		
סכום כולל	11	16	43	387	30	4	3

* אין מידע על מינו של משיב אחד

לא נמצא הבדל מובהק בין הרופאים והרופאות בהתפלגות ארץ המוצא (* $p=0.25$ במבחן chi-square).

* במבחן לא נכללו אסיה ואפריקה.

איור מספר 3 מציג את התפלגות אחוזי העולים באוכלוסיית הסקר על פי שנת העלייה (N=105)*

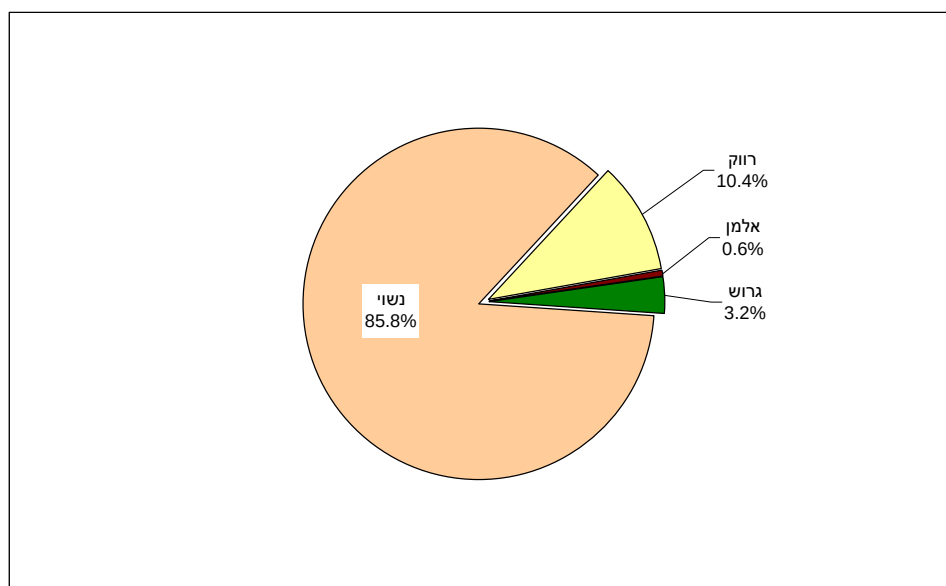

איור מס' 3: התפלגות המשיבים לפי שנת עליה (N=105)

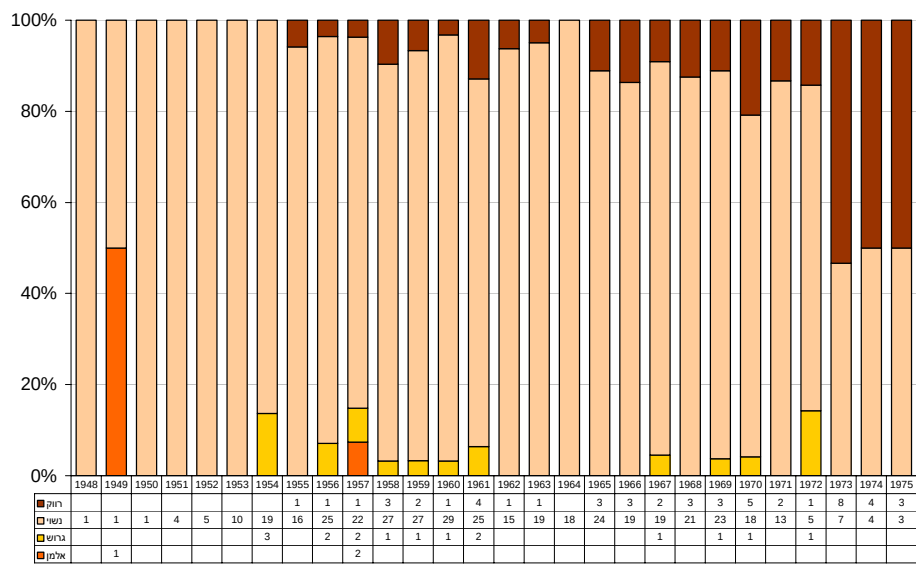
* אין מידע על שנת העלייה של 2 משיבים

מצב משפחתי

85.8% מהמשיבים נשואים (N=429/500), 10.4% ציינו שהם רווקים (N=52), 3.2% גרושים (N=16) ו-0.6% אלמנים (N=3).

איור מס' 4: התפלגות אוכלוסיית המשיבים לפי מצב משפחתי (N=500)

איור מס' 5: התפלגות אוכלוסיית המשיבים לפי שנת הלידה ומצב משפחתי (N=491)
 * אין מידע על שנת הלידה של 9 משיבים

טבלה מס' 9: התפלגות הרופאים והרופאות לפי מצב משפחתי (סה"כ N=497).

סכום כולל	N (%)				
	אלמן	גרוש	רווק	נשוי	
279	1 (0.4)	9 (3.2)	24 (8.6)	245 (87.8)	רופאים
218	2 (0.9)	7 (3.2)	28 (12.8)	181 (83.0)	רופאות
497	3	16	52	426	סכום כולל

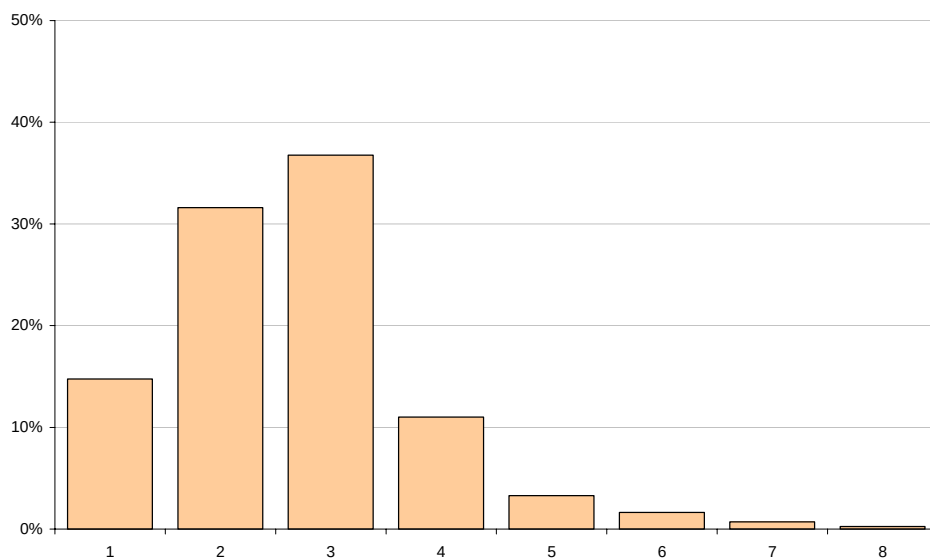
* אין מידע על מינם של שלושה משיבים

לא נמצא הבדל מובהק בהתפלגות המצב המשפחתי בין הרופאים והרופאות באוכלוסיית הסקר*
 (chi-square במבחן p=0.3).

* במבחן לא נכלל הסיווג אלמן

ילדים

כ-71% מכלל הבוגרים בסקר ציינו שיש להם ילדים (N=427/602).

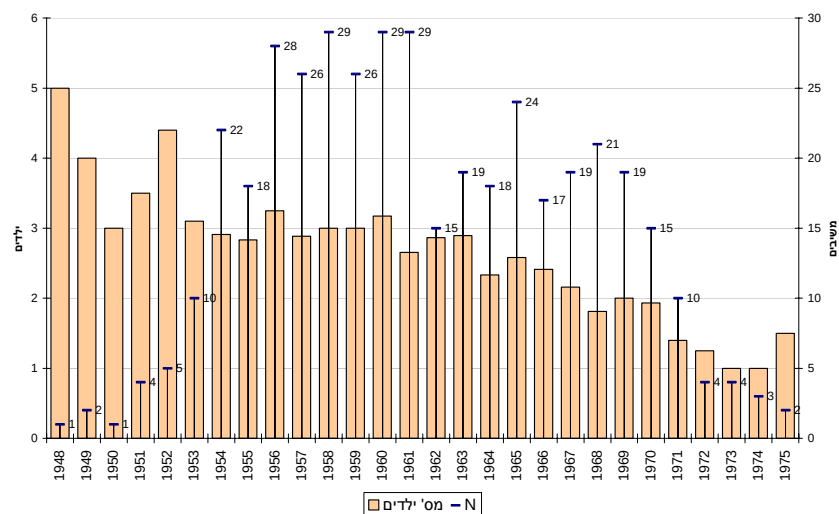
איור מס' 6: התפלגות מספר הילדים באוכלוסיית הסקר (N=427)

טבלה מס' 10: מספר הילדים של המשיבים (סטיית תקן±ממוצע, חציון) (N=427)*

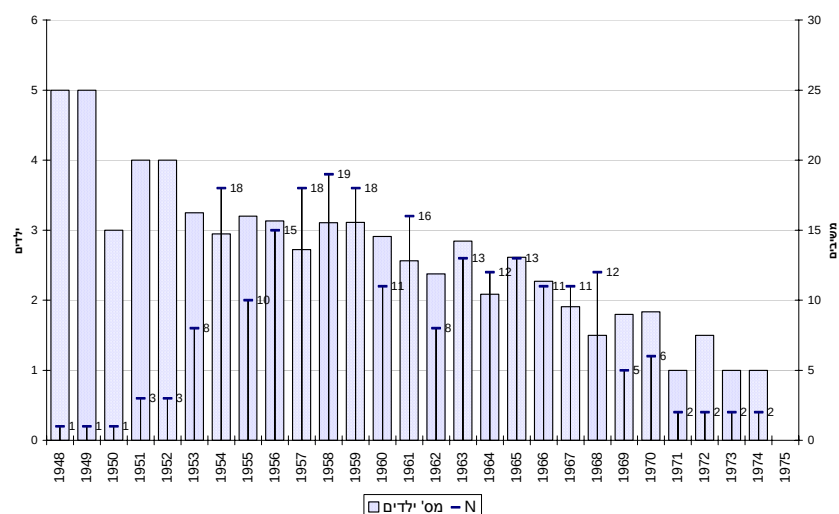
חציון	סטיית תקן±ממוצע	N	
3	2.65±1.16	427	סכום כולל
3	2.65±1.18	244	רופאים
3	2.66±1.14	180	רופאות

* לא ידוע מינם של 3 משיבים

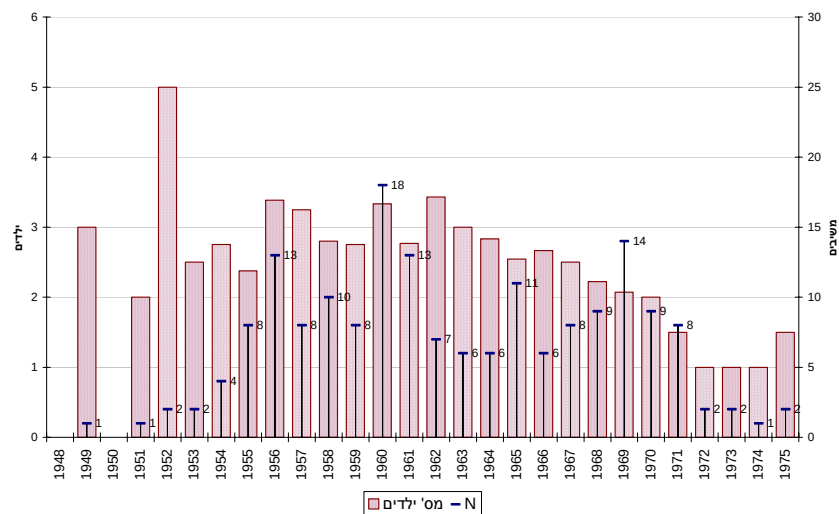
לא נמצא הבדל מובהק במספר הילדים הממוצע של הרופאים והרופאות ($p=0.85$) במבחן (Mann Whitney).

איור מס' 7: התפלגות מספר הילדים על פי שנת הלידה של הוריהם (N=427)

איור מס' 8: התפלגות מספר הילדים על פי שנת הלידה של אביהם הרופא (N=241)

איור מס' 9: התפלגות מספר הילדים על פי שנת הלידה של אימותיהם הרופאות (N=179)

מקצוע בן הזוג

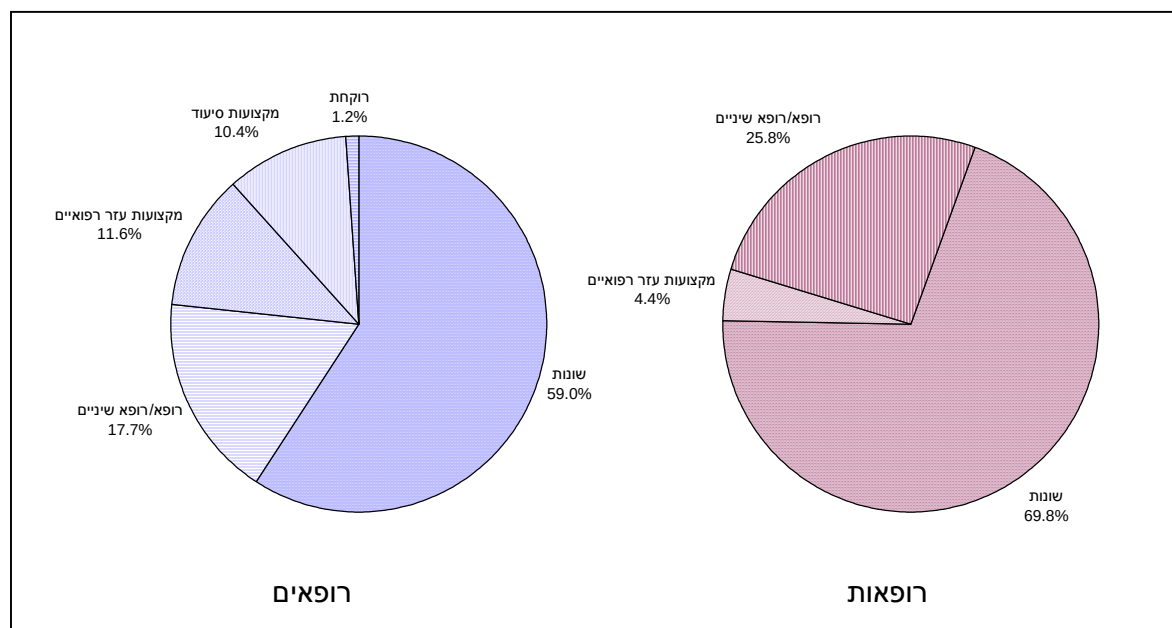
טבלה מס' 11: התפלגות מקצועות בן הזוג בקבוצת הרופאים והרופאות (סה"כ N=431).

סה"כ	N (%)					
	שונות	רופא/רופא שיניים	מקצועות עזר רפואיים	מקצועות סיעוד	רוקחות	
249	147 (59.0)	44 (17.7)	29 (11.6)	26 (10.4)	23 (1.2)	רופאים
182	127 (69.8)	47 (25.8)	8 (4.4)			רופאות

* אין מידע על מינים של 3 משיבים

קיים הבדל מובהק בהתפלגות מקצוע בני הזוג של הרופאים והרופאות ($p < 0.05$) במבחן chi-square. 41% מבנות הזוג של הרופאים עוסקות ברפואה, מקצועות עזר רפואיים, מקצועות סיעוד ורוקחות, לעומת 30.2% מבני הזוג של הרופאות העוסקים ברפואה או במקצועות עזר רפואיים. לא נמצאו בקבוצת המדגם בני זוג של רופאות העוסקים במקצועות סיעודיים או רוקחות.

* במבחן אוחדו מקצועות סיעוד, מקצועות עזר רפואיים ורוקחות

איור מס' 10: התפלגות מקצוע בנות הזוג של הרופאים (N=249) ומקצוע בני הזוג של הרופאות (N=182)

סיכום אפיון אוכלוסיית הסקר

מין: אוכלוסיית הסקר כללה פיזור שווה של רופאים ורופאות בארבעת בתי הספר לרפואה. **גיל:** לא נמצא הבדל סטטיסטי מובהק בין הגיל הממוצע של המשיבים בארבעת בתי הספר לרפואה.

ארץ מוצא: כשלושת רבעים (78%) מהמשיבים לסקר הם ילידי הארץ. לא נמצא הבדל מובהק בין הרופאים לרופאות על פי התפלגות ארץ המוצא שלהם.

מצב משפחתי: כ- 85.8 אחוזים מאוכלוסיית הסקר הם נשואים. לא נמצא הבדל מובהק במצב המשפחתי של הרופאים והרופאות.

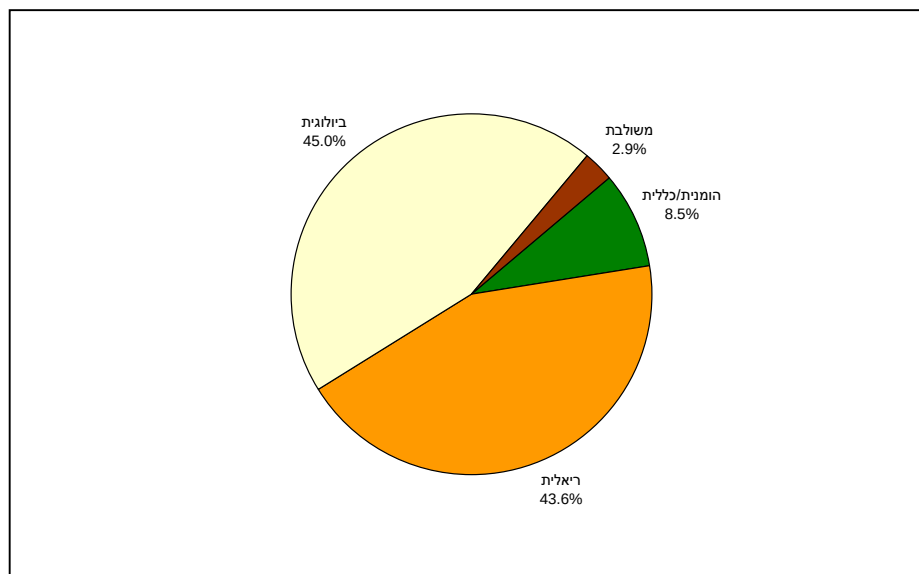
ילדים: ל- 71% מאוכלוסיית הסקר יש ילדים. עם מספר ממוצע של 2.6 ± 1.1 ילדים למשיב (ערך החציון = 3 ילדים). לא נמצא הבדל מובהק בין רופאים ורופאות במספר הילדים הממוצע שלהם.

מקצועות בן הזוג: נמצא הבדל מובהק בהתפלגות המקצועות של בני הזוג בין רופאים ורופאות. כ- 41% מבנות הזוג של הרופאים עוסקות במקצועות רפואה ומקצועות עזר רפואיים, סיעוד ורוקחות לעומת 30.2% מבני הזוג של הרופאות העוסקים במקצועות אלו. אצל הנשים הרופאות לא נמצאו בני זוג העוסקים במקצועות סיעוד ורוקחות ואחוז העוסקים במקצועות עזר רפואיים היה נמוך לעומת הרופאים.

3. אפיון תקופת הלימודים והכשרה מקצועית

מגמות לימוד בתיכון

45.0% מהרופאים/אות בסקר למדו במגמה ביולוגית בתיכון (N=263), 43.6% למדו במגמה ריאלית (N=255), 8.5% למדו במגמה הומנית/אחר (N=50) ו-2.9% למדו במגמה משולבת (N=17).

איור מס' 11: התפלגות כלל הבוגרים בסקר לפי מגמות הלימוד בתיכון (N=585)

פרוט תחומי הלימודים התיכוניים ומספר המשיבים בכל קטגוריה:

קטגוריה	פירוט	N
הומנית/כללית	אחר	16
	הומנית	19
	חברתית	3
	מוסיקה	1
	מזרחנות	4
	מקצועית	4
	סוציולוגית	1
	עיונית	1
	שפות	1
ריאלית	אלקטרוניקה	6
	מדעית	2
	מחשבים	1
	ריאלית	246
ביולוגית	ביו-טכנולוגית	1
	ביולוגית	261
	כימית	1
משולבת	מעורב	14
	ריאלי+ביולוגי	3
סה"כ		585

טבלה מס' 12: התפלגות מגמות הלימודים בתיכון בקרב הרופאים והרופאות (N=568).

סכום כולל	N (%)				
	משולבת	הומנית/כללית	ריאלית	ביולוגיה	
319	9 (2.8)	30 (9.4)	151 (47.3)	129 (40.4)	רופאים
249	7 (2.8)	19 (7.6)	96 (38.6)	127 (51.0)	רופאות

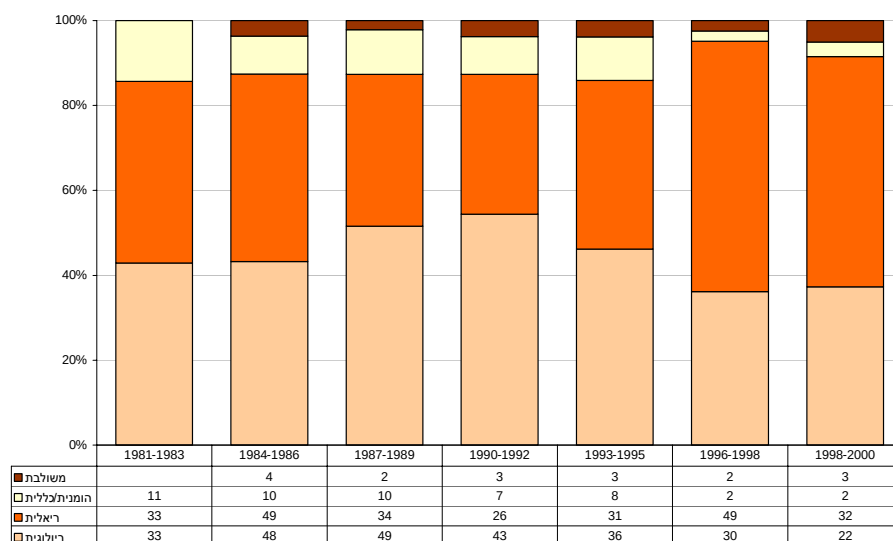
* אין מידע על מינם של 17 משיבים

לא נמצא הבדל מובהק בין התפלגות מגמות הלימוד בתיכון של הרופאים והרופאות המשתתפים בסקר ($p=0.09$ במבחן chi-square).

טבלה מס' 13: התפלגות הבוגרים לפי מגמות הלימוד בתיכון ושנת סיום לימודי הרפואה (N=582)

סכום כולל	N (%)				
	משולבת	הומנית/כללית	ריאלית	ביולוגית	
77		11 (14.3)	33 (42.9)	33 (42.9)	1981-1983
111	4 (3.6)	10 (9.0)	49 (44.1)	48 (43.2)	1984-1986
95	2 (2.1)	10 (10.5)	34 (35.8)	49 (51.6)	1987-1989
79	3 (3.8)	7 (8.9)	26 (32.9)	43 (54.4)	1990-1992
78	3 (3.8)	8 (10.3)	31 (39.7)	36 (46.2)	1993-1995
83	2 (2.4)	2 (2.4)	49 (59.0)	30 (36.1)	1996-1998
59	3 (5.1)	2 (3.4)	32 (54.2)	22 (37.3)	1998-2000
582	17 (2.9)	50 (8.6)	254 (43.6)	261 (44.8)	סכום כולל

* אין מידע על שנת הסיום של 3 משיבים

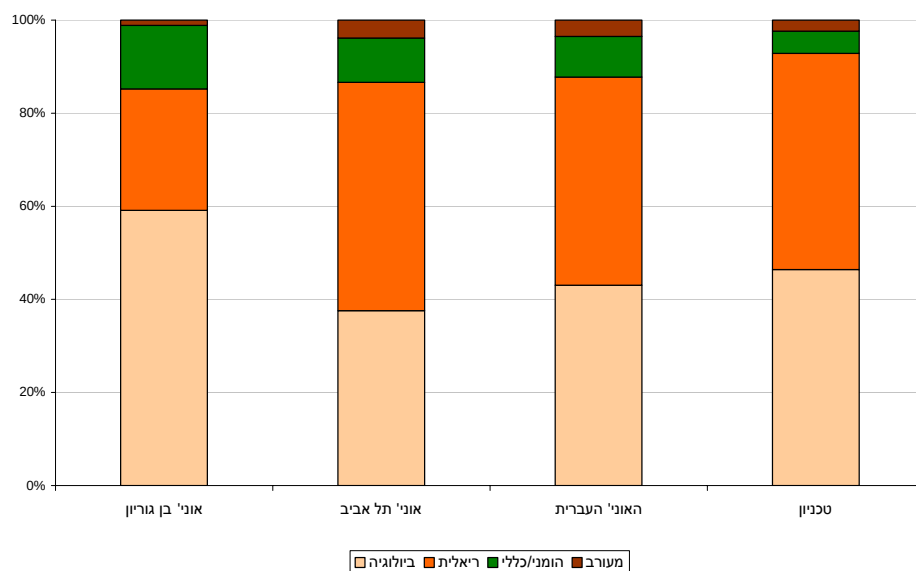
איור מס' 12: התפלגות סך המשיבים לפי מגמת הלימוד בתיכון והשנה בה סיימו את לימודי הרפואה (N=582)

טבלה מס' 14: התפלגות הבוגרים לפי בתי הספר לרפואה ומגמות הלימוד בתיכון (N=585)

סכום כולל	N (%)				
	משולבת	הומנית/כללית	ריאלית	ביולוגית	
88	1 (1.1)	12 (13.6)	23 (26.1)	52 (59.1)	אוני' בן גוריון
157	6 (3.8)	15 (9.6)	77 (49.0)	59 (37.6)	אוני' תל אביב
172	6 (3.5)	15 (8.7)	77 (44.8)	74 (43.0)	האוני' העברית
168	4 (2.4)	8 (4.8)	78 (46.4)	78 (46.4)	טכניון
585	17	50	255	263	

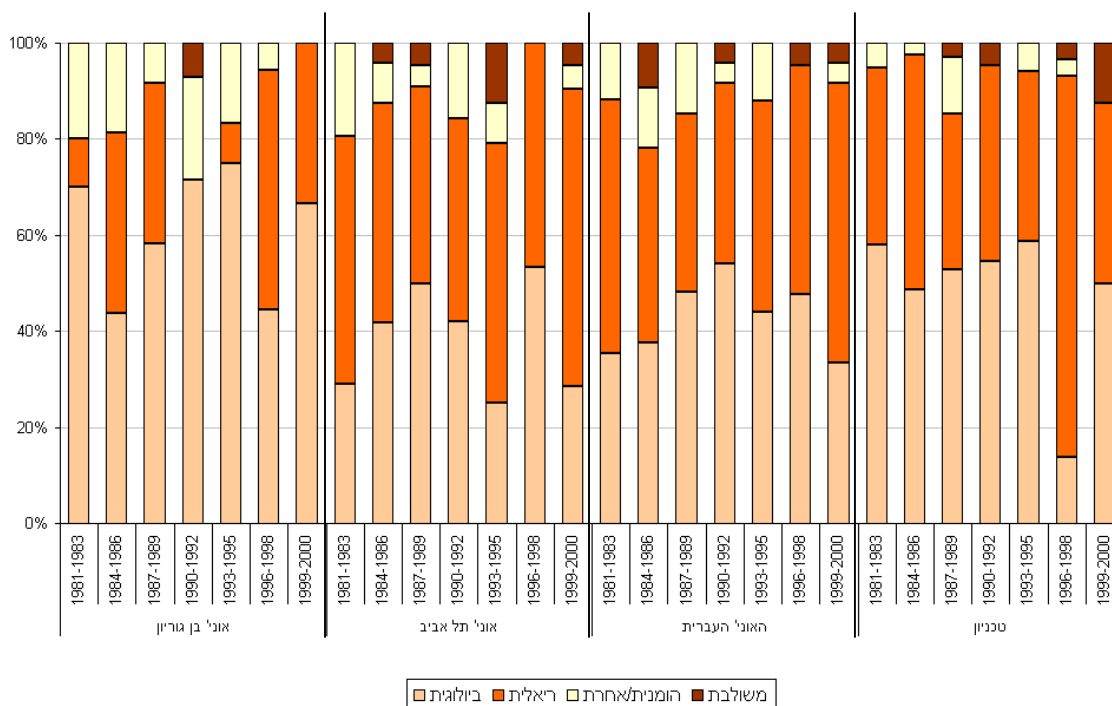
קיים הבדל מובהק בין התפלגות מגמות הלימוד בתיכון* של הבוגרים בבתי הספר לרפואה השונים ($p < 0.05$ במבחן chi-square).

* לא כולל מגמה משולבת

איור מס' 13: התפלגות מגמות הלימוד בתיכון של הבוגרים בבתי הספר לרפואה השונים (N=585)

ניתן לראות תנודות במגמות הלימוד של הבוגרים לאורך השנים בבתי הספר לרפואה השונים (איור מס' 14). בנספח מובאת טבלה מס' 3 המסכמת את התפלגות מגמות הלימוד בתיכון של בוגרי ביה"ס לרפואה בשנים 1981-2000.

איור מס' 14: התפלגות הבוגרים לפי מגמת הלימוד בתיכון, שנת סיום הלימודים ובית ספר לרפואה (N=582)^{*}
^{*} אין מידע על שנת הסיום של 3 משיבים

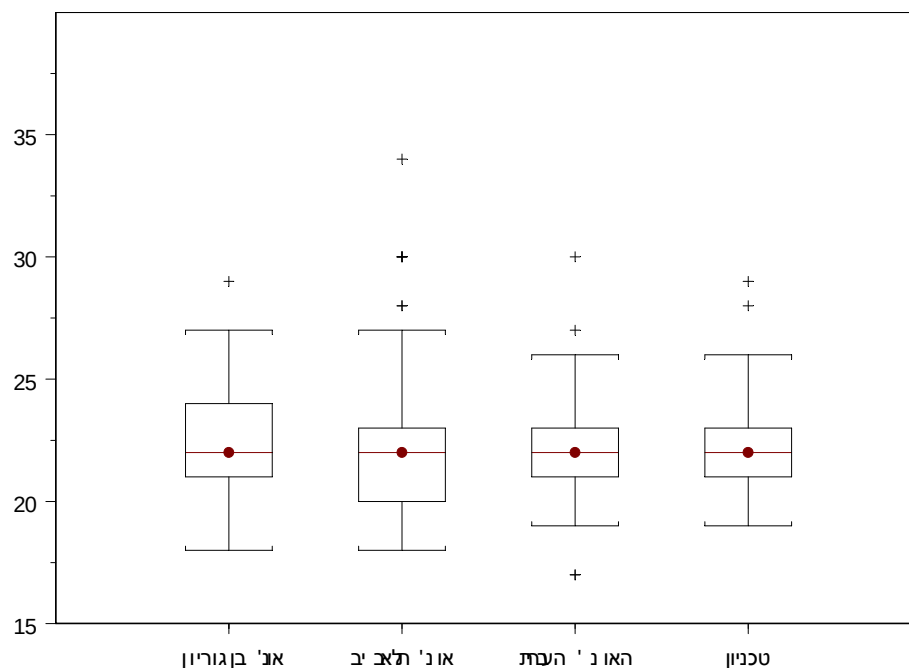
גיל ממוצע בתחילת הלימודים

טבלה מס' 15: גיל ממוצע של הסטודנטים בקבלתם ללימודי רפואה בבתי הספר לרפואה השונים (הנתונים אינם כוללים עתודאים) (N=372)

חציון	סטטית תקן $\pm$ ממוצע	N	
22	22.64 ± 1.92	78	אונ' בן גוריון
22	22.41 ± 3.03	91	אונ' תל אביב
22	21.92 ± 2.05	110	האונ' העברית
22	22.22 ± 1.99	93	הטכניון
22	22.63 ± 2.30	372	סכום כולל

^{*} שנת התחלת הלימודים-שנת לידה

אין הבדל מובהק בהתפלגות גילאי אוכלוסיית הסקר (לא כולל העתודאים) בתחילת הלימודים בארבעת בתי הספר לרפואה ($p=0.07$ במבחן Kruskal-Wallis).

איור מס' 15: התפלגות הגילים של הסטודנטים בתחילת הלימודים בבתי הספר לרפואה השונים (הנתונים אינם כוללים עתודאים) (N=327)

טבלה מס' 16: גיל תחילת הלימודים של הרופאים (N=199) והרופאות (N=172) בבתי הספר לרפואה (הנתונים אינם כוללים עתודאים)

רופאות			רופאים			
חציון	סטיית תקן ± ממוצע	N	חציון	סטיית תקן ± ממוצע	N	
21	21.33±2.06	172	23	23.08±2.18	199	סכום כולל
21	21.48±1.98	29	23	23.40±1.67	48	אונ' בן גוריון
21	21.35±2.98	43	23	23.35±2.78	48	אונ' תל אביב
21	21.21±1.74	61	23	22.80±2.08	49	האוני' העברית
21	21.38±1.57	39	22	22.81±2.06	54	הטכניון

נמצא הבדל מובהק בין גיל תחילת הלימודים של הרופאים והרופאות (לא כולל עתודאים) ($p < 0.001$ במבחן Mann-Whitney). הרופאות מתחילות את לימודיהן בממוצע בסביבות גיל של 21.3 שנים לעומת הרופאים שמתחילים את לימודיהם בממוצע בגיל 23 שנים.

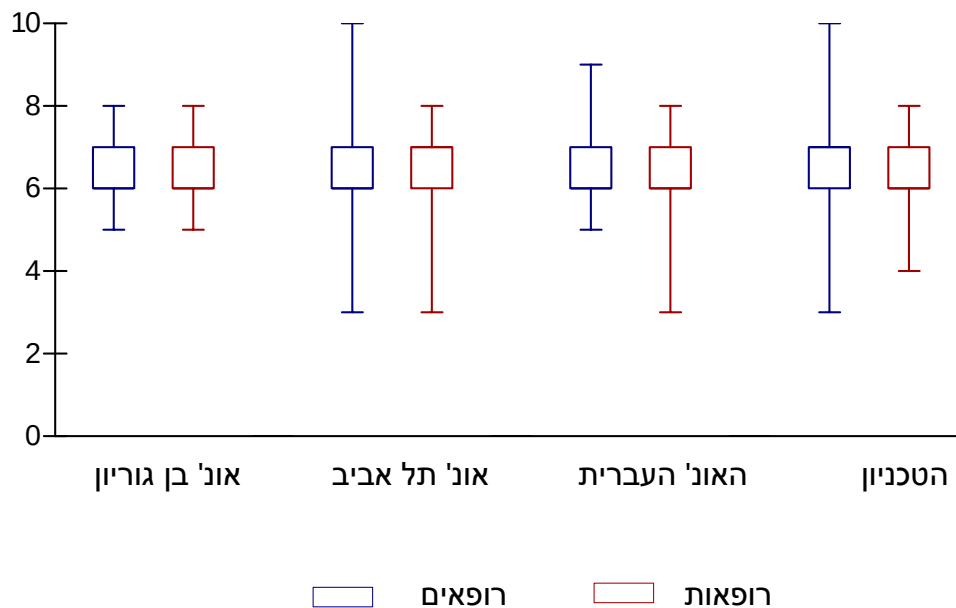
משך זמן לימודי הרפואה

משך הזמן הממוצע ללימודי רפואה על פי המשיבים הוא 6.46 ± 0.89 שנים (סטיית תקן $\pm$ ממוצע); $N=588$). אין הבדל מובהק בהתפלגות משך הזמן ללימודי רפואה של הבוגרים בסקר מארבעת בתי הספר לרפואה ($p=0.47$ במבחן Kruskal-Wallis). לא נמצא הבדל מובהק במשך הזמן ללימודי הרפואה בין הרופאים והרופאות ($p=0.07$ במבחן Mann-Whitney).

טבלה מס' 17: משך הזמן הממוצע (שנים) ללימודי הרפואה של סה"כ המשיבים ($N=588$), ובחלוקה לרופאים ($N=323$) ורופאות ($N=249$) לפי בתי הספר לרפואה (N , סטיית תקן $\pm$ ממוצע).

רופאים		רופאות		סה"כ המשיבים		סך המשיבים
חציון	סטיית תקן $\pm$ ממוצע (N)	חציון	סטיית תקן $\pm$ ממוצע (N)	חציון	סטיית תקן $\pm$ ממוצע (N)	
6.00	6.37 ± 0.81 (249)	6.00	6.53 ± 0.95 (323)	6.00	6.46 ± 0.89 (588)	סך המשיבים
6.00	6.34 ± 0.59 (32)	6.00	6.55 ± 0.72 (58)	6.00	6.47 ± 0.68 (91)	אוני' בן גוריון
7.00	6.57 ± 0.82 (70)	6.00	6.42 ± 1.20 (83)	6.00	6.48 ± 1.04 (157)	אוני' תל אביב
6.00	6.23 ± 0.88 (84)	6.00	6.56 ± 0.78 (87)	7.00	6.40 ± 0.84 (174)	האוני' העברית
6.00	6.33 ± 0.73 (63)	7.00	6.57 ± 0.96 (95)	6.00	6.48 ± 0.89 (166)	טכניון

* לא ידוע מינם של 16 משיבים

איור מס' 16: משך הזמן ללימודי הרפואה של הרופאים ($N=323$) והרופאות ($N=249$) לפי בתי הספר לרפואה

עבודת הגמר לתואר MD

המשיבים התבקשו לסווג את עבודת הגמר שלהם לפי הקטגוריות: עבודה קלינית, מחקר מעבדתי/בסיסי, סקר ספרות, אפידמיולוגיה ואיכות שירות (ניתן היה לסווג עבודת הגמר ביותר מסיווג אחד) (N=590).

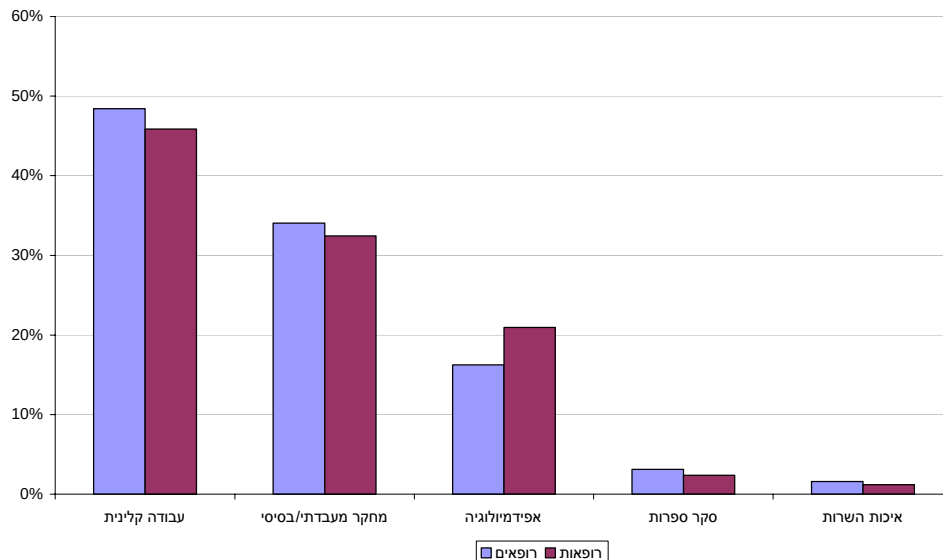
טבלה מס' 18: התפלגות סוג עבודת הגמר של סך הבוגרים (N=590) הרופאים (N=320) הרופאות (N=253)

סך המשיבים סוג עבודת הגמר**	N (%)					
	איכות שירות	סקר ספרות	אפידמיולוגיה	מחקר מעבדתי/בסיסי	עבודה קלינית	
590	8 (1.4)	17 (2.9)	109 (18.5)	197 (33.4)	278 (47.1)	סך המשיבים
320	5 (1.6)	10 (3.1)	52 (16.3)	109 (34.1)	155 (48.4)	רופאים
253	3 (1.2)	6 (2.4)	53 (20.9)	82 (32.4)	116 (45.8)	רופאות
		p=0.59	p=0.15	p=0.68	p=0.54	מבחן chi-square***

* אין מידע על מינם של 17 משיבים

** ניתן היה לסווג עבודת הגמר ביותר מסיווג אחד

*** המבחן לא בוצע עבור הסיווג: איכות השירות.

איור מס' 17: התפלגות סוגי עבודות הגמר של הרופאים (N=320) והרופאות (N=253)

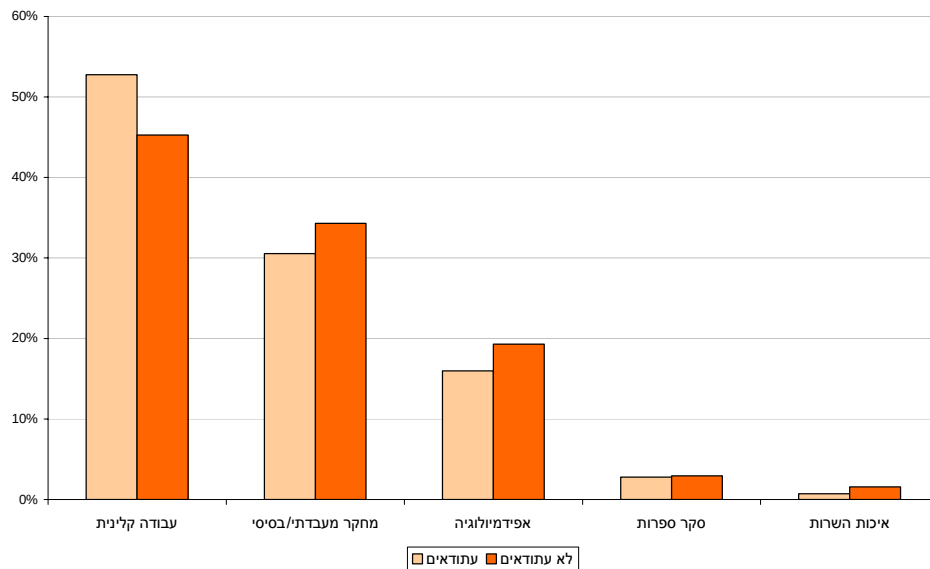
לא נמצא הבדל מובהק בין סוג עבודת הגמר לתואר MD שביצעו הרופאים והרופאות ($p > 0.05$) במבחן chi-square.

טבלה מס' 19: התפלגות סוג עבודות הגמר בקרב המשיבים העתודאים (N=144) והמשיבים שלא היו עתודאים (N=446)

סך המשיבים סוג עבודת הגמר*	N (%)					
	איכות השרות	סקר ספרות	אפידמיולוגיה	מחקר מעבדתי/בסיסי	עבודה קלינית	
144	1 (0.7)	4 (2.8)	23 (16.0)	44 (30.6)	76 (52.8)	עתודאים
446	7 (1.6)	13 (2.9)	86 (19.3)	153 (34.3)	202 (45.3)	לא עתודאים
			p=0.37	p=0.41	p=0.12	מבחן chi-square**
590	8	17	109	197	278	סך המשיבים

* ניתן היה לסווג עבודת הגמר ביותר מסיווג אחד

** המבחן לא בוצע עבור הסיווגים: סקר ספרות, איכות השרות.

איור מס' 18: התפלגות סוגי עבודות הגמר שביצעו העתודאים (N=144) והמשיבים שלא היו עתודאים (N=446)

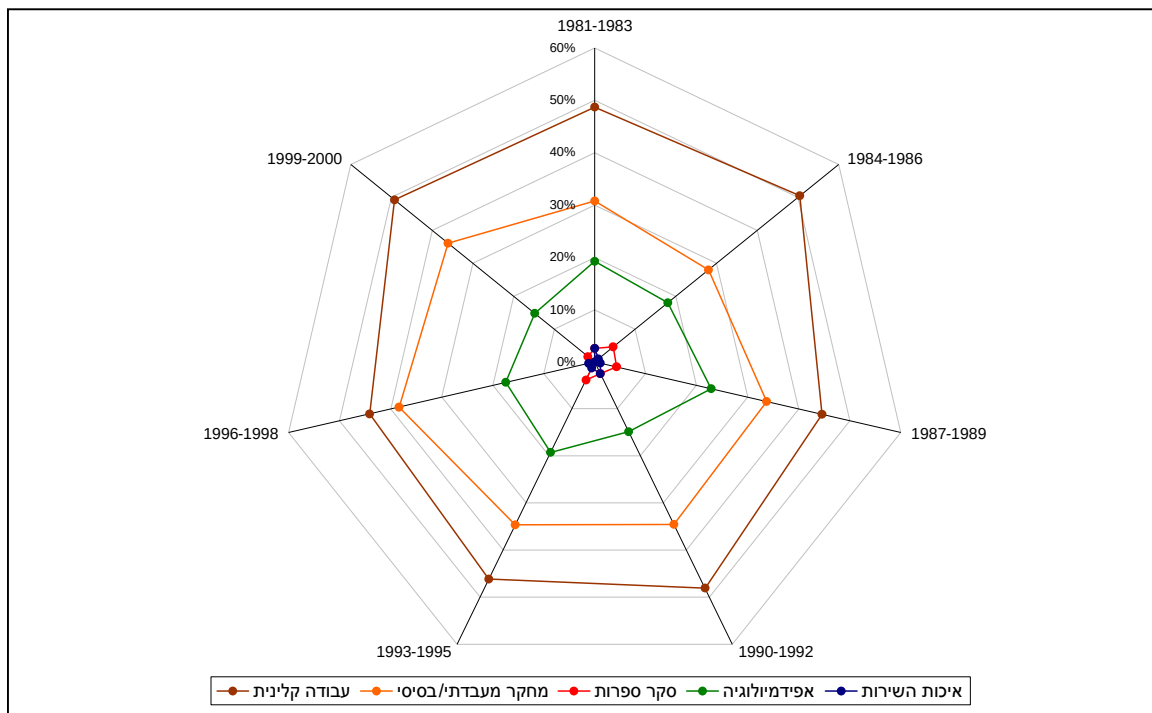
לא נמצא הבדל מובהק בין הבוגרים שהיו עתודאים והבוגרים שלא היו עתודאים בסוג עבודת הגמר שביצעו בזמן לימודי הרפואה שלהם ($p > 0.05$ במבחן chi-square).

לא נמצא הבדל משמעותי בהתפלגות סוגי עבודות הגמר שבוצעו בכל בתי הספר לרפואה לאורך 20 השנים שנבדקו במסגרת הסקר הנוכחי (ההשוואה בוצעה עבור עבודות קליניות ועבודות של מחקר מעבדתי/בסיסי) ($p > 0.05$ במבחן chi-square). לא נבדקה התלות לגבי הקטגוריות אפידמיולוגיה, סקר ספרות, איכות השירות שכללו מספר נמוך של בוגרים.

טבלה מס' 20: התפלגות המשיבים לפי סיווג עבודת הגמר ושנת סיום הלימודים (N=587)

סך המשיבים סוג עבודת הגמר*	N (%)					
	איכות השירות	סקר ספרות	אפידמיולוגיה	מחקר מעבדתי/בסיסי	עבודה קלינית	
78	2 (2.6)	2 (2.6)	15 (19.2)	24 (30.8)	38 (48.7)	1981-1983
111	1 (0.9)	5 (4.5)	20 (18.0)	31 (27.9)	56 (50.5)	1984-1986
92	1 (1.1)	4 (4.3)	21 (22.8)	31 (33.7)	41 (44.6)	1987-1989
81	2 (2.5)	2 (2.5)	12 (14.8)	28 (34.6)	39 (48.1)	1990-1992
78	1 (1.3)	3 (3.8)	15 (19.2)	27 (34.6)	36 (46.2)	1993-1995
86	1 (1.2)		15 (17.4)	33 (38.4)	38 (44.2)	1996-1998
61		1 (1.6)	9 (14.8)	22 (36.1)	30 (49.2)	1999-2000
587	8	17	107	196	278	סך המשיבים

* ניתן היה לסווג עבודת הגמר ביותר מסיווג אחד

איור מס' 19: התפלגות המשיבים לפי סיווג עבודת הגמר ושנת סיום הלימודים (N=587)

טבלה מס' 21: התפלגות המשיבים לפי סוג עבודות הגמר שביצעו ובית ספר לרפואה בו למדו
(N=590)

סך המשיבים סוג עבודת הגמר**	N (%)					
	איכות השירות	סקר ספרות	אפידמיולוגיה	מחקר מעבדתי/בסיסי	עבודה קלינית	
90	2 (2.2)	5 (5.6)	32 (35.6)	22 (24.4)	33 (36.7)	אוני' בן גוריון
159		4 (2.5)	25 (15.7)	47 (29.6)	89 (56.0)	אוני' תל אביב
174	3 (1.7)	4 (2.3)	21 (12.1)	78 (44.8)	72 (41.4)	האוני' העברית
167	3 (1.8)	4 (2.4)	31 (18.6)	50 (29.9)	84 (50.3)	טכניון
			p<0.01	***p<0.01	***p=0.01	מבחן chi-square
590	8	17	109	197	278	סה"כ

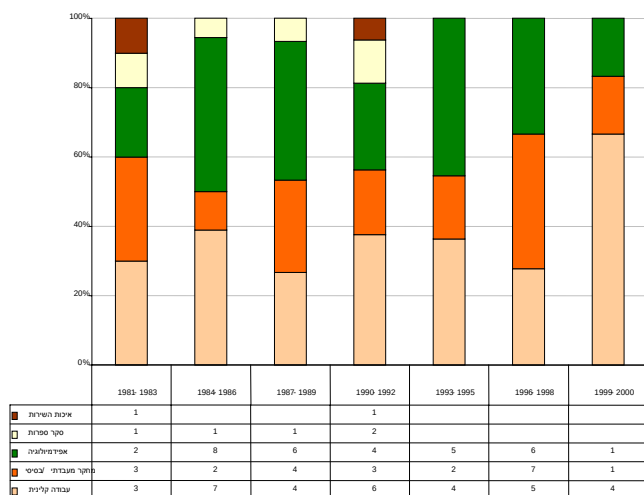
* ניתן היה לסווג עבודת הגמר ביותר מסיווג אחד

** המבחן לא בוצע עבור הסיווגים: סקר ספרות, איכות השירות.

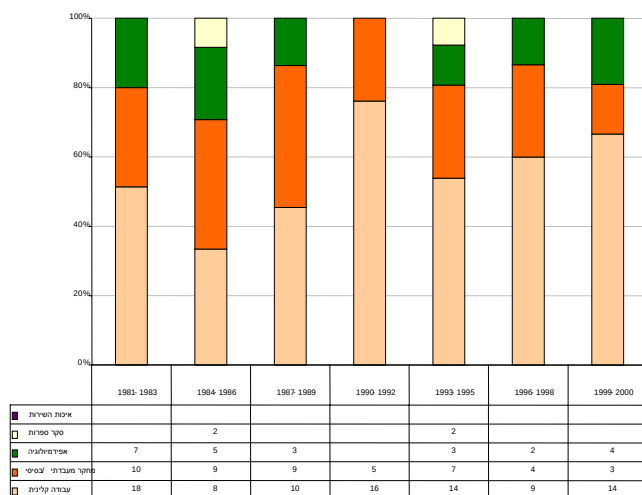
*** קיים הבדל מובהק בין בתי הספר לרפואה

בבדיקת סוגי עבודות הגמר שבוצעו בבתי הספר לרפואה השונים, נמצאו הבדלים מובהקים בין בתי הספר בשלושת הקטגוריות העיקריות (עבודה קלינית, מחקרית ואפידמיולוגית). באוניברסיטת תל אביב ובטכניון גבוה אחוז העבודות הקליניות, באוניברסיטה העברית עבודות מחקר מעבדתי/בסיסי ובאוניברסיטת בן גוריון עבודות אפידמיולוגיות. את מגמות ההתפלגות של עבודות הגמר לסוגיהן, לאורך השנים בבתי הספר לרפואה השונים ניתן לראות באיור מס' 20.

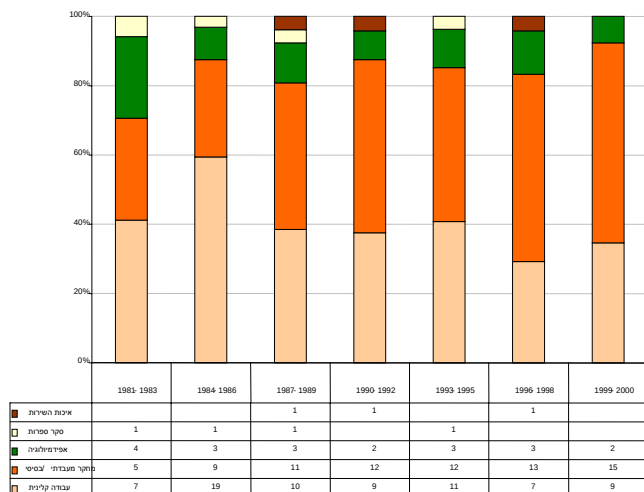
אונ' בן גוריון (N=90)

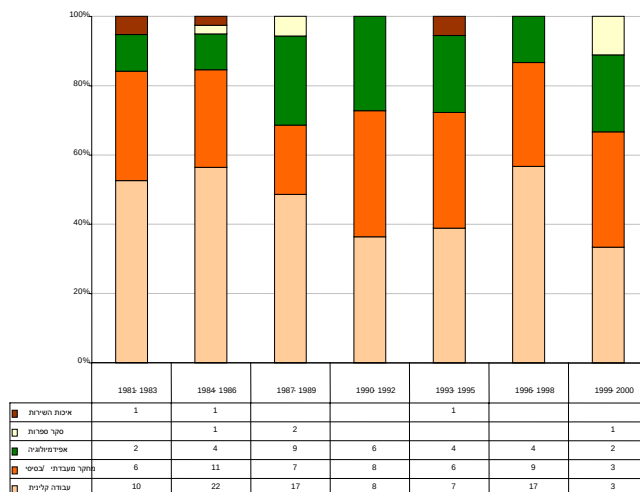
אונ' תל אביב (N=159)

האונ' העברית (N=174)

הטכניון (N=167)

איוור מס' 20: התפלגות המשיבים לפי סיווג עבודת הגמר, שנת סיום הלימודים ובית הספר לרפואה

התמחות

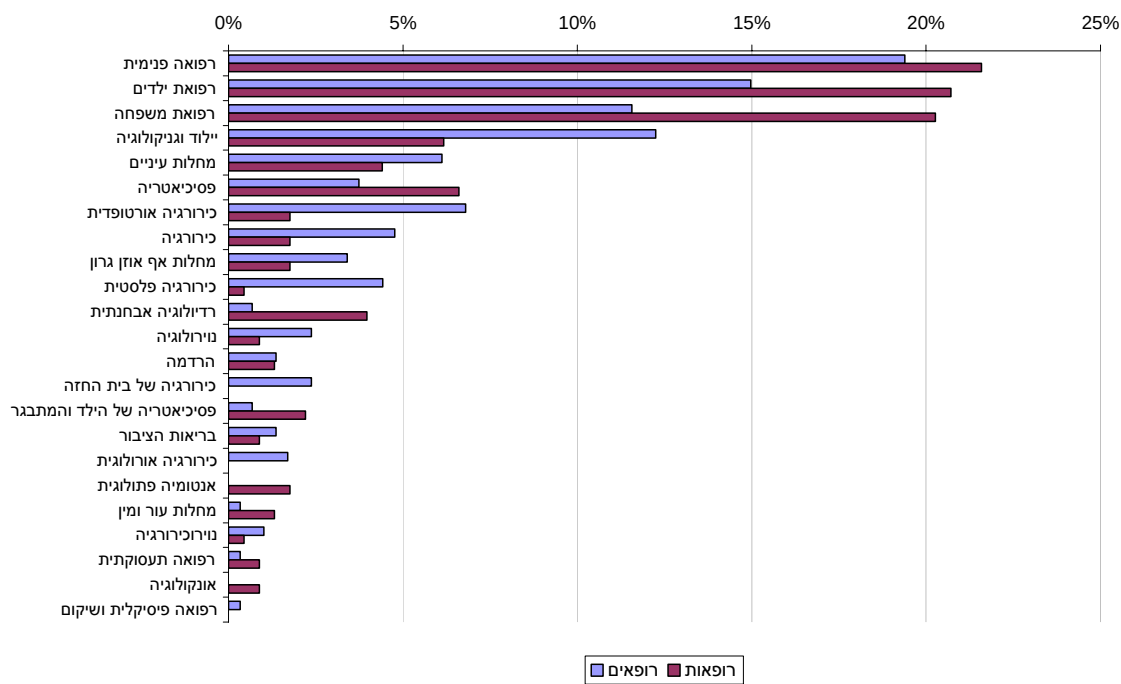
טבלה מס' 22: התפלגות הבוגרים (N=535) ובחלוקה לרופאים (N=294) ורופאות (N=227) לפי תחום התמחות עיקרית

N (%)			
רופאות	רופאים	סכום כולל	
49 (21.6)	57 (19.4)	108 (20.2)	רפואה פנימית
47 (20.7)	44 (15.0)	97 (18.1)	רפואת ילדים
46 (20.3)	34 (11.6)	80 (15.0)	רפואת משפחה
14 (6.2)	36 (12.2)	52 (9.7)	יילוד וגניקולוגיה
10 (4.4)	18 (6.1)	29 (5.4)	מחלות עיניים
15 (6.6)	11 (3.7)	26 (4.9)	פסיכיאטריה
4 (1.8)	20 (6.8)	24 (4.5)	כירורגיה אורטופדית
4 (1.8)	14 (4.8)	18 (3.4)	כירורגיה
4 (1.8)	10 (3.4)	15 (2.8)	מחלות אף אוזן גרון
1 (0.4)	13 (4.4)	14 (2.6)	כירורגיה פלסטית
9 (4.0)	2 (0.7)	11 (2.1)	רדיולוגיה אבחנתית
2 (0.9)	7 (2.4)	9 (1.7)	נוירולוגיה
3 (1.3)	4 (1.4)	8 (1.5)	הרדמה
	7 (2.4)	7 (1.3)	כירורגיה של בית החזה
5 (2.2)	2 (0.7)	7 (1.3)	פסיכיאטריה של הילד והמתבגר
2 (0.9)	4 (1.4)	6 (1.1)	בריאות הציבור
	5 (1.7)	5 (0.9)	כירורגיה אורולוגית
4 (1.8)		4 (0.7)	אנטומיה פתולוגית
3 (1.3)	1 (0.3)	4 (0.7)	מחלות עור ומין
1 (0.4)	3 (1.0)	4 (0.7)	נוירוכירורגיה
2 (0.9)	1 (0.3)	3 (0.6)	רפואה תעסוקתית
2 (0.9)		2 (0.4)	אונקולוגיה
	1 (0.3)	2 (0.4)	רפואה פסיקלית ושיקום
227	294	535	סכום כולל

* לא ידוע מינם של 14 משיבים

קיים קשר מובהק בין מין הבוגרים ובין ההתמחות העיקרית שלהם * ($p < 0.001$ במבחן-chi square). באדום מסומנות ההתמחויות בהן מספר הרופאות כפול ויותר ממספר הרופאים ובכחול ההתמחויות המועדפות בקרב הרופאים.

* המבחן כלל את ההתמחויות: רפואה פנימית, רפואת ילדים, רפואת משפחה, יילוד וגניקולוגיה, מחלות עיניים, פסיכיאטריה, כירורגיה אורטופדית, כירורגיה, מחלות אף אוזן גרון, כירורגיה פלסטית, רדיולוגיה אבחנתית, נוירולוגיה והרדמה. לא נבדקו ההתמחויות האחרות שבהן מספר המשיבים היה נמוך מדי למבחן סטטיסטי.

איור מס' 21: התפלגות תחומי התמחות העיקרית אצל הרופאים (N=294) והרופאות (N=227)

טבלה מס' 23: התפלגות הבוגרים לפי תחומי התמחות עיקרית ובתי הספר לרפואה (N=535)

סכום כולל	N (%)				
	טכניון	אונ' תל אביב	האוני' העברית	אונ' בן גוריון	
108	32 (20.3)	38 (23.9)	21 (15.7)	17 (20.2)	רפואה פנימית
97	26 (16.5)	37 (23.3)	22 (16.4)	12 (14.3)	רפואת ילדים
80	26 (16.5)	17 (10.7)	22 (16.4)	15 (17.9)	רפואת משפחה
52	17 (10.8)	16 (10.1)	10 (7.5)	9 (10.7)	יילוד וגניקולוגיה
29	13 (8.2)	7 (4.4)	6 (4.5)	3 (3.6)	מחלות עיניים
26	7 (4.4)	6 (3.8)	10 (7.5)	3 (3.6)	פסיכיאטריה
24	2 (1.3)	11 (6.9)	4 (3.0)	7 (8.3)	כירורגיה אורטופדית
18	6 (3.8)	3 (1.9)	5 (3.7)	4 (4.8)	כירורגיה
15	6 (3.8)	3 (1.9)	3 (2.2)	3 (3.6)	מחלות אף אוזן גרון
14	4 (2.5)	4 (2.5)	3 (2.2)	3 (3.6)	כירורגיה פלסטית
11	1 (0.6)	3 (1.9)	6 (4.5)	1 (1.2)	רדיולוגיה אבחנתית
9	2 (1.3)	2 (1.3)	5 (3.7)		נוירולוגיה
8	2 (1.3)	2 (1.3)	2 (1.5)	2 (2.4)	הרדמה
7	2 (1.3)	1 (0.6)	2 (1.5)	2 (2.4)	כירורגיה של בית החזה
7	3 (1.9)	3 (1.9)		1 (1.2)	פסיכיאטריה של הילד והמתבגר
6	2 (1.3)	1 (0.6)	3 (2.2)		בריאות הציבור
5	1 (0.6)	1 (0.6)	3 (2.2)		כירורגיה אורולוגית
4		1 (0.6)	2 (1.5)	1 (1.2)	אנטומיה פתולוגית
4	1 (0.6)	1 (0.6)	2 (1.5)		מחלות עור ומין
4	1 (0.6)		2 (1.5)	1 (1.2)	נוירוכירורגיה
3	3 (1.9)				רפואה תעסוקתית
2	1 (0.6)	1 (0.6)			אונקולוגיה
2		1 (0.6)	1 (0.7)		רפואה פיסיקלית ושיקום
535	158	159	134	84	סכום כולל

אין הבדל מובהק בבחירת תחומי ההתמחות העיקריות* של הבוגרים באוכלוסיית הסקר בבתי הספר לרפואה השונים (p=0.23 במבחן chi-square).

* המבחן כלל את ההתמחויות העיקריות שהן: רפואה פנימית, רפואת ילדים, רפואת משפחה, יילוד וגניקולוגיה, מחלות עיניים, פסיכיאטריה, כירורגיה אורטופדית וכירורגיה. לא נבדקו ההתמחויות הקטנות יותר שלא היה עבורן מספר מספיק של נתונים.

מתוך מבין המשיבים שלא ציינו מהו תחום ההתמחות העיקרי שלהם, 21 בוגרים עתודאים שעדיין בשרות סדיר ו-17 הם בוגרים שסיימו לאחרונה (בוגרי שנת 2000). האחרים שלא ציינו את תחום ההתמחותם עוסקים במחקר, פנו לעסקים ותעשייה, עובדים במרפאות או משמשים בתפקידי ניהול.

כ-38% מהמשיבים ציינו שבחרו בהתמחות אחרת מאשר זו בה רצו בתקופת לימודי הרפואה (198 מתוך 520).

טבלה מס' 24: התפלגות סך המשיבים (N=520) הרופאים (N=284) והרופאות (N=221) לפי התשובה להשאלה האם בחרו בהתמחות בה רצו בתקופת לימודי הרפואה

סכום כולל				סכום כולל
	כן	לא	חלקית	
520	320 (61.5)	198 (38.1)	2 (0.4)	520
רופאים	190 (66.9)	93 (32.7)	1 (0.4)	284
רופאות	121 (54.8)	99 (44.8)	1 (0.5)	221

* לא ידוע מינם של 15 משיבים

אחוז הרופאות שבחרו בהתמחות אחרת מזו בה רצו בתקופת לימודי הרפואה גבוה מאחוז הרופאים שבחרו בהתמחות אחרת מהרצויה בתקופת לימודי הרפואה * ($p=0.005$ במבחן chi-square).

* חושב עבור התשובות כן/לא.

לא נמצא הבדל מובהק בין בארבעת בתי הספר לרפואה באחוז הבוגרים שלא בחרו באותה ההתמחות שרצו בתקופת לימודיהם ($p=0.72$ במבחן chi-square).

* חושב עבור התשובות כן/לא.

טבלה מס' 25: התפלגות סך המשיבים (N=167) הרופאים (N=72) והרופאות (N=90) לפי ההתמחות בה רצו בתקופת לימודי הרפואה ולא מימשו אותה בהמשך הכשרתם המקצועית.

N (%)			
רפואת ילדים	סכום כולל	רופאים	רופאות
40 (24.0)	21 (23.3)	17 (23.6)	
27 (16.2)	18 (20.0)	9 (12.5)	
22 (13.2)	9 (10.0)	13 (18.1)	
17 (10.2)	9 (10.0)	8 (11.1)	
15 (9.0)	8 (8.9)	7 (9.7)	
10 (6.0)	6 (6.7)	4 (5.6)	
10 (6.0)	6 (6.7)	4 (5.6)	
26 (15.6)	13 (14.4)	10 (13.9)	
סכום כולל	167	72	90

* לא ידועה ההתמחות הרצויה של 31 משיבים

** לא ידוע מינם של 5 משיבים

*** כולל: א.א.ג, אונקולוגיה, אורטופדיה, אנדוקרינולוגיה, המטולוגיה, הרדמה וטיפול נמרץ, כירורגיה פלסטית, כירורגית ילדים, כירורגית של בית החזה, רפואת משפחה, נירוכרורגיה, נירולוגיה, מחלות עור ומין.

לא נמצא הבדל מובהק בין הרופאים והרופאות בסוגי ההתמחות הרצויה בתקופת לימודי הרפואה ($p=0.83$ במבחן chi-square), שלא ממשו אותה בהמשך הכשרתם המקצועית.

תארים אקדמיים נוספים (בנוסף לתואר MD)

18.3% מהמשיבים בסקר (110 מתוך 602) ציינו שיש להם תואר אקדמי נוסף לתואר MD.

טבלה מס' 26: התפלגות כלל המשיבים ($N=109$), הרופאים ($N=61$) והרופאות ($N=47$) לפי מספר תארים אקדמיים שיש להם בנוסף לתואר MD

סכום כולל	N (%)		
	שלושה תארים	שני תארים	תואר אחד
109	6 (5.5)	17 (15.6)	86 (78.9)
61	5 (8.2)	7 (11.5)	49 (80.3)
47	1 (2.1)	10 (21.3)	36 (76.6)

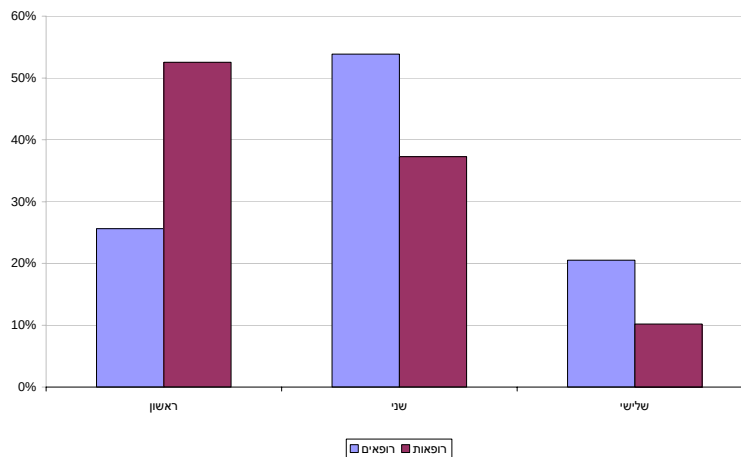
* משיב אחד לא פרט את סוג התואר האקדמי
** לא ידוע מינו של משיב אחד

אין הבדל מובהק בהתפלגות מספר התארים האקדמיים הנוספים שרכשו הרופאים והרופאות* ($p=0.21$ במבחן chi-square).
* חושב עבור תואר אחד ושני תארים

טבלה מס' 27: התפלגות סוגי התארים האקדמיים בנוסף לתואר MD (תואר ראשון, שני ושלישי) אצל כלל הרופאים ($N=138$), אצל הרופאים ($N=78$) ואצל הרופאות ($N=59$)

סכום כולל	N (%)		
	שלישי	שני	ראשון
138	22 (15.9)	65 (47.1)	51 (37.0)
78	16 (20.5)	42 (53.8)	20 (25.6)
59	6 (10.2)	22 (37.3)	31 (52.5)

* משיב אחד לא פרט את סוג התואר האקדמי
** לא ידוע מינו של משיב אחד

איור מס' 22: התפלגות סוג התארים האקדמיים בנוסף לתואר MD אצל הרופאים והרפואות

נמצא הבדל מובהק בהתפלגות סוגי התארים בין הרופאים והרפואות ($p=0.005$ במבחן chi-square), כאשר אחוז התארים הראשונים גבוה יותר אצל הרפואות ותואר שני ושלישי אצל הרופאים.

יש קורלציה בין מספר התארים הנוספים של הבוגרים ושנת סיום הלימודים. מספר התארים הנוספים גדל ככל שעוברות יותר שנים משנת סיום הלימודים ($p=0.005$ Spearman $r=-0.11$).

טבלה מס' 28: התפלגות תחומי התואר הראשון של הבוגרים (בנוסף לתואר MD) והתקופה בה נרכשו (לפני/ במהלך/ בתום לימודי הרפואה) (*N=48)

לפני	במהלך	אחרי	סכום כולל
21			21
3	1		4
4			4
1	1	2	4
2			2
		2	2
2			2
1			1
		1	1
1			1
	1		1
1			1
1			1
1			1
1			1
1	1		2
1			1
48	5	4	39

* לא ידוע תחום ההתמחות של 2 משיבים וזמן הלימודים של משיב אחד

טבלה מס' 29: התפלגות תחומי התואר השני של הבוגרים (בנוסף לתואר MD) והתקופה בה נרכשו (לפני/ במהלך/ בתום לימודי הרפואה) (N=56)*

לפני	במהלך	אחרי	סכום כולל	
22	21	1		מנהל מערכות בריאות
9	2	4	3	ביולוגיה/מדעי הרפואה
4	4			אפידמיולוגיה
6	6			מנהל עסקים
3	3			בריאות הציבור
2		2		פיסיקה
2		2		נירוביולוגיה
2	2			בריאות בתעסוקה
1			1	גנטיקה
1	1			רפואת שיניים
1		1		פיתוח תוכניות למידה
1			1	מיקרו ביולוגיה
1		1		ביוכימיה
1	1			אלקטרואופטיקה
56	40	11	5	

* לא ידוע תחום ההתמחות של 8 משיבים וזמן הלימודים של משיב אחד

טבלה מס' 30: התפלגות תחומי התואר השלישי של הבוגרים (בנוסף לתואר MD) והתקופה בה נרכשו (לפני/ במהלך/ בתום לימודי הרפואה) (N=22)

לפני	במהלך	אחרי	סכום כולל	
	2	1	3	ביולוגיה/מדעי הרפואה
	3		3	נירוביולוגיה
		1	1	גנטיקה
		1	1	אימונולוגיה
		1	1	מדעי החיים
	4	1	5	פיזיולוגיה
	1	1	2	פרמקולוגיה
	1		1	נירוביולוגיה
	1		1	מיקרו ביולוגיה
		1	1	כימיה ביולוגית
	1		1	היסטוריה של המדע
		1	1	ביורפואה
		1	1	ביולוגיה מולקולרית
	13	9	22	

לימודים נוספים (שלא לתואר אקדמי)

כ-31% מהמשיבים בסקר (186 מתוך 602) ציינו שלמדו לימודים נוספים שלא לתואר אקדמי.

טבלה מס' 31: התפלגות סך המשיבים (N=180), הרופאים (N=97) והרופאות (N=79) לפי כמות הלימודים הנוספים שציינו (שלא לתואר אקדמי).

סכום כולל	סכום כולל			
	3	2	1	
180	11 (6.1)	35 (19.4)	134 (74.4)	סכום כולל
97	4 (4.1)	15 (15.5)	78 (80.4)	רופאים
79	6 (7.6)	19 (24.1)	54 (68.4)	רופאות

* 6 משיבים לא פרטו סוגי לימודים נוספים

** לא ידוע מינם של 4 משיבים

אין הבדל מובהק בהתפלגות כמות הלימודים הנוספים (שלא לתואר אקדמי) שרכשו הרופאים והרופאות ($p=0.18$ במבחן chi-square).

ניתן לראות מתאם בין כמות הלימודים הנוספים שלא לתואר אקדמי של הבוגרים ושנת סיום לימודי הרפואה. כמות הלימודים הנוספים שלא לתואר אקדמי גדלה ככל שעברו יותר שנים משנת סיום לימודי הרפואה (Spearman $r=-0.15$ $p=0.0002$).

כ-30% מבין הלימודים שלא לתואר אקדמי (70 מתוך 237) היו קורסים בלימודי המשך, כ-20% (48 מתוך 237) קורסים ברפואה אלטרנטיבית/ משלימה והשאר (119 מתוך 237) לימודים כללים. מבין הלימודים הכללים, 50 נלמדו לפני לימודי הרפואה, 17 נלמדו במהלך לימודי הרפואה ו-48 נלמדו לאחר סיום לימודי הרפואה.*

* לא ידועה תקופת הלימודים של 4 משיבים

השתלמויות בחו"ל

32.6% מכלל הבוגרים בסקר ציינו שעברו השתלמויות בחו"ל (196/602).
37.6% מכלל הרופאים שהשיבו לשאלון (123 מתוך 327) ו-27.1% מכלל הרופאות שהשיבו לשאלון (69 מתוך 255) ציינו שעברו השתלמויות בחו"ל.

טבלה מס' 32: התפלגות המשיבים לפי מספר ההשתלמויות שעברו בחו"ל (N=196).

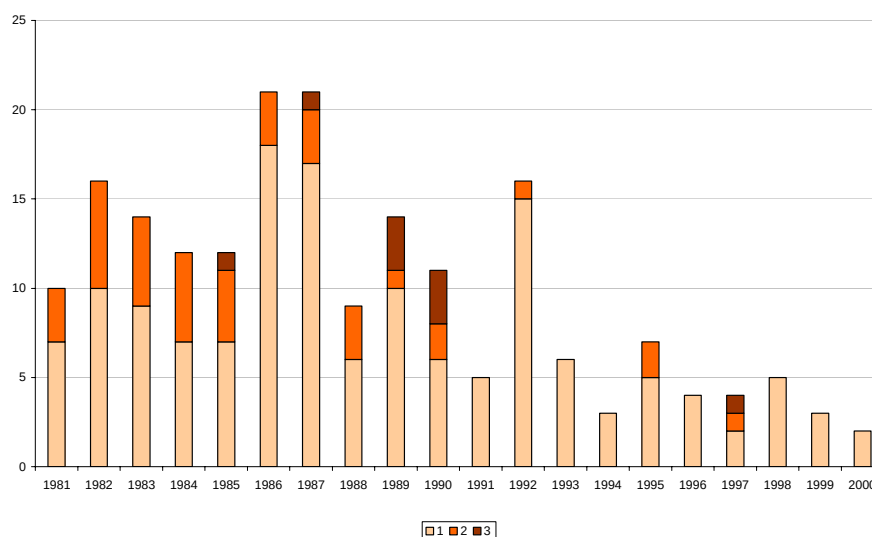
סך המשיבים	N (%)			סך המשיבים
	השתלמות אחת	שתי השתלמויות	שלוש השתלמויות	
196	148 (75.5)	39 (19.9)	9 (4.6)	196
רופאים	88 (71.5)	28 (22.8)	7 (5.7)	123
רופאות	56 (81.2)	11 (15.9)	2 (2.9)	69

לא נמצא הבדל מובהק במספר ההשתלמויות בחו"ל שעברו הרופאים והרופאות ($p=0.32$) במבחן (chi-square).

טבלה מס' 33: התפלגות סוגי ההשתלמויות שעברו הבוגרים בחו"ל (N=253).

N (%)	
קליני	102 (40.3)
קליני+מחקר	81 (32.0)
מחקר	46 (18.2)
אחר	24 (9.5)
סכום כולל	253

* כולל השתלמות ראשונה, שניה ושלישית

איור מס' 23: מספר המשיבים לפי מספר ההשתלמויות העיקריות בחו"ל ושנת סיום הלימודים (N=195)

* לא ידועה שנת הסיום של משיב אחד

קיימת קורלציה בין מספר ההשתלמויות של הבוגרים ושנת סיום הלימודים. מספר ההשתלמויות בחו"ל גדל ככל שעוברות יותר שנים משנת סיום הלימודים ($p < 0.0001$) (Spearman $r = -0.3$)

טבלה מס' 34: התפלגות משך ההשתלמויות (חודשים)

השתלמות ראשונה השתלמות שניה השתלמות שלישית			
עד חודש	18	8	2
1	8	2	1
1.5	1		
2	8	1	
3	13	4	
4	4	2	
5	1		
6	12	5	1
6.5	1		
7	1		
9	2		
10	1		
12	43	11	1
18	4	1	
24	45	7	2
27	1		
28	1		
30	4		
36	17	2	
42	2		
48	4		
62	1		
סכום כולל	192	43	7

טבלה מס' 35: ממוצע משך זמן ההשתלמויות (חודשים)

השתלמות ראשונה	N	סטיית תקן ± ממוצע	חציון
השתלמות שניה	192	15.64 ± 0.92	12.00
השתלמות שלישית	43	10.34 ± 1.52	6.00
	7	9.57 ± 4.06	6.00

טבלה מס' 36: התפלגות מספר ההשתלמויות של הבוגרים בסקר לפי ארץ ההשתלמות
(*N=252)

ארץ	N	%
אוסטריה	1	0.4
אוסטרליה	6	2.4
איטליה	2	0.8
אירופה	1	0.4
אנגליה	26	10.3
ארה"ב	157	62.3
בלגיה	2	0.8
ברזיל	1	0.4
גרמניה	4	1.6
דנמרק	2	0.8
דרום אפריקה	3	1.2
הולנד	1	0.4
הונגריה	1	0.4
יפן	1	0.4
ישראל	1	0.4
מקסיקו	1	0.4
צרפת	13	5.2
קנדה	25	9.9
שווייץ	4	1.6
סכום כולל	252	100.0

* לא ידועה ארץ של אחת מההשתלמויות

סיכום אפיון תקופת הלימודים והכשרה מקצועית של הבוגרים

מגמות לימוד בתיכון: כ- 45% מסה"כ הבוגרים בסקר למדו במגמה ביולוגית בבית הספר התיכון וכ- 44% מהם למדו במגמה ריאלית, אם כי ניתן לראות עם השנים מגמה של ירידה באחוז של בוגרי המגמה הביולוגית ועליה באחוז בוגרי מגמה ריאלית. התפלגויות מגמות הלימוד בבית הספר התיכון של בוגרי רפואה אינה שונה באופן מובהק בין הרופאים לרופאות. ניתן לראות הבדל מובהק בין התפלגויות מגמות הלימוד בבית הספר התיכון של הבוגרים בין בתי הספר לרפואה השונים. באוניברסיטת בן גוריון בולט אחוז בוגרי מגמות ביולוגיות והומניות, ובאוניברסיטת תל אביב בוגרי מגמות ריאליות. באוניברסיטה העברית ובטכניון נשמר שוויון בין בוגרי מגמות ביולוגיות וריאליות.

גיל ממוצע: הגיל הממוצע של כלל הסטודנטים לרפואה שבסקר בתחילת לימודיהם (ללא העתודאים) הוא כ- 22.6 שנים, ואינו שונה באופן משמעותי בין בתי הספר לרפואה השונים. גיל הסטודנטיות לרפואה נמוך באופן מובהק מגיל הסטודנטים בתחילת לימודיהם בכל בתי הספר לרפואה. משך הלימודים הממוצע של סטודנט לרפואה הוא 6.5 שנים כשהחציון בביה"ס

לרפואה השונים נע בין 6-7 שנים, אם כי ניתן להניח שחלק מההבדלים נובעים מאי דיוקים שמקורם בהגדרות שנות לימוד אקדמיות (עפ"י לוח עברי).

עבודות גמר: סוגי עבודות הגמר לתואר MD שביצעו כלל הבוגרים בסקר, בסדר שכיחות יורד הן: עבודת גמר קלינית, עבודת מחקר מעבדתית/בסיסית, אפידמיולוגיה, סקר ספרות ואיכות שרות. לא נמצא הבדל מובהק בסוגי עבודת הגמר לתואר MD שעשו הרופאים והרופאות, וכן בין העבודות של עתודאים לכאלו שלא היו עתודאים. ניתן לראות הבדלים בהתפלגויות סוגי עבודות הגמר שבוצעו בביה"ס לרפואה השונים. אחוז עבודות הגמר הקליניות גבוה במיוחד באוניברסיטת תל אביב ובטכניון, העבודות המעבדתיות/מחקריות באוניברסיטה העברית, ועבודות אפידמיולוגיות באוניברסיטת בן גוריון.

התמחות: ניתן לראות הבדל בהתפלגויות מקצועות ההתמחות בין הרופאים והרופאות. מבין ההתמחויות הגדולות אחוז הרופאות (באוכלוסיית הסקר) גבוה באופן מובהק ברפואת המשפחה, בפסיכיאטריה ובדיאגנוסטיקה אבחנתית. אחוז הרופאים גבוה באופן משמעותי במקצועות יילוד וגניקולוגיה, כירורגיה אורטופדית, כירורגיה, מחלות אף אוזן גרון, כירורגיה פלסטית, ונירולוגיה. לא נמצא הבדל בהתפלגויות תחומי ההתמחות בין הבוגרים בבתי הספר לרפואה השונים. בהעדר מספר מספיק של משיבים לא בוצעה השוואה בהתמחויות הקטנות יותר, אבל נכרת נטייה לרוב נשי במקצועות אנטומיה פתולוגית ואונקולוגיה לעומת רוב גברי בכירורגיה של בית החזה ובכירורגיה אורולוגית.

כ- 38% מבין המשיבים ציינו כי בחרו בהתמחות אחרת מההתמחות בה חפצו בתקופת הלימודים. אחוז הרופאות שבחרו בהתמחות אחרת ממה שרצו בתקופת הלימודים גבוה מאחוז הרופאים ששינו את בחירתם. מבין ההתמחויות הראשונות שהבוגרים רצו בתקופת הלימודים ולא פנו (הגיעו) אליהן בהמשך ההכשרה המקצועית שלהם ניתן למנות את רפואת הילדים, יילוד וגניקולוגיה וכירורגיה. לא עובדו נתוני התמחויות העל של הבוגרים.

תואר אקדמי נוסף: לכ- 18% מבין המשיבים יש תואר אקדמי נוסף לתואר MD. אין הבדל בהתפלגות מספר התארים האקדמיים הנוספים שרכשו הרופאים והרופאות. בבדיקת סוגי התארים (ראשון, שני או שלישי) נמצא שלרופאות יש יותר תארים ראשונים מאשר לרופאים בעוד שלרופאים יש עדיפות במספר התארים השניים והשלישים. כמחצית מבין התארים הראשונים הם בביולוגיה, מדעי החיים ומדעי הרפואה והם נרכשו לפני תחילת לימודי הרפואה. מרבית התארים השניים של הבוגרים בסקר הם במנהל מערכות בריאות ונרכשו בתום לימודי הרפואה. כל התארים האקדמיים השלישים של הבוגרים בסקר הם בתחום הביולוגיה ומדעי החיים ונרכשו תוך כדי או בתום לימודי הרפואה. הפרוט המלא של תארי הבוגרים מופיע בטקסט.

לימודים נוספים שלא לתואר: כשליש מהבוגרים בסקר למדו לימודים נוספים שלא לתואר אקדמי העיקריים שבהם: קורסים בלימודי המשך, קורסים ברפואה אלטרנטיבית/משלימה ולימודים כלליים.

השתלמויות בחו"ל: שליש מבוגרי הסקר ביצעו השתלמויות בחו"ל. לא נמצא הבדל מובהק בין מספר ההשתלמויות בחו"ל שעברו הרופאים לעומת הרופאות. כ-75% מבין הרופאים עברו רק השתלמות אחת בחו"ל, כ-20% שתי השתלמויות ורק כ-5% מהרופאים שהיו בהשתלמויות בחו"ל עשו שלוש השלמויות או יותר. כ-40% מההשתלמויות היו קליניות, 32% קליניות + מחקריות ו-20% מחקריות. תקופות הזמן השכיחות ביותר להשתלמויות של הבוגרים הן: 12 ו-14 חודש, אם כי כ-16% מההשתלמויות שעברו הבוגרים בסקר היו לחודש או לתקופות זמן קצרות יותר. ההשתלמויות העיקריות בחו"ל התבצעו בארה"ב ובקנדה, בבריטניה ובצרפת (עפ"י סדר יורד של שכיחות).

4. פיזור גיאוגרפי של אוכלוסיית הסקר בתקופת ההכשרה המקצועית

בעזרת תוכנה גרפית Arch View נעשה ניסיון לקשור גיאוגרפית (איכותית ובאופן חלקי גם כמותית) בין מקום לימודי התיכון, בחירת ביה"ס ללימודי הרפואה, בחירת מקום לסטז' והמקום לביצוע ההתמחות. גודל העיגולים במפות הוא יחסי למספר הנדגמים.

הפיזור הגיאוגרפי של מקום מגורי בוגרי בתי הספר לרפואה בתקופת לימודי התיכון (איור מס' 25) מראה ריכוז גבוה של הבוגרים סביב שלושת הערים הגדולות.

איור מס' 26 מראה שבכל בתי הספר לרפואה בין מחצית לשלושת רבעי מהסטודנטים בחרו ללמוד את לימודי הרפואה בביה"ס לרפואה שבעיר מגוריהם בתקופת התיכון. כמחצית מהבוגרים שלמדו לימודי תיכון בחו"ל בחרו ללמוד רפואה באוניברסיטה בתל-אביב.

איורים 27-30 מדגימים את הפריסה הגיאוגרפית של הבוגרים בחיבור פרטני של כל בוגר בין עיר מגורי התיכון שלו ובי"ס לרפואה בו בחר ללמוד.

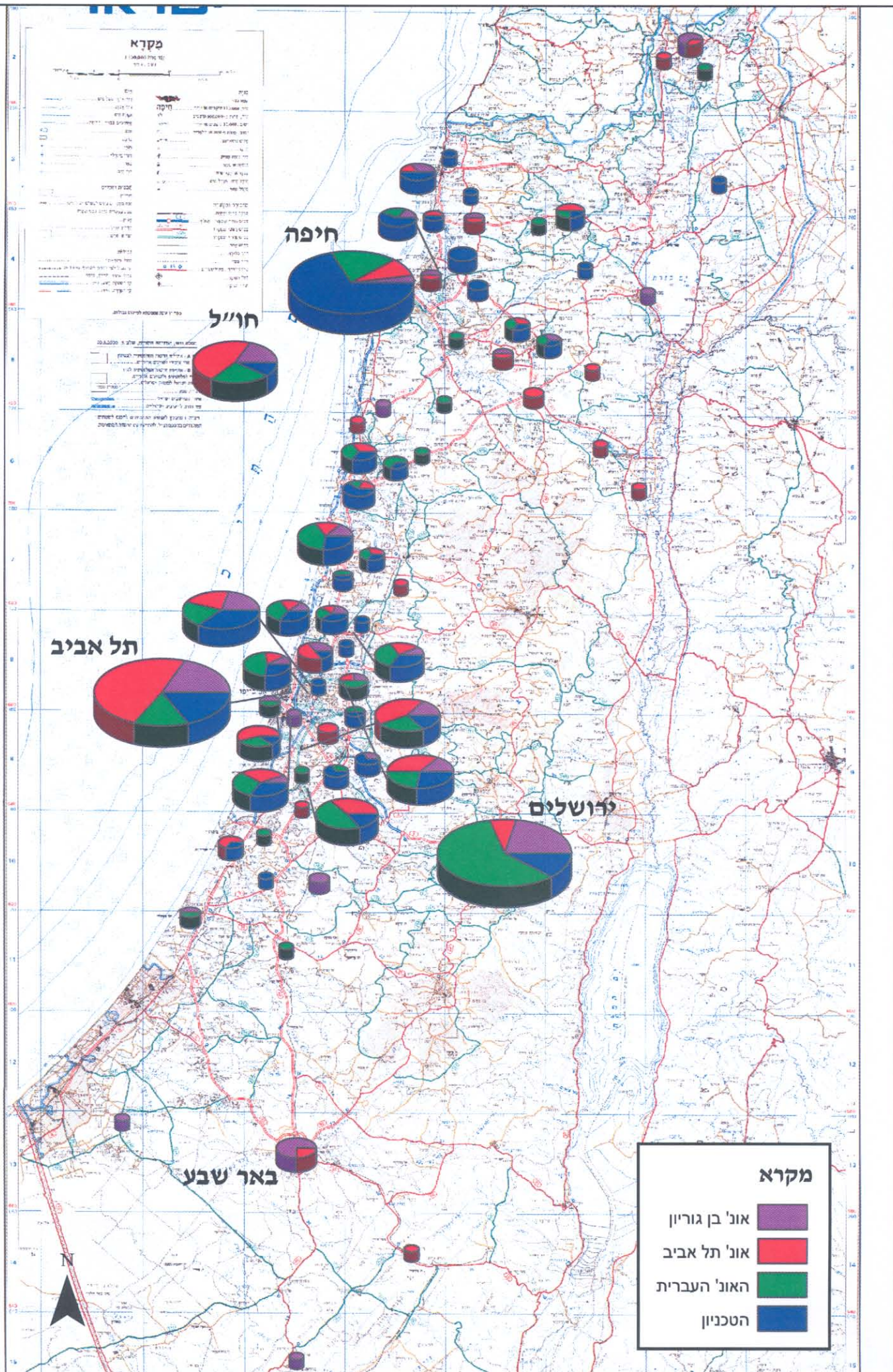
כפי שניתן לראות מטבלה מס' 37, בחישוב המרחקים הממוצעים בין בי"ס לרפואה לבין מקום מגורי התיכון ניתן לראות שהפריסה הגיאוגרפית של בוגרי אונ' בן גוריון היא הרחבה ביותר ושל אונ' תל-אביב הקצרה ביותר. הטכניון בחיפה והאוניברסיטה העברית בירושלים דומים בנתוני הפריסה של בוגריהם.

טבלה מס' 37: המרחקים הממוצעים לסטודנט (בק"מ) בכל בי"ס לרפואה בין לימודי התיכון ללימודי הרפואה

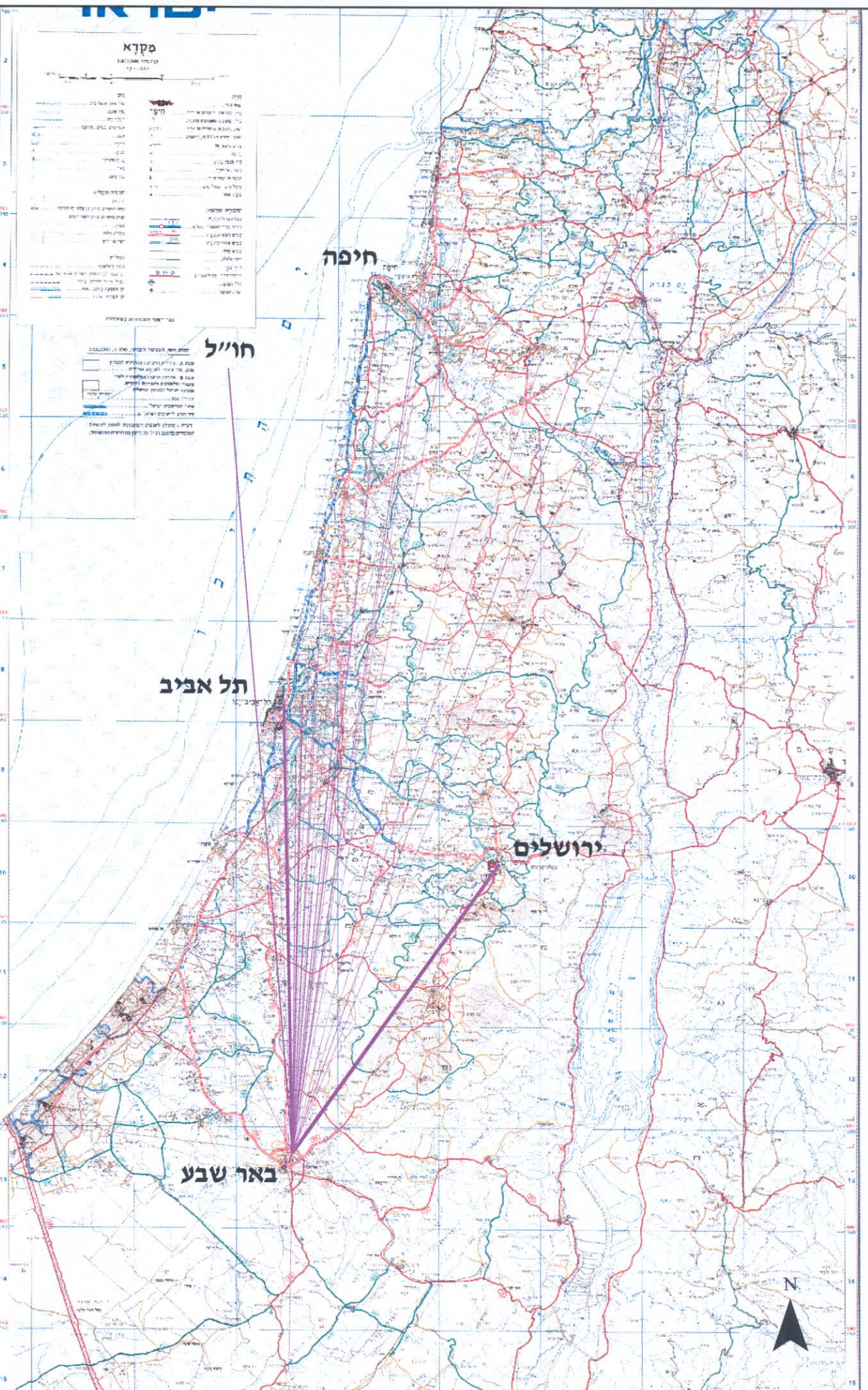
ממוצע (ק"מ)	אונ' בן גוריון	אונ' תל אביב	האונ' העברית	הטכניון
91.9	25.9	45.8	46.4	
48	34.2	39.6	40.3	

ניתן לראות קשר הדוק בין מקום ביצוע הסטז' ובית הספר לרפואה בו למדו הבוגרים. בערך 3/4 מהסטז'רים בבתי החולים המסונפים לפקולטות לרפואה של הטכניון, האוניברסיטה העברית ואוניברסיטת בן גוריון למדו גם את לימודי הרפואה שלהם באותו בי"ס. רק כ- 1/4 מהסטז'רים הגיעו מבתי ספר לרפואה אחרים. לעומתם רק כ- 1/2 מהסטז'רים באזור המרכז למדו באוניברסיטת תל-אביב והמחצית האחרת הגיעה משלושת בתי הספר האחרים בערך בחלוקה שווה (איור מס' 31).

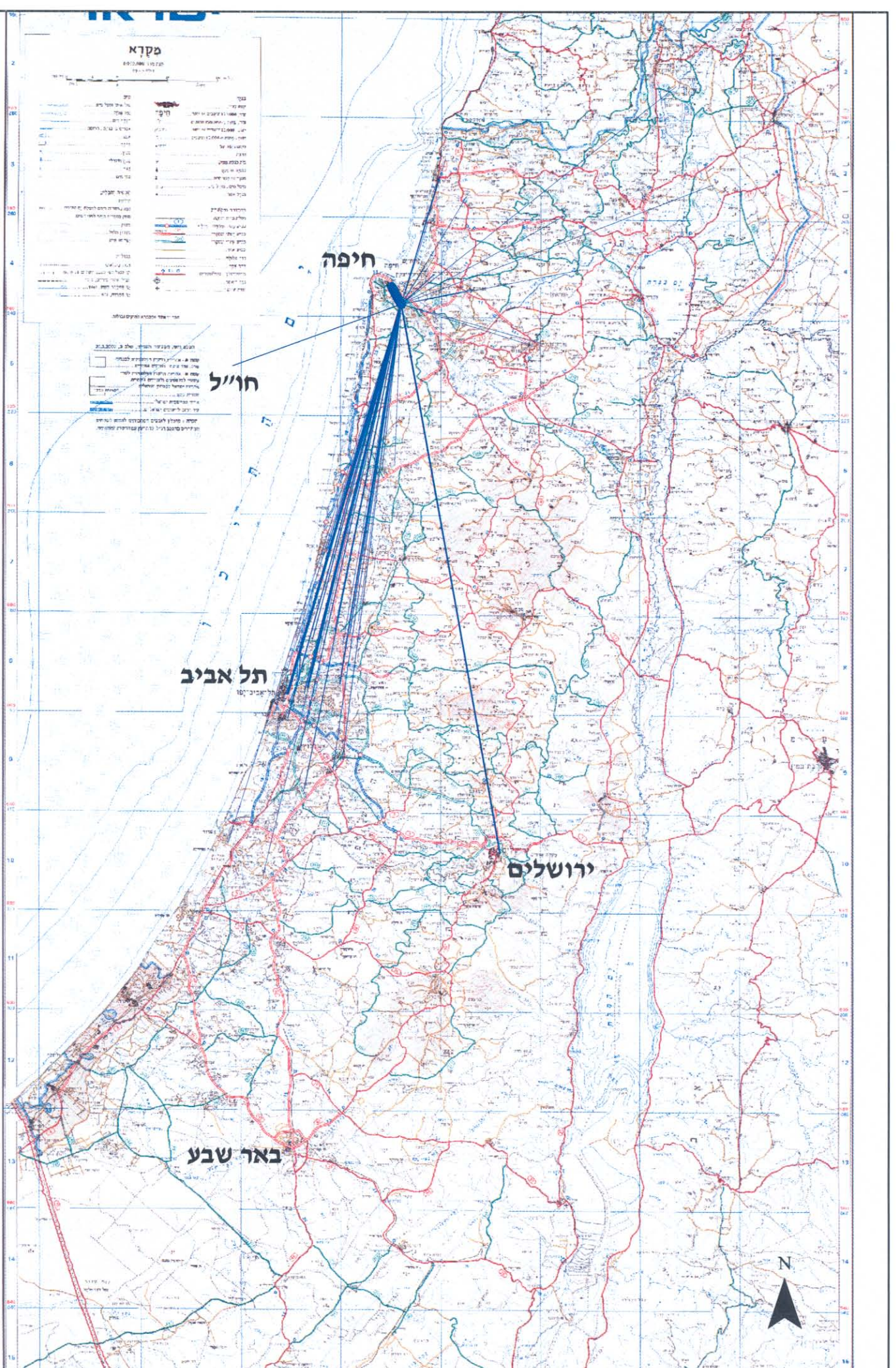
איור מס' 32 מדגים את הקשר בין מקום ההתמחות ומקום ביצוע הסטז'. כפי שניתן לראות למעלה מ-3/4 מבוגרי הסקר בחרו לעשות את ההתמחות שלהם באותו אזור גיאוגרפי בו ביצעו את הסטז'.

איור מס' 26: העדפות מקום לימודי רפואה של הבוגרים על פי מקום לימודי התיכון

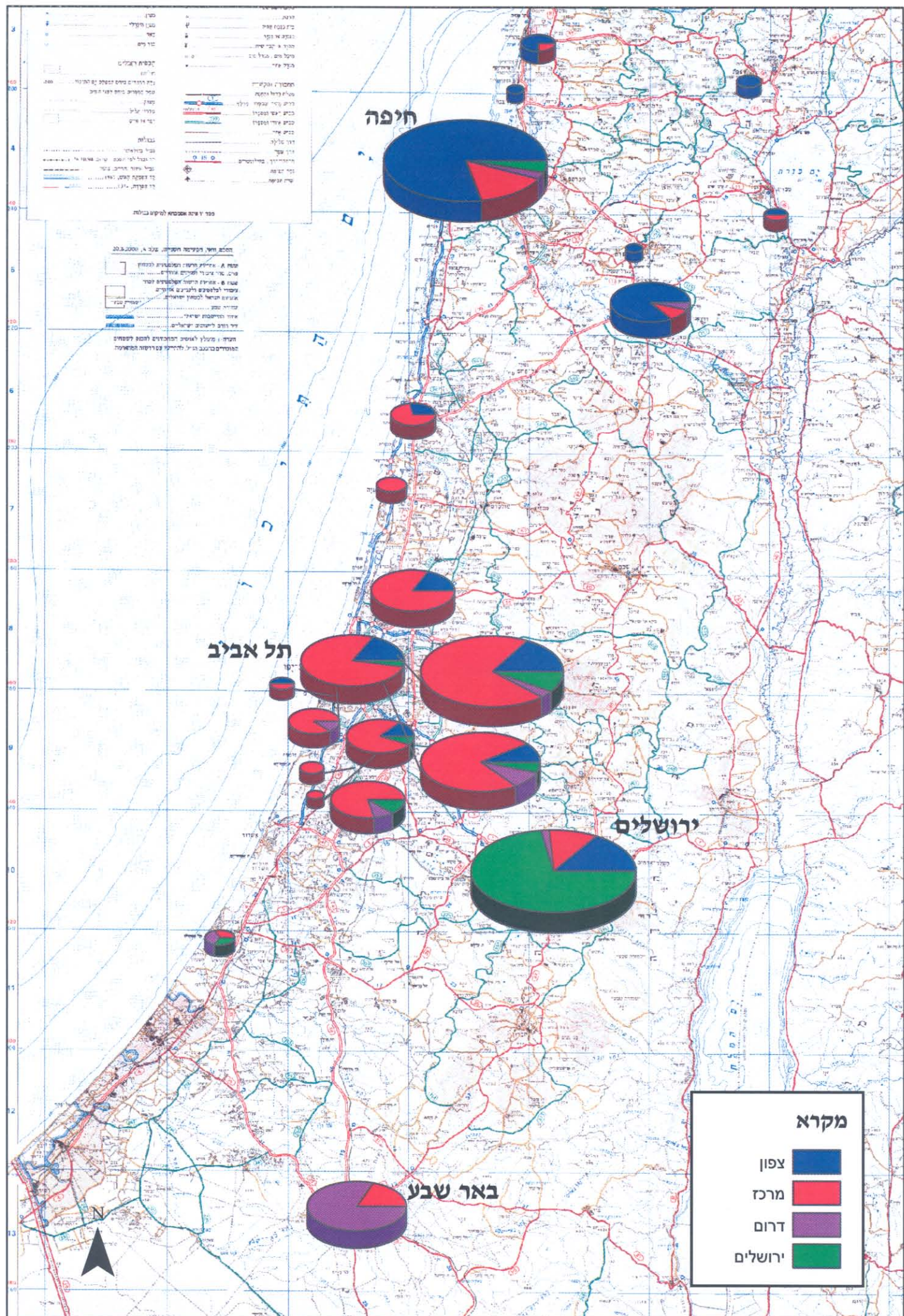

איור מס' 27: פריסה גיאוגרפית (על פי אזורי לימודי התיכון) של בוגרי ביה"ס לרפואה באוניברסיטת בן גוריון (N=90)

איור מס' 30: פריסה גיאוגרפית (על פי אזורי לימודי התיכון) של בוגרי ביה"ס לרפואה בטכניון (N=166)

איור מס' 33: התפלגות המתמחים בבתי החולים בארץ על פי מקום ביצוע הסטד'

סיכום אפיון גיאוגרפי של אוכלוסיית הסקר בתקופת ההכשרה המקצועית

לימודי הרפואה בבתי הספר לרפואה: הפריסה הגיאוגרפית של הבוגרים בסקר מראה אחוז גבוה של בוגרים שלמדו את לימודי התיכון שלהם סביב שלושת הערים הגדולות. ניתן לראות שרוב הבוגרים בוחרים ללמוד את לימודי הרפואה שלהם בביה"ס לרפואה הסמוך לעיר מגוריהם בתקופת התיכון. בחישוב המרחקים הממוצעים בין ביה"ס לרפואה למקום מגורי התיכון ניתן לראות שהפריסה הגיאוגרפית של בוגרי בן גוריון היא הגדולה ביותר ושל בוגרי אוניברסיטת תל-אביב היא המצומצמת ביותר. אין הבדל בפריסת המרחקים של האוניברסיטאות העברית בירושלים והטכניון בחיפה.

לימודי הסטז': ניתן לראות קשר הדוק בין מקום ביצוע הסטז' ובית הספר לרפואה. כ- 3/4 מהסטז'רים באוניברסיטאות בן גוריון, האוניברסיטה העברית ומהטכניון עשו את הסטז' בבתי החולים השייכים לפקולטה לרפואה בה למדו. באזור המרכז רק מחצית מהסטז'רים הגיעו מאוניברסיטת תל-אביב. המחצית השנייה של הסטז'רים באוכלוסיית הסקר הגיעה משלושת בתי הספר האחרים בחלוקה שווה של יחסים.

התמחות: למעלה מ-3/4 מבוגרי הסקר בחרו לעשות את ההתמחות שלהם באותו אזור גיאוגרפי בו ביצעו את הסטז'.

5. שביעות רצון מתקופת הלימודים ומההכשרה המקצועית

עבודת הגמר לתואר MD

המשיבים התבקשו להעריך את תרומתה של עבודת הגמר שעשו על פי הקטגוריות של: ידע, התנסות מדעית, יכולת כתיבה, שיטות מחקר והקטגוריה של "העבודה לא תרמה לי" (ניתן היה לסמן יותר מקטגוריה אחת).

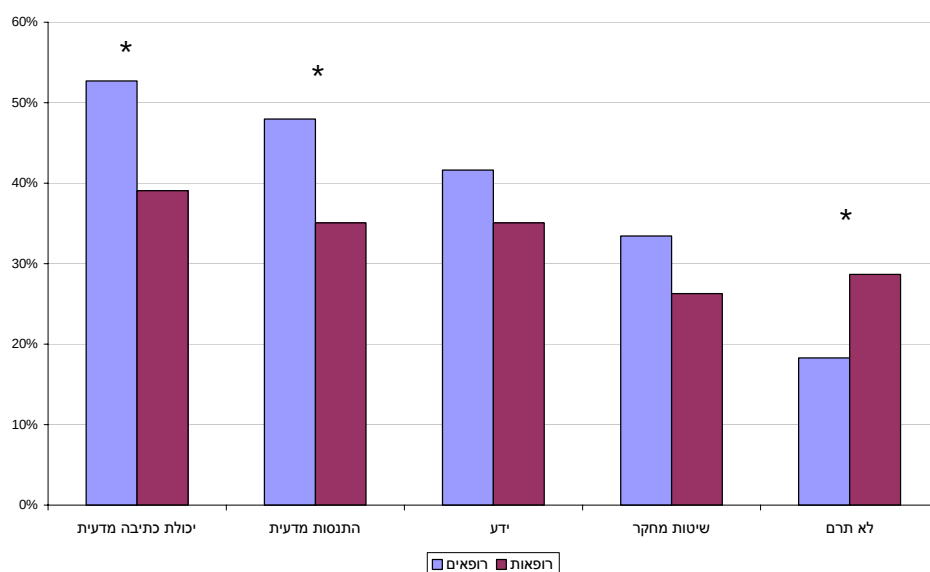
טבלה מס' 38: התפלגות תרומת עבודת הגמר של סך המשיבים (N=584), הרופאים (N=317) והרופאות (N=251)

סך המשיבים **	N (%)				
	לא תרם	שיטות מחקר	ידע	התנסות מדעית	יכולת כתיבה מדעית
סך המשיבים	134 (22.9)	180 (30.8)	225 (38.5)	245 (42.0)	272 (46.6)
רופאים	58 (18.3)	106 (33.4)	132 (41.6)	152 (47.9)	167 (52.7)
רופאות	72 (28.7)	66 (26.3)	88 (35.1)	88 (35.1)	98 (39.0)
מבחן chi-square	***P=0.03	P=0.07	P=0.11	***P=0.002	***P=0.01

* אין מידע על מינם של 16 משיבים

** ניתן היה לסמן יותר מקטגוריה אחת

*** קיים הבדל מובהק בין הרופאים והרופאות

איור מס' 33: התפלגות הערכת תרומת עבודת הגמר בקרב הרופאים והרופאות
* $p < 0.05$ במבחן chi-square בהשוואה בין רופאים ורופאות

ניתן לראות שיש הבדל בין הרופאים והרופאות במידת הערכת התרומה של עבודת הגמר ליכולות הכתיבה המדעית ולהתנסות המדעית. אחוז הרופאות אשר טענו שעבודת הגמר נתנה להם יכולת כתיבה מדעית והתנסות מדעית נמוך משמעותית מאחוז הרופאים. כ- 23% מסה"כ הבוגרים ציינו שעבודת הגמר לא תרמה להם, כאשר אחוז הרופאות שטענו כי עבודת הגמר " לא תרמה להם" גבוה משמעותית מאחוז הרופאים.

טבלה מס' 39: התפלגות הבוגרים לפי שנת סיום הלימודים ותרומת עבודת הגמר (N=581)*

סכום כולל**	N (%)					
	לא תרם	שיטות מחקר	ידע	התנסות מדעית	יכולת כתיבה מדעית	
77	23 (29.9)	23 (29.9)	20 (26.0)	30 (39.0)	32 (41.6)	1981-1983
112	35 (31.3)	32 (28.6)	43 (38.4)	47 (42.0)	45 (40.2)	1984-1986
91	21 (23.1)	28 (30.8)	39 (42.9)	35 (38.5)	37 (40.7)	1987-1989
80	14 (17.5)	23 (28.8)	38 (47.5)	38 (47.5)	33 (41.3)	1990-1992
78	18 (23.1)	21 (26.9)	27 (34.6)	33 (42.3)	39 (50.0)	1993-1995
84	14 (16.7)	26 (31.0)	33 (39.3)	32 (38.1)	44 (52.4)	1996-1998
59	8 (13.6)	26 (44.1)	24 (40.7)	29 (49.2)	40 (67.8)	1999-2000
	***P=0.049	P=0.44	P=0.16	P=0.74	***P=0.01	מבחן chi-square
581	133 (22.9)	179 (30.8)	224 (38.6)	244 (42.0)	270 (46.5)	סכום כולל

* אין מידע של שנת הסיום של 3 משיבים

** ניתן היה לסמן יותר מקטגוריה אחת

*** קיים הבדל מובהק בין השנים

ניתן לראות הבדל מובהק בשביעות הרצון של הבוגרים מעבודת הגמר עם השנים במיוחד גידול באחוז הבוגרים המדווח על תרומה של יכולת כתיבה מדעית וירידה באחוז הבוגרים המדווח על העדר תרומה של עבודת הגמר.

טבלה מס' 40: התפלגות המשיבים לפי סיווג עבודת הגמר* ותרומת עבודת הגמר* (N=582)

סך המשיבים	N (%)					
	איכות שירות	סקר ספרות	אפידמיולוגיה	מחקר מעבדתי/בסיסי	עבודה קלינית	
272	4 (50.0)	9 (52.9)	51 (47.7)	97 (50.5)	120 (43.5)	יכולת כתיבה מדעית
245	2 (25.0)	3 (17.6)	30 (28.0)	131 (68.2)	92 (33.2)	התנסות מדעית
225	3 (37.5)	8 (47.1)	38 (35.5)	76 (39.6)	113 (40.8)	ידע
180	3 (37.5)	5 (29.4)	40 (37.4)	80 (41.7)	59 (21.3)	שיטות מחקר
134	3 (37.5)	3 (17.6)	21 (19.6)	29 (15.1)	80 (28.7)	לא תרם
	8	17	107	192	277	סך המשיבים

* ניתן היה לסמן יותר מקטגוריה אחת

שביעות רצון מלימודי רפואה ומהכשרה המקצועית

הבוגרים התבקשו לדרג את שביעות רצונם מהלימודים הפרה קליניים, הקליניים ובסה"כ מלימודי הרפואה.

טבלה מס' 41: התפלגות המשיבים לפי מידת שביעות הרצון שלהם מלימודי הרפואה (5- מרוצה מאוד, 1-מאוד לא מרוצה)

חציון	שגיאת תקן $\pm$ ממוצע	N	
3.00	3.43 ± 0.04	582	לימודים פרה קליניים
4.00	3.97 ± 0.03	589	לימודים קליניים
4.00	3.91 ± 0.03	583	בסה"כ לימודים בפקולטה לרפואה

שביעות הרצון של הבוגרים מהלימודים הפרה קליניים נמוכה באופן מובהק מזו ללימודים הקליניים וכן מהערכתם את סה"כ הלימודים בפקולטה לרפואה ($p < 0.0001$) במבחן Friedman*).

* המבחן בוצע רק על המשיבים שצינו שביעות רצון לשלושת האופציות: לימודים הפרה קליניים, לימודים קליניים ובסה"כ הלימודים בפקולטה לרפואה ($N=575$)

בפילוח לרופאים ורופאות נמצא שמידת המרוצות גם של הרופאים וגם של הרופאות מהלימודים הפרה קליניים נמוכה באופן מובהק ממידת שביעות רצונם מהלימודים הקליניים ומסה"כ הלימודים בפקולטה לרפואה ($p < 0.0001$ במבחן Friedman*). לא נמצא הבדל מובהק בין הרופאים והרופאות בדרגת שביעות הרצון שלהם מהלימודים הפרה קליניים, מהלימודים הקליניים ובסה"כ מהלימודים בפקולטה לרפואה ($p > 0.05$ במבחן Mann-Whitney).

*המבחן בוצע רק על המשיבים שצינו שביעות רצון עבור: הלימודים הפרה קליניים, הלימודים קליניים ובסה"כ הלימודים בפקולטה לרפואה (רופאים $N=317$; רופאות $N=241$).

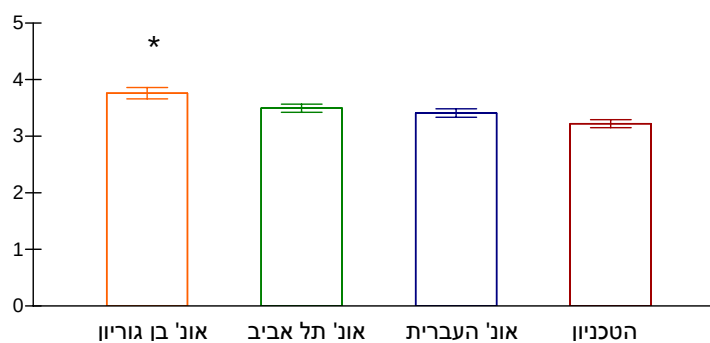
בהשוואה בין ביה"ס לרפואה השונים (טבלה מס' 42) נמצאו הבדלים מובהקים במידת שביעות הרצון מהלימודים הפרה קליניים, מהלימודים הקליניים ומסה"כ הלימודים בפקולטה לרפואה בכל אחד מארבעת בתי הספר לרפואה ($p < 0.001$ במבחן Friedman*). בכל אחד מארבעת בתי הספר לרפואה, מידת המרוצות מהלימודים הפרה קליניים נמוכה באופן מובהק ממידת המרוצות מהלימודים הקליניים וממידת המרוצות בסה"כ מהלימודים ($p < 0.05$ במבחן Dunn).

*המבחן בוצע רק על המשיבים שצינו שביעות רצון הלימודים הפרה קליניים, הלימודים קליניים ובסה"כ הלימודים בפקולטה לרפואה (אונ' בן גוריון $N=88$; אונ' תל אביב $N=154$; האונ' העברית $N=168$; הטכניון $N=165$).

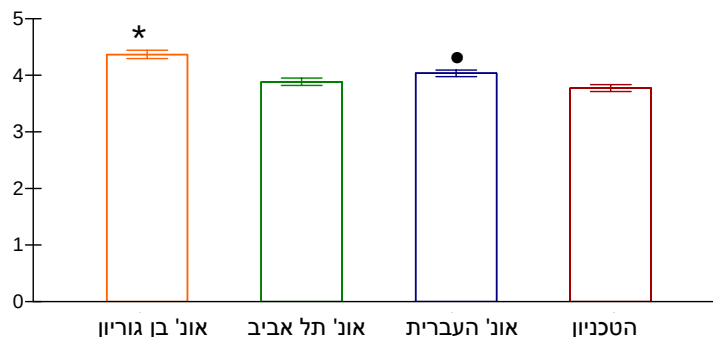
טבלה מס' 42: התפלגות המשיבים לפי מידת שביעות הרצון מלימודי הרפואה ובתי הספר לרפואה השונים

חציון	שגיאת תקן±ממוצע	N		
4.00	3.76±0.10	88	לימודים פרה קליניים	אונ' בן גוריון
4.00	4.37±0.07	89	לימודים קליניים	
4.00	4.32±0.06	89	בסה"כ לימודים בפקולטה לרפואה	
4.00	3.50±0.07	155	לימודים פרה קליניים	אונ' תל אביב
4.00	3.89±0.06	158	לימודים קליניים	
4.00	3.81±0.06	158	בסה"כ לימודים בפקולטה לרפואה	
3.00	3.41±0.07	173	לימודים פרה קליניים	האוניברסיטה העברית
4.00	4.03±0.06	174	לימודים קליניים	
4.00	3.94±0.05	169	בסה"כ לימודים בפקולטה לרפואה	
3.00	3.22±0.07	166	לימודים פרה קליניים	טכניון
4.00	3.77±0.06	168	לימודים קליניים	
4.00	3.77±0.06	167	בסה"כ לימודים בפקולטה לרפואה	

בהשוואה בין בתי הספר לרפואה נמצאו הבדלים מובהקים במידת שביעות הרצון מהלימודים הפרה קליניים, הלימודים הקליניים ובסה"כ הלימודים בין ארבעת בתי הספר לרפואה ($p < 0.05$) במבחן (Kruskal-Wallis) (איורים 34-36).

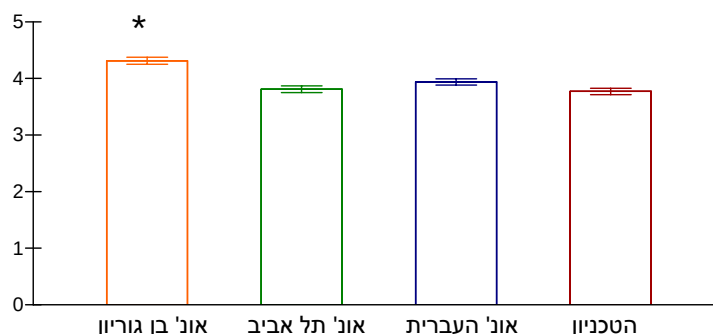

איור מס' 34: שביעות הרצון מהלימודים הפרה קליניים לפי בתי הספר לרפואה (ממוצע±שגיאת תקן)
 * מידת המרוצות מהלימודים הפרה קליניים באונ' בן גוריון גבוהה באופן מובהק ממידת המרוצות מהלימודים הפרה קליניים באונ' העברית ובטכניון ($p < 0.05$ במבחן Dunn).

איור מס' 35: שביעות הרצון מהלימודים הקליניים לפי בתי הספר לרפואה (ממוצע±שגיאת תקן)

- * מידת המרוצות מהלימודים קליניים באונ' בן גוריון גבוהה באופן מובהק ממידת המרוצות מהלימודים קליניים באונ' תל אביב, באונ' העברית ובטכניון ($p < 0.05$ במבחן Dunnett).
- מידת המרוצות מהלימודים קליניים באונ' העברית גבוהה באופן מובהק ממידת המרוצות מהלימודים קליניים בטכניון ($p < 0.05$ במבחן Dunnett).

איור מס' 36: שביעות הרצון מסה"כ הלימודים בפקולטה לרפואה לפי בתי הספר לרפואה (ממוצע±שגיאת תקן)

- * מידת המרוצות מסה"כ הלימודים בפקולטה לרפואה באונ' בן גוריון גבוהה באופן מובהק ממידת המרוצות מסה"כ הלימודים בפקולטה לרפואה באונ' תל אביב, באונ' העברית ובטכניון ($p < 0.05$ במבחן Dunnett).

ממוצע שביעות הרצון של הבוגרים מהלימודים הפרה קליניים, מהלימודים הקליניים ומסה"כ הלימודים בפקולטה לרפואה לפי שנת סיום הלימודים ובתי הספר לרפואה מוצגים בנספחים בטבלאות מס' 4-7.

עתודה

הבוגרים העתודאים התבקשו לדרג את מידת שביעות רצונם מהיותם עתודאים.

טבלה מס' 43: שביעות רצון המשיבים (N=144)*, הרופאים (N=89) והרופאות (N=51)**

מהיותם עתודאים

חציון	שגיאת תקן $\pm$ ממוצע	N	
3.00	3.17 ± 0.10	144	סה"כ המשיבים
3.00	3.13 ± 0.13	89	רופאים
3.00	3.22 ± 0.18	51	רופאות

* אין מידע על מינם של 3 משיבים

** אין מידע על שביעות הרצון של עתודאית אחת

לא נמצא הבדל מובהק בדרוג שביעות הרצון של הרופאים העתודאים והרופאות העתודאיות מעובדת היותם עתודאים ($p=0.73$ במבחן Mann-Whitney).

לא נמצא הבדל מובהק בין שביעות הרצון של הרופאים והרופאות העתודאים בארבעת בתי הספר לרפואה ($p=0.84$ במבחן Kruskal-Wallis).

מידת הכשרה של לימודי הרפואה לעיסוקים קליניים

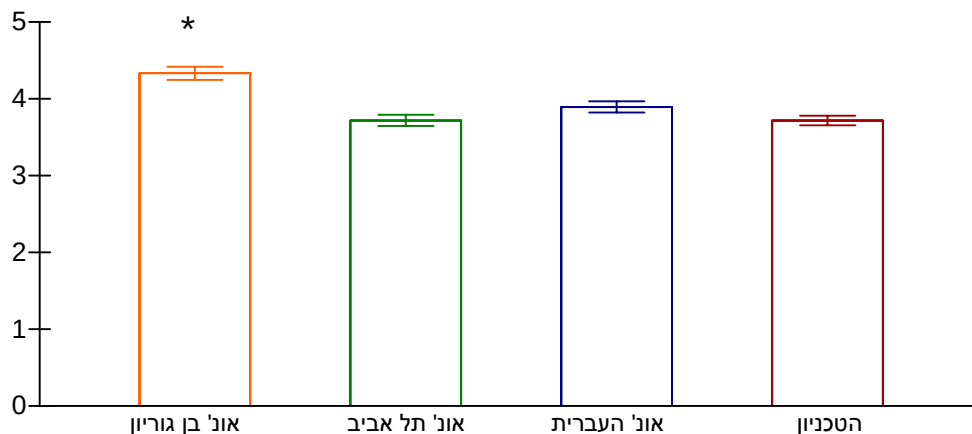
הבוגרים התבקשו לדרג באיזו מידה הכשירו אותם לימודי הרפואה לעיסוקים הקליניים (5- הכשירו היטב, 1-לא הכשירו במידה מספקת).

לא נמצא הבדל מובהק בין הערכת הרופאים (N=319) והרופאות (N=250) על מידת ההכשרה שקבלו בלימודי הרפואה לעיסוקים קליניים ($p > 0.05$ במבחן Mann-Whitney).

טבלה מס' 44: דרוג מידת ההכשרה שסיפקו לימודי הרפואה לעיסוקים הקליניים בחלוקה לפי בתי הספר לרפואה

חציון	שגיאת תקן $\pm$ ממוצע	N	
5.00	4.33 ± 0.09	90	אונ' בן גוריון
4.00	3.72 ± 0.07	157	אונ' תל אביב
4.00	3.90 ± 0.07	172	האונ' העברית
4.00	3.72 ± 0.06	167	טכניון

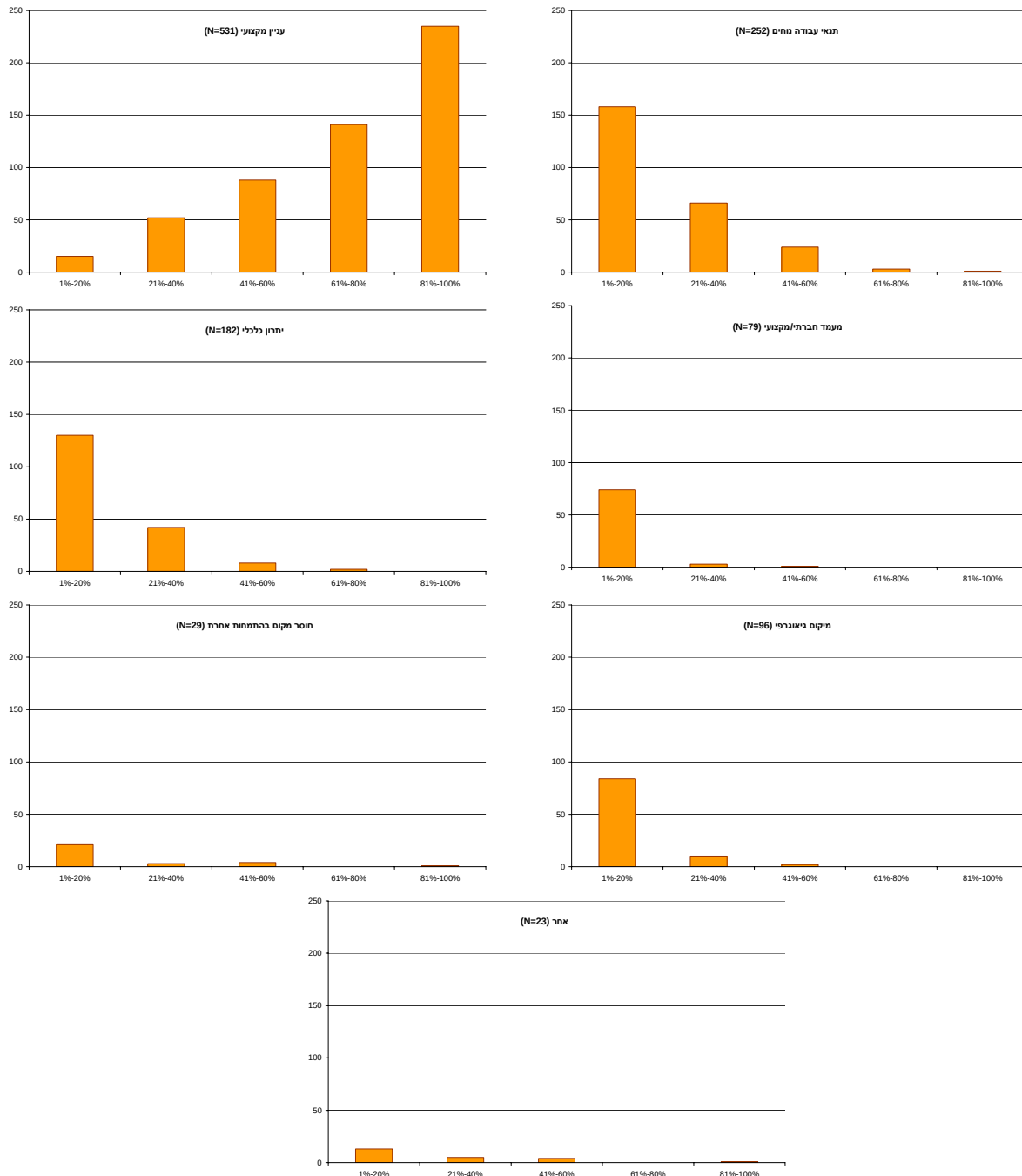
נמצאו הבדלים מובהקים בדרוג הרופאים למידת ההכשרה שסיפקו לימודי הרפואה לעיסוקים הקליניים בין ארבעת בתי הספר לרפואה ($p < 0.05$ במבחן Kruskal-Wallis). מידת ההכשרה לעיסוקים קליניים שספקו לימודי הרפואה של בוגרי אונ' בן גוריון גבוהה באופן מובהק ממידת ההכשרה שדווחה על ידי הבוגרים מאונ' העברית, אונ' תל אביב ומהטכניון ($p < 0.05$ במבחן Dunn).

איור מס' 37: מידת ההכשרה לעיסוקים קליניים שסיפקו לימודי הרפואה בבתי הספר לרפואה השונים (ממוצע $\pm$ שגיאת תקן) * $p < 0.05$ במבחן Dunn

שיקולים בבחירת ההתמחויות

הבוגרים התבקשו לדרג באחוזים את השיקולים שהנחו אותם בבחירת ההתמחות העיקרית והתמחות העל שלהם. שורת ההסטוגרמות מציגה את פיזור המשיבים בכל קטגוריה בבחירת ההתמחות העיקרית.

איור מס' 38: הסטוגרמות פיזור המשיבים (N) בכל קטגוריה של שיקולים בבחירת מסלול ההתמחות

טבלה מס' 45: דרוג השיקולים (באחוזים) שהנחו את הבוגרים בבחירת התמחות ראשונה (N=534)

חציון	שגיאת תקן±ממוצע	N	
80.00	75.52±1.03	531	עניין מקצועי
20.00	23.26±1.00	252	תנאי עבודה נוחים
20.00	19.25±1.03	182	יתרון כלכלי
10.00	13.77±0.97	96	מיקום גיאוגרפי
10.00	11.20±0.91	79	מעמד חברתי/מקצועי
10.00	19.83±4.22	29	חוסר מקום בהתמחות אחרת
20.00	26.52±4.37	23	אחר

כפי שניתן לראות מההסטורגמות (איור מס' 38) ומטבלה מס' 46 העניין המקצועי הופיע כשיקול כמעט אצל כל הבוגרים (531 מתוך 534) וקיבל ערכי חשיבות גבוהים (ממוצע 75.5 עם חציון של 80.0%) תנאי עבודה נוחים מופיעים כשיקול אצל כמחצית מהבוגרים עם דרגת חשיבות נמוכה יותר (ממוצע 23.3%) ואחריהם יתרון כלכלי אצל כשליש מהבוגרים בדרגת חשיבות של כ-20%.

טבלה מס' 46: דרוג השיקולים (באחוזים) שהנחו את הבוגרים בבחירת ההתמחות על (N=169)

חציון	שגיאת תקן±ממוצע	N	
90.00	84.36±1.68	167	עניין מקצועי
20.00	21.07±2.11	46	יתרון כלכלי
20.00	21.59±2.28	37	תנאי עבודה נוחים
10.00	18.05±3.07	19	מעמד חברתי/מקצועי
15.00	15.08±2.56	13	מיקום גיאוגרפי
30.00	30.00±7.30	6	אחר
35.00	35.00±15.00	2	חוסר מקום בהתמחות אחרת

לא נמצאו הבדלים מובהקים בדירוג השיקולים השונים שהנחו את הבוגרים בסקר בבחירת ההתמחות הראשונה לעומת התמחות על* ($p > 0.05$ במבחן Wilcoxon).

*המבחן בוצע רק על המשיבים שדרגו התמחות ראשונה והתמחות על. המבחן לא בוצע על השיקולים: חוסר מקום בהתמחות אחרת ואחר בשל מיעוט נתונים.

גם בפילוח לתת קבוצות של רופאים ורופאות, לא נמצאו הבדלים מובהקים בדירוג השיקולים השונים שהנחו בבחירת ההתמחות הראשונה לעומת התמחות העל בתוך כל קבוצה** ($p > 0.05$ במבחן Wilcoxon). בבדיקת ההבדלים בדירוג (באחוזים) של השיקולים שהנחו בבחירת ההתמחות הראשונה והתמחות העל בין הרופאים והרופאות נמצא שהדירוג של יתרון כלכלי בבחירת ההתמחות ראשונה של הרופאות נמוך מזה של הרופאים ואילו דירוג השיקול של תנאי עבודה נוחים גבוה אצל הרופאות לעומת הרופאים ($p < 0.05$ במבחן Mann-Whitney). לא נמצאו הבדלים מובהקים בדירוג השיקולים השונים שהנחו בבחירת ההתמחויות הראשונה והתמחות על בין בתי הספר לרפואה*** ($p > 0.05$ במבחן Kruskal-Wallis).

**המבחן בוצע רק על המשיבים שדרגו את השיקולים להתמחות ראשונה והתמחות על. בקבוצת הרופאים המבחן לא בוצע על השיקולים: חוסר מקום בהתמחות אחרת, מיקום גיאוגרפי ואחר בשל מיעוט נתונים.

*** המבחן לא כלל הקטגוריה – חוסר מקום בהתמחות אחרת בשל מיעוט נתונים (בהתמחות על).

בחירה חוזרת של התמחות

בתשובה לשאלה האם היו בוחרים שוב את אותה ההתמחות שבחרו, ענו 89% מהבוגרים תשובה חיובית. 9% ענו שלא היו בוחרים בהתמחות בה הם עוסקים כיום, וכ-2% ענו שאינם בטוחים.

טבלה מס' 47: התפלגות סך המשיבים ($N=533$), הרופאים ($N=295$) והרופאות ($N=224$) לפי בחירה חוזרת של ההתמחות שרכשו

סכום כולל	N (%)			סכום כולל
	לא בטוח	לא	כן	
533	9 (1.7)	49 (9.2)	475 (89.1)	סכום כולל
295	4 (1.4)	25 (8.5)	266 (90.1)	רופאים
224	4 (1.8)	22 (9.8)	198 (88.4)	רופאות

* אין מידע על מינם של 14 משיבים

לא נמצא הבדל מובהק* בין הרופאים והרופאות בתשובותיהם לשאלה האם היו בוחרים שוב את אותה ההתמחות שבחרו ($p = 0.59$ במבחן chi-square). המבחן לא כלל את התשובה לא בטוח*

טבלה מס' 48: התפלגות הבוגרים בסקר שלא יבחרו שוב את אותה ההתמחות שרכשו, על פי תחומי ההתמחות העכשוויים שלהם (** * N=44)

רופאות	רופאים	N/סה"כ (%) מסך משיבים	
2	6	8/ 108 (7.4)	רפואה פנימית
5	2	7/ 80 (8.8)	רפואת משפחה
1	4	5/ 97 (5.2)	רפואת ילדים
1	3	4/ 52 (7.7)	יילוד וגניקולוגיה
2	1	4/ 8 (50.0)	הרדמה
1	1	2/ 29 (6.9)	מחלות עיניים
1	1	2/ 26 (7.7)	פסיכיאטריה
1	1	2/ 14 (14.3)	כירורגיה פלסטית
	1	1/ 24 (4.2)	כירורגיה אורטופדית
	1	1/ 18 (5.6)	כירורגיה
1		1/ 15 (6.7)	מחלות אף אוזן גרון
	1	1/ 11 (9.1)	רדיולוגיה אבחנתית
1		1/ 7 (14.3)	פסיכיאטריה של הילד והמתבגר
	1	1/ 7 (14.3)	כירורגיה של בית החזה
1		1/ 6 (16.7)	בריאות הציבור
	1	1/ 5 (20.0)	אורולוגיה
1		1/ 4 (25.0)	פתולוגיה
1		1/ 4 (25.0)	נוירוכירורגיה
19	24	44/ 515	סכום כולל

* אין מידע על התמחות עיקרית של 5 משיבים
 ** אין מידע על מינו של אחד המשיבים

בהסתכלות על מקצועות התמחות בהם היו **לפחות 2 משיבים**, ניתן להתרשם שבמקצוע ההרדמה מידת חוסר שביעות הרצון מעיסוקם גדולה יחסית (4/8 מרדימים), מקצועות נוספים בהם אחוז חוסר שביעות הרצון מבחירת ההתמחות עומד בין 5-14% הם רפואה פנימית, רפואת משפחה, רפואת ילדים, יילוד וגניקולוגיה, מחלות עיניים, פסיכיאטריה וכירורגיה פלסטית. מפאת מיעוט נתונים בכל קטגוריה לא ניתן היה לבצע מבחן מובהקות (אם כי מדובר בסה"כ על 9 מאוכלוסיית הבוגרים שלא היו בוחרים שוב באותה התמחות).

בפילוח הנתונים לפי בתי הספר לרפואה השונים, לא נמצא הבדל מובהק בין אחוזי הבוגרים שהיו בוחרים בחירה חוזרת באותה ההתמחות בה הם עוסקים כיום* ($p=0.97$ במבחן chi-square)

* המבחן לא כלל את התשובה לא בטוח

לא נמצא הבדל מובהק* בבחירה חוזרת של ההתמחות שנרכשה של המשיבים לפי שנת סיום הלימודים** ($p=0.14$ במבחן chi-square) (ראה טבלה מספר 8 בנספחים)

* המבחן לא כלל את התשובה לא בטוח

** חושב עבור כל 5 שנים

בחירה חוזרת של לימודי רפואה

כ-12% מהבוגרים (69/585) השיבו שבמבט לאחור לא היו בוחרים לחזור ללמוד רפואה. 23% השיבו שאינם יודעים אם היו בוחרים שוב בלימודי הרפואה (135/585).

טבלה מס' 49: התפלגות סך המשיבים (N=585), הרופאים (N=320) והרופאות (N=248) לפי בחירה חוזרת בלימודי רפואה

סכום כולל	N (%)			
	לא יודע	לא	כן	
585	135 (23.1)	69 (11.8)	381 (65.1)	סכום כולל
320	71 (22.2)	43 (13.4)	206 (64.4)	רופאים
248	62 (25.0)	23 (9.3)	163 (65.7)	רופאות

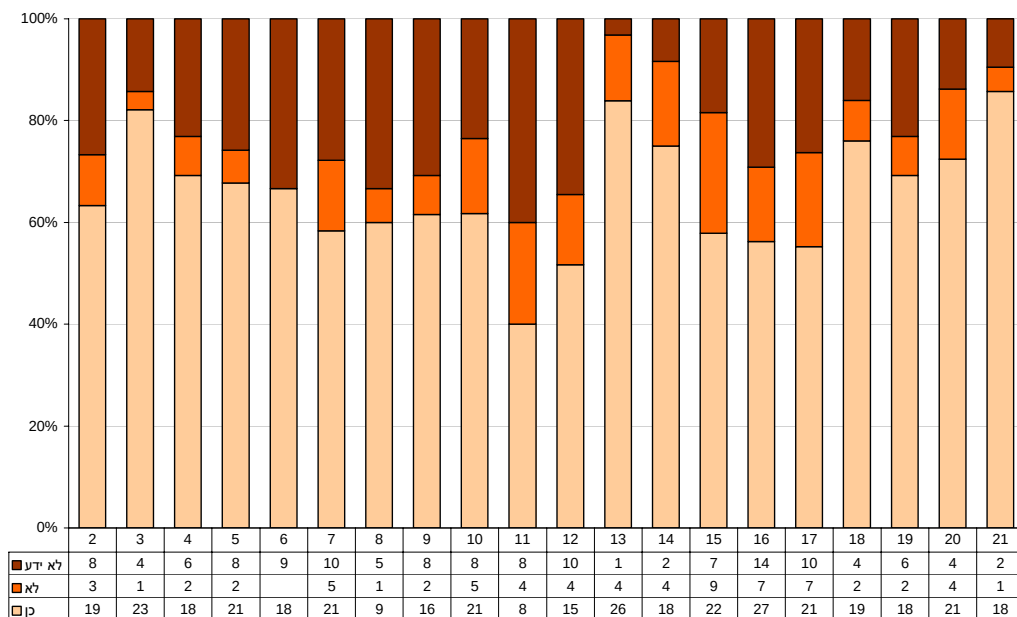
* אין מידע על מינים של 17 משיבים

לא נמצא הבדל מובהק בין הרופאים והרופאות בבחירה חוזרת ללמוד רפואה ($p=0.27$ במבחן chi-square).

טבלה מס' 50: התפלגות סך המשיבים לפי בחירה חוזרת בלימודי רפואה ובתי הספר לרפואה (N=585)

סכום כולל	N (%)			
	לא יודע	לא	כן	
90	26 (28.9)	7 (7.8)	57 (63.3)	אוני' בן גוריון
159	36 (22.6)	20 (12.6)	103 (64.8)	אוני' תל אביב
171	39 (22.8)	23 (13.5)	109 (63.7)	האוני' העברית
165	34 (20.6)	19 (11.5)	112 (67.9)	טכניון
585	135	69	381	סכום כולל

לא נמצא הבדל מובהק בבחירה חוזרת ללמוד רפואה בין המשיבים בארבעת בתי הספר לרפואה
(chi-square במבחן $p=0.71$)

איור מס' 39: התפלגות המשיבים לבחירה חוזרת של לימודי רפואה (N=582)

ניתן לראות שינויים באחוזי הבוגרים בוחרים בבחירה חוזרת של לימודי רפואה ומספר השנים
שעברו מאז סיום הלימודים^{***} (chi-square במבחן $p=0.02$).

* לא ידועה שנת הסיום של 3 משיבים

** חושב עבור כל 5 שנים

39% מכלל המשיבים לסקר (233/602) פרטו אלו מקצועות היו מעדיפים ללמוד במקום לימודי
רפואה (טבלה מס' 51). נמצא הבדל מובהק במקצועות הבחירה החלופיים בין הרופאים
והרופאות^{*} (chi-square במבחן $p=0.001$). שני המקצועות המועדפים בקרב המשיבים הם
מחשבים ומשפטים. הנדסות מדורגות אצל הרופאות בדרוג נמוך יותר מאשר אצל הרופאים
ופסיכולוגיה בדרוג גבוה אצל הרופאות. ניתן לראות שמגוון המקצועות בקטגוריה "אחר" אותם
היו בוחרות הרופאות ומספרם גדול יותר מאשר בקבוצת הרופאים.

לא נמצא הבדל מובהק במקצועות המועדפים על פני מקצוע הרפואה במהלך השנים שעברו מאז
סיום הלימודים^{**} (chi-square במבחן $p=0.08$).

* חושב עבור: מחשבים, משפטים, הנדסה ואחר (הכולל את כל השאר)

** חושב עבור כל 5 שנים

טבלה מס' 51: התפלגות המשיבים לפי מקצועות שהיו מעדיפים ללמוד במקום לימודי רפואה
(*N=233)

N (%)			
רופאות	רופאים	סכום כולל	
19 (21.6)	46 (33.3)	68 (29.2)	מחשבים**
14 (15.9)	29 (21.0)	43 (18.5)	משפטים**
6 (6.8)	22 (15.9)	29 (12.4)	הנדסה**
6 (6.8)	5 (3.6)	11 (4.7)	ארכיטקטורה
10 (11.4)	1 (0.7)	11 (4.7)	פסיכולוגיה
4 (4.5)	6 (4.3)	10 (4.3)	ניהול
2 (2.3)	5 (3.6)	7 (3.0)	ביולוגיה
1 (1.1)	5 (3.6)	6 (2.6)	מקצועות ריאליים (מתמטיקה, פיסיקה)
3 (3.4)	2 (1.4)	5 (2.1)	אומנות
3 (3.4)	2 (1.4)	5 (2.1)	מוסיקה
20 (22.7)	15 (10.9)	38 (16.3)	אחר***
88	138	233	סכום כולל

* לא ידוע מינם של 7 משיבים

** אופציות שהופיעו בגוף השאלה כדוגמא למקצועות חלופיים

*** אחר כולל:

סך המשיבים	רופאים	רופאות	
4	1	3	שפות
4	3	1	לימודים הומניים
3	1	2	ביוטכנולוגיה
2	1	1	וטרינריה
2	1	1	חינוך
2	1		כלכלה ומנהל עסקים
2	1	1	מחקר ברפואה
2	1	1	מקצועות חופשיים
3	2	1	עיצוב
2		2	פילוסופיה
1	1		אוקיינוגרפיה
1		1	פעילות גופנית
1	1		היי-טק
1		1	הנדסת מזון
1		1	חינוך ורפואה
1		1	חינוך מיוחד
1	1		יהדות
1		1	מנהל מערכות בריאות
1		1	מקצוע טיפולי אחר
1		1	ספרות
1		1	עסקים
1		1	קולנוע
38	15	20	סך המשיבים

סיכום שביעות רצון מתקופת הלימודים ומההכשרה המקצועית

עבודת הגמר: כ - 45% מהבוגרים בסקר טענו שעבודת הגמר נתנה להם יכולת כתיבה מדעית ו/או התנסות מדעית, כ- 38% מהם סימנו שהעבודה תרמה להם ידע, וכשליש מהבוגרים – שיטות מחקר. עם זאת למעלה מחמישית מהבוגרים (22.9%) טענו שעבודת הגמר "לא תרמה להם". הערכת הרופאות על תרומת עבודת הגמר לרכישת יכולת כתיבה מדעית ולהתנסות מדעית הייתה נמוכה באופן מובהק מההערכה של הרופאים, ובמקביל אחוז הבוגרות לפיהן עבודת הגמר "לא תרמה לי" היה גבוה מזה של הרופאים. ניתן לראות שינוי בהערכת הרופאים לתרומת עבודת הגמר עם השנים. בין הבוגרים של השנים האחרונות קטן האחוז של המשיבים שטענו כי העבודה "לא תרמה להם", ועלה אחוז הבוגרים שטענו שעבודת הגמר תרמה להם יכולת כתיבה מדעית.

שביעות רצון מלימודי הרפואה (פרה קליניים, קליניים ובסה"כ לימודי רפואה): שביעות הרצון של הבוגרים מהלימודים הפרה-קליניים נמוכה באופן מובהק מהערכתם את הלימודים הקליניים ומסה"כ דרוג ההערכה שנתנו לכלל הלימודים בבית הספר לרפואה. לא היה הבדל מובהק בין הרופאים והרופאות בדרוג ההערכה שנתנו לתקופות השונות בלימודי הרפואה שלהם (פרה קליני, קליני, סה"כ). ההערכה הנמוכה ללימודים הפרה קליניים יחסית ללימודים הקליניים (ולסה"כ הלימודים) נצפתה באופן דומה בארבעת בתי הספר לרפואה. בהשוואה בין בתי הספר לרפואה נמדדה שביעות הרצון הגבוהה ביותר בכל שלושת תקופות הלימודים אצל בוגרי אוניברסיטת בן גוריון שבנגב.

עתודה: לא נמצא הבדל בדרוג שביעות הרצון של העתודאים והעתודאיות בכלל, ובין ביה"ס לרפואה השונים.

מידת ההכשרה של לימודי הרפואה לעיסוקים הקליניים: באוניברסיטת בן גוריון דרגו באופן הגבוה ביותר את ההכשרה שנתנו להם הלימודים לעיסוקים הקליניים

בחירת התמחויות: באוכלוסיית הסקר היה העניין המקצועי שיקול עיקרי לבחירת ההתמחות הראשית אצל הרופאים והרופאות. השיקול המקצועי בבחירת ההתמחות הופיע בכל השאלונים של הבוגרים (531/534) וקבל אחוזי חשיבות גבוהים (ערך החציון = 80%). אחריו נמצאים השיקולים של יתרון כלכלי, ותנאי עבודה נוחים (ערכי חציון של 20% כל אחד). השיקולים האחרים של מיקום גיאוגרפי, מעמד חברתי וחוסר מקום בהתמחות אחרת הופיעו בשכיחות נמוכה אצל חלק קטן מהבוגרים וקבלו ערכים נמוכים (11-13%) של דרוג חשיבות. לא נמצאו הבדלים משמעותיים בחשיבות השיקולים לבחירת התמחות בין רופאים ורופאות, בין בתי הספר לרפואה השונים, ובין השיקולים שהובילו לבחירת ההתמחות הראשונה והתמחות העל.

89% מהבוגרים בסקר ענו שהיו בוחרים שוב את אותה ההתמחות שבחרו בה. לא היה הבדל בין רופאים לרופאות וגם לא בהתפלגות המשיבים בארבעת בתי הספר לרפואה באחוזי הבוגרים שהיו בוחרים בבחירה חוזרת את אותה ההתמחות. לא נמצאה תלות בין אחוז הבוגרים שהיו בוחרים בחירה חוזרת את אותה ההתמחות ומספר השנים שעברו מסיום הלימודים.

בחירה חוזרת בלימודי רפואה: כ-12% מהבוגרים ענו שלא היו לומדים שוב רפואה, 23% ענו שאינם יודעים אם יבחרו שוב ברפואה. לא נמצא הבדל מובהק בין הרופאים והרופאות בקביעה אם ירצו ללמוד שוב רפואה ולא נמצא הבדל בין הבוגרים בבית"ס לרפואה השונים באחוזי הרופאים שהיו חוזרים ללימודי רפואה. שני המקצועות המועדפים על הבוגרים במקום לימודי רפואה היו מחשבים ומשפטים. במקום השלישי, המקצוע המועדף במקום רפואה הוא הנדסה אצל הרופאים ופסיכולוגיה אצל הרופאות.

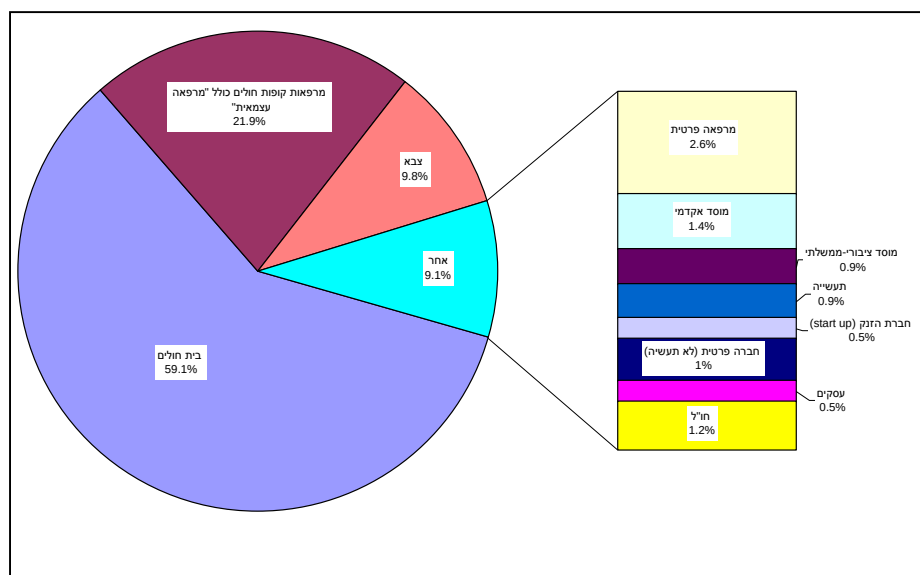
6. תעסוקה

מקומות עבודה נוכחיים

הבוגרים התבקשו למלא פרטים על העיסוק הנוכחי שלהם, מידת הקשר שלהם למקום העבודה (עבודה עיקרית, עבודה חלקית, ייעוץ על בסיס קבוע, ייעוץ על בסיס מזדמן או מעורבות אחרת) ואת שביעות הרצון שלהם בכל המקומות בהם הם עובדים. בשאלה זו היתה לבוגרים אפשרות לא למלא את פרטי מקום העבודה ולא לדרג את מידת שביעות רצונם

טבלה מס' 52: התפלגות הבוגרים לפי מקום עבודה נוכחי ומידת הקשר שלהם למקום העבודה

סך המשיבים	N (%)					מקום עבודה נוכחי
	מעורבות אחרת	ייעוץ על בסיס מזדמן	ייעוץ על בסיס קבוע	עבודה חלקית	עבודה עיקרית	
413	21 (19.4)		3 (6.0)	52 (16.4)	337 (59.1)	1. בית חולים
260	13 (12.0)	1 (2.6)	13 (26.0)	108 (34.1)	125 (21.9)	2. מרפאות קופות חולים
120	8 (7.4)	15 (39.5)	6 (12.0)	76 (24.0)	15 (2.6)	3. מרפאה פרטית
107	41 (38.0)	5 (13.2)	2 (4.0)	51 (16.1)	8 (1.4)	4. מוסד אקדמי
28	3 (2.8)	7 (18.4)	6 (12.0)	7 (2.2)	5 (0.9)	5. מוסד ציבורי-ממשלתי
85	13 (12.0)		7 (14.0)	9 (2.8)	56 (9.8)	6. צבא
7		1 (2.6)	1 (2.0)		5 (0.9)	7. תעשייה
19	2 (1.9)	3 (7.9)	4 (8.0)	7 (2.2)	3 (0.5)	8. חברת הזנק (start up)
24	4 (3.7)	4 (10.5)	7 (14.0)	3 (0.9)	6 (1.1)	9. חברה פרטית
3					3 (0.5)	10. עסקים
17	3 (2.8)	2 (5.3)	1 (2.0)	4 (1.3)	7 (1.2)	11. חו"ל
	108	38	50	317	570	סך המשיבים

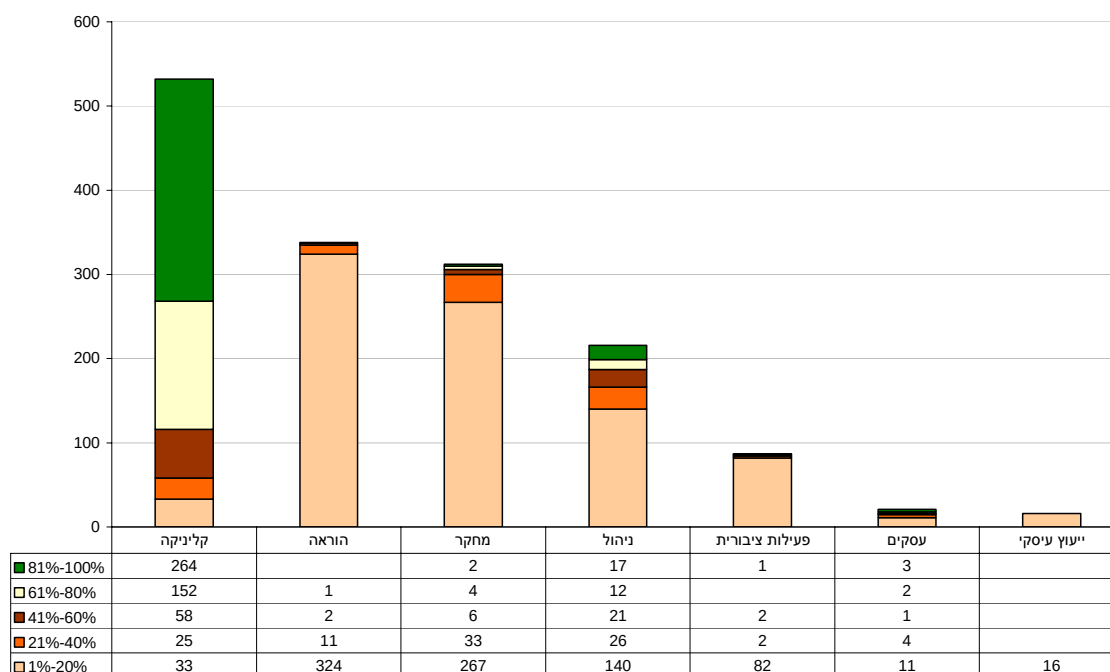

איור מס' 40: התפלגות בוגרי הסקר על פי מקום העבודה העיקרי שלהם (N=570)

טבלה מס' 53: דרגת שביעות הרצון של הבוגרים לפי מקום עבודה נוכחי (סקלה 1-5)

שגיאת תקן ± ממוצע						מקום עבודה נוכחי
סך המשיבים	מעורבות אחרת	יעוץ על בסיס מזדמן	ייעוץ על בסיס קבוע	עבודה חלקית	עבודה עיקרית	
4.00±0.04	3.65±0.22		4.00±0.58	3.78±0.13	4.05±0.04	1. בית חולים
3.96±0.05	4.25±0.18	4.00	3.85±0.19	3.83±0.07	4.07±0.07	2. מרפאות קופות חולים
4.14±0.08	4.63±0.26	3.73±0.18	4.60±0.25	4.12±0.10	4.20±0.20	3. מרפאה פרטית
4.09±0.08	4.03±0.12	3.00±0.55	4.00±1.00	4.19±0.11	4.50±0.19	4. מוסד אקדמי
4.04±0.20	4.00±0.58	3.50±0.62	4.67±0.21	3.83±0.40	4.20±0.37	5. מוסד ציבורי-ממשלתי
3.59±0.14	4.08±0.36		4.14±0.34	3.44±0.38	3.43±0.17	6. צבא
4.57±0.30		5.00	5.00		4.40±0.40	7. תעשייה
4.26±0.20	5.00±0.00	4.00±1.00	4.00±0.41	4.29±0.29	4.33±0.33	8. חברת הזנק (start up)
4.46±0.19	4.75±0.25	4.75±0.25	4.14±0.55	4.33±0.33	4.50±0.34	9. חברה פרטית
5.00±0.0					5.00±0.00	10. עסקים
4.56±0.16	4.33±0.33	5.00±0.00	5.00	5.00±0.00	4.17±0.31	11. חו"ל

דרגת שביעות הרצון הנמוכה ביותר ממקום העבודה (עבודה מלאה וחלקית) נרשמה בצבא. שביעות הרצון הגבוהה ביותר היתה בעבודות טכנולוגיות: תעשייה, חברת הזנק, חברה פרטית, עסקים וחו"ל.

איור מס' 41: התפלגות חלוקת הזמן של בוגרי הסקר בין העיסוקים בתחומים השונים (N=564)

טבלה מס' 54: חלוקת הזמן באחוזים (בהערכה שנתית) בין העיסוקים בתחומים השונים
(N=564)

חציון	שגיאת תקן $\pm$ ממוצע	N	
80.00	76.44 $\pm$ 1.05	532	קליניקה
5.00	9.10 $\pm$ 0.43	338	הוראה
10.00	13.83 $\pm$ 0.78	312	מחקר
16.50	27.50 $\pm$ 1.86	216	ניהול
5.00	8.76 $\pm$ 1.40	87	פעילות ציבורית
6.00	6.82 $\pm$ 1.40	17	יעוץ עסקי
13.00	35.00 $\pm$ 7.89	21	עסקים

טבלה מס' 55: דרגת עניין (בסקלה 5-1) של הבוגרים בכל אחד מתחומי העיסוק (N=548)

חציון	שגיאת תקן $\pm$ ממוצע	N	
4.00	4.33 $\pm$ 0.04	517	קליניקה
4.00	4.28 $\pm$ 0.05	332	הוראה
5.00	4.35 $\pm$ 0.05	306	מחקר
4.00	3.75 $\pm$ 0.08	212	ניהול
4.00	3.80 $\pm$ 0.13	85	פעילות ציבורית
4.00	4.05 $\pm$ 0.26	21	עסקים
4.00	3.75 $\pm$ 0.38	16	יעוץ עסקי

טבלה מס' 56: חלוקת הזמן באחוזים (בהערכה שנתית) בין העיסוקים בתחומים השונים ודרגת עניין (בסקלה 5-1) של הרופאים והרופאות

דרגת עניין		% הזמן המוקדש		
רופאות	רופאים	רופאות	רופאים	
N=227	N=306	N=237	N=310	סך המשיבים
(N) שגיאת תקן $\pm$ ממוצע				
4.40 $\pm$ 0.05 (216)	4.26 $\pm$ 0.05(287)	80.84 $\pm$ 1.41 (225)	72.74 $\pm$ 1.55 (291)	קליניקה
4.22 $\pm$ 0.08(136)	4.31 $\pm$ 0.07 (190)	8.66 $\pm$ 0.66(140)	9.40 $\pm$ 0.59 (191)	הוראה
4.27 $\pm$ 0.09 (114)	4.41 $\pm$ 0.06 (181)	13.57 $\pm$ 1.14 (114)	14.05 $\pm$ 1.05 (185)	מחקר
3.81 $\pm$ 0.13(72)	3.71 $\pm$ 0.11 (135)	27.21 $\pm$ 3.26 (73)	28.04 $\pm$ 2.33 (138)	ניהול
3.89 $\pm$ 0.21 (35)	3.71 $\pm$ 0.16(49)	7.53 $\pm$ 1.44 (36)	9.81 $\pm$ 2.24(49)	פעילות ציבורית
4.75 $\pm$ 0.25 (4)	3.88 $\pm$ 0.31(17)	35.50 $\pm$ 12.79 (4)	34.88 $\pm$ 9.42(17)	עסקים
4.25 $\pm$ 0.48 (4)	3.58 $\pm$ 0.48(12)	12.25 $\pm$ 4.70(4)	5.17 $\pm$ 0.99 (12)	יעוץ עסקי

נמצא הבדל מובהק בין הרופאים והרופאות באחוז הזמן המוקדש לקליניקה ($p=0.0003$) במבחן (Mann-Whitney). בשאר התחומים לא נמצא הבדל מובהק בין הרופאים והרופאות באחוז הזמן המוקדש לעיסוקים השונים.

לא נמצא הבדל מובהק בדרגת העניין בתחומים השונים בין הרופאים והרופאות ($p > 0.05$) במבחן (Mann-Whitney).

בבדיקת הקורלציה בין אחוז הזמן המוקדש לכל עיסוק ודרגת העניין בו נמצאה קורלציה חיובית מובהקת בתחומים של מחקר ($\text{Spearman } r=0.36 \text{ } p<0.001 \text{ } N=303$), ניהול ($\text{Spearman } r=0.22 \text{ } p=0.002 \text{ } N=212$) והוראה ($\text{Spearman } r=0.22 \text{ } p<0.0001 \text{ } N=330$). לא נמצאה קורלציה בתחומים של קליניקה ($\text{Spearman } r=-0.019 \text{ } p=0.67 \text{ } N=514$), פעילות ציבורית ($\text{Spearman } r=0.11 \text{ } p=0.34 \text{ } N=84$), ייעוץ עסקי ($\text{Spearman } r=0.38 \text{ } N=16$) ועסקים ($\text{Spearman } r=0.24 \text{ } p=0.24 \text{ } N=21$).

מעורבות בפעילויות טכנולוגיות של פיתוח מוצר תעשייתי, המצאה, פטנט או יזמות

17.3% מכלל המשיבים בסקר ($N=104$) ציינו שהם מעורבים כיום או היו מעורבים בעבר בפעילויות טכנולוגיות של פיתוח מוצר תעשייתי, המצאה, פטנט או יזמות.

טבלה מס' 57: התפלגות המשיבים במעורבות בפעילויות טכנולוגיות של פיתוח מוצר תעשייתי, המצאה, פטנט או יזמות ($N=104$)

סה"כ משיבים	N	% מהמשיבים
	104	602
תעשייה	61	10.1
המצאה	54	9.0
פטנט	51	8.5
יזמות	41	6.8

בבדיקת תת קבוצות של אוכלוסיית הסקר, נמצאו ההתפלגויות הבאות עבור מעורבות בפעילויות טכנולוגיות:

55.6% מהחוקרים (לא קלינאים) (5 מתוך 9 שציינו שאחוז הזמן המוקדש למחקר גדול מ-50%)
 14.4% מהקלינאים (64 מתוך 444 שציינו אחוז הזמן המוקדש לקליניקה גדול מ-50%)
 16.6% מהעתודאים (24 מתוך 145)
 23.2% מהרופאים שהשיבו (76 מתוך 327 רופאים) ו-10.6% מהרופאות (27 מתוך 255 רופאות)*

* לא ידוע מינו של משיב אחד

טבלה מס' 58: התפלגות הרופאים והרופאות לפי מעורבותם בפעילויות טכנולוגיות של פיתוח מוצר תעשייתי, המצאה, פטנט או יזמות

סך המשיבים/N (%)				
יזמות	פטנט*	המצאה*	תעשייה*	
31/327 (9.5)	43/327 (13.1)	44/327 (13.5)	45/327 (13.8)	רופאים
10/225 (3.9)	7 /225 (2.7)	9/225 (3.5)	15 /225 (5.9)	רופאות

* לא ידוע מינו של משיב אחד

טבלה מס' 59: התפלגות הבוגרים לפי מספר העיסוקים הטכנולוגיים (פיתוח מוצר תעשייתי, המצאה, פטנט ו/או יזמות) בהם הם מעורבים כיום או היו מעורבים בעבר (N=104).

סכום כולל	מספר סוגי העיסוקים				
	4	3	2	1	
104	16	12	31	45	N
100.0	15.4	11.5	29.8	43.3	%

טבלה מס' 60: התפלגות המשיבים לפי כמות הפעילויות הטכנולוגיות בהם הם מעורבים בכל אחד מהעיסוקים: פיתוח מוצר תעשייתי, המצאה, פטנט ויזמות (N).

יזמות	פטנט	המצאה	תעשייה	
33	42	43	48	2-1 פעילויות
8	8	9	11	3-5 פעילויות
	1	2	2	מעל 6 פעילויות
41	51	54	61	סה"כ

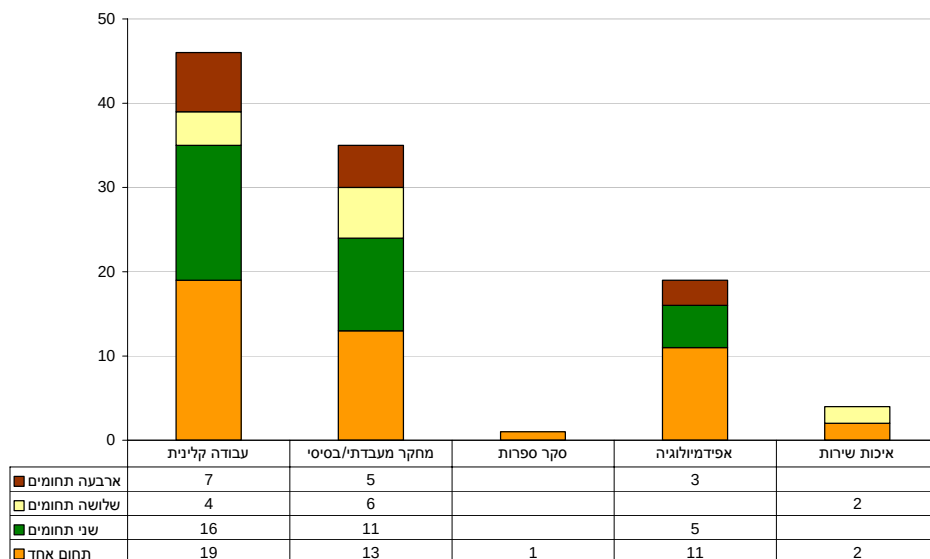
כ-80% מהמשיבים היו מעורבים ב 2-1 פעילויות בכל אחד מארבעת התחומים (פיתוח מוצר תעשייתי (N=48/61), המצאה (N=43/54), פטנט (N=42/51) ויזמות (N=33/41)).

התפלגות פעילות העתודאים באוכלוסיית הסקר בפעילויות פיתוח מוצר תעשייתי, המצאה, פטנט ויזמות אינה שונה מהיקף הפעילות הטכנולוגית של כלל אוכלוסיית הסקר (16.6% לעומת 17.3 בכלל האוכלוסייה).

טבלה מס' 61: התפלגות פעילות העתודאים בפעילויות טכנולוגיות בכל אחד מהעיסוקים: פיתוח מוצר תעשייתי, המצאה, פטנט ויזמות לפי מספר שנים אחרי סיום הלימודים (מ-2002) (N=24).

שנת סיום	מספר סוגי הפעילויות (N)				סכום כולל
	1	2	3	4	
1982	3	2		2	7
1983	3	1			4
1985	1	1		1	3
1986		1		1	2
1987			1		1
1992	1		1		2
1995	2				2
1996	1				1
1997	1				1
1998			1		1
סכום כולל	12	5	3	4	24

איור מס' 42 מציג את מידת המעורבות של הבוגרים בפעילות טכנולוגית (פיתוח מוצר תעשייתי, המצאה, פטנט או יזמות) וסוג עבודת הגמר לתואר MD אותה ביצעו בתום לימודיהם (N=105)*
* ניתן היה לסווג את עבודת הגמר ביותר מסווג אחד

איור מס' 42: מידת המעורבות של הבוגרים בפעילות טכנולוגית (פיתוח מוצר תעשייתי, המצאה, פטנט או יזמות) וסוג עבודת הגמר לתואר MD אותה ביצעו בתום לימודיהם

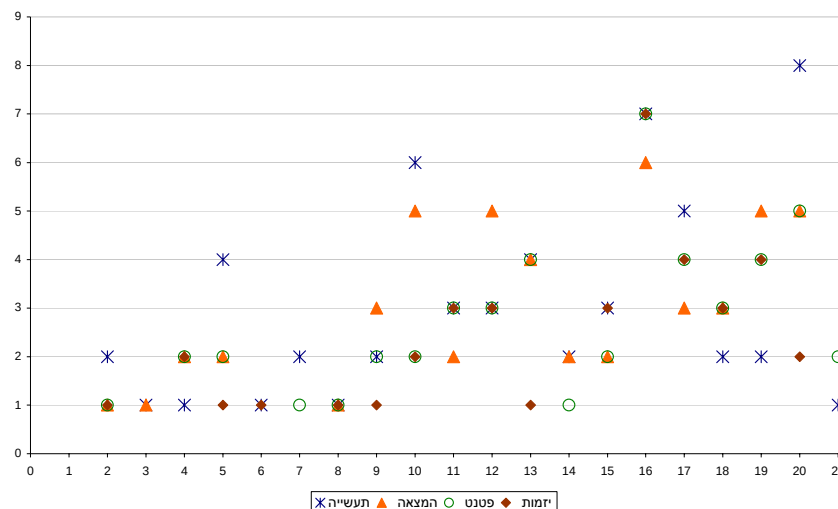
לא נמצא קשר מובהק בין מידת המעורבות של הבוגרים בפעילות טכנולוגית (פיתוח מוצר תעשייתי, המצאה, פטנט או יזמות) וסוג עבודת הגמר לתואר MD אותה ביצעו בתום לימודיהם* (chi-square במבחן p=0.73).

* ההשוואה בוצעה עבור עבודה קלינית ומחקר מעבדתי/בסיסי

טבלה מס' 62: התפלגות המשיבים (N) לפי מספר שנים אחרי סיום הלימודים וסוגי הפעילויות בהם הם מעורבים כיום או היו מעורבים בעבר (פיתוח מוצר תעשייתי, המצאה, פטנט ו/או יזמות) (*N=102).

מספר שנים אחרי סיום הלימודים	תעשייה	המצאה	פטנט	יזמות
2	2	1	1	1
3	1	1		
4	1	2	2	2
5	4	2	2	1
6	1			1
7	2		1	
8	1	1	1	1
9	2	3	2	1
10	6	5	2	2
11	3	2	3	3
12	3	5	3	3
13	4	4	4	1
14	2	2	1	
15	3	2	2	3
16	7	6	7	7
17	5	3	4	4
18	2	3	3	3
19	2	5	4	4
20	8	5	5	2
21	1		2	
סה"כ	60	52	49	39

* לא ידועה שנת הסיום של 2 משיבים

איור מס' 43: התפלגות המשיבים (N) לפי מעורבות בפעילות טכנולוגית (פיתוח מוצר תעשייתי, המצאה, פטנט או יזמות) ומספר שנים מסיום הלימודים (*N=102)

ניתן לראות תלות בין מספר השנים שחלפו מאז סיום לימודי הרפואה והיקף הפעילות הטכנולוגית של הבוגרים.

מעורבות בעיסוק ברפואה משלימה/אלטרנטיבית

כ-8% מהבוגרים (46/568) השיבו שהם עוסקים ברפואה משלימה/אלטרנטיבית. אחוז הרופאים העוסקים בתחום הרפואה המשלימה/אלטרנטיבית הוא 6.8% (21/309) ואחוז הרופאות 9.1% (22/242).

* לא ידוע מינם של 3 משיבים

אין הבדל מובהק בין התפלגות הרופאים והרופאות בהתפלגות תחומי העיסוק שלהם ברפואה משלימה/אלטרנטיבית* ($p=0.32$ במבחן chi-square).

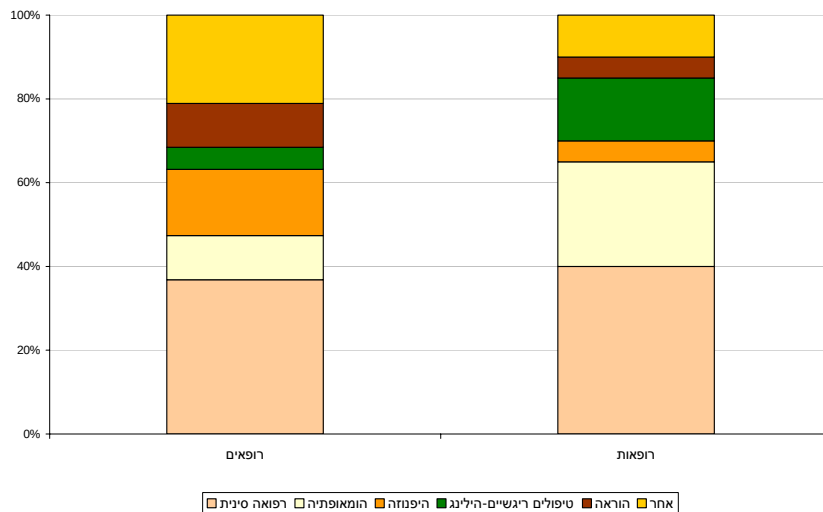
טבלה מס' 63: התפלגות המשיבים (N=41) הרופאים (N=19) והרופאות (N=20) על פי תחומי הרפואה משלימה/אלטרנטיבית בהם הם עוסקים.

סכום כולל	N (%)					
	אחר***	הוראה	טיפול רגשי-הילינג	היפנוזה	הומאופתיה	רפואה סינית
41	6 (14.6)	3 (7.3)	4 (9.8)	4 (9.8)	7 (17.1)	17 (41.5)
19	4 (21.1)	2 (10.5)	1 (5.3)	3 (15.8)	2 (10.5)	7 (36.8)
20	2 (10.0)	1 (5.0)	3 (15.0)	1 (5.0)	5 (25.0)	8 (40.0)

* 5 משיבים לא פרטו תחומי עיסוק

** לא ידוע מינם של 2 משיבים

*** כולל: ביופידבק, ייעוץ, לייזר, מסז'סט, רפואה משלימה, רפלקסולוגיה.

איור מס' 44: התפלגות תחומי עיסוק ברפואה משלימה/אלטרנטיבית בקרב הרופאים (N=19) והרופאות (N=20)

טבלה מס' 64: התפלגות הבוגרים המעורבים ברפואה משלימה/אלטרנטיבית על פי תחום התמחותם העיקרי (*N=38)

סכום כולל: התמחות עיקרית	N (%)	
80	10 (12.5)	רפואת משפחה
108	6 (5.6)	רפואה פנימית
97	5 (5.2)	רפואת ילדים
26	4 (15.4)	פסיכיאטריה
52	2 (3.9)	יילוד וגניקולוגיה
8	2 (25.0)	הרדמה
29	2 (6.9)	מחלות עיניים
24	2 (8.3)	כירורגיה אורטופדית
9	2 (22.2)	נוירולוגיה
18	1 (5.6)	כירורגיה
6	1 (16.7)	בריאות הציבור
4	1 (25.0)	מחלות עור ומין
	38	סך המשיבים

* לא ידועה ההתמחות העיקרית של 8 משיבים

אין הבדל מובהק בין מידת המעורבות של הבוגרים בעיסוק ברפואה משלימה/אלטרנטיבית בסקר בארבעת בתי הספר לרפואה ($p=0.82$ במבחן chi-square). 7.0% מהבוגרים המשיבים מאונ' בן גוריון (6/80) מעורבים ברפואה משלימה/אלטרנטיבית, 9.2% מהבוגרים המשיבים מאונ' תל אביב, 9.0% מהאונ' העברית ו- 6.8% מהטכניון ((14/153), (15/167), (11/162) בהתאמה).

סיכום תעסוקה

מקומות עבודה נוכחיים: בית החולים הוא מקום העבודה העיקרי של כ-60% מבין הבוגרים שהשיבו לשאלון. ל- 21.9% מקום העבודה העיקרי הוא מרפאות קופות חולים, ל- 10% הצבא ול- 4.2% התעשייה, חברת הזנק, חברה פרטית עסקים וח"ל. רק ל- 1.4% מאוכלוסיית הבוגרים בסקר (N=8) משמש המוסד האקדמי מקום עבודה עיקרי. ל-16% מהבוגרים המוסד האקדמי הוא מקום עבודה חלקי ול-38% מהם יש מעורבות אחרות במוסד האקדמי -ברוב המקרים זו הוראה והדרכה. דרגת שביעות הרצון הנמוכה ממקום העבודה על בסיס עבודה מלאה וחלקית ניתנה לעבודה בצבא. העיסוקים שזכו לדירוגי שביעות הרצון הגבוהה ביותר היו קבוצת העיסוקים בתחום התעשייה, חברת הזנק, חברה פרטית עסקים וח"ל (ממוצע -4.26-5.00).

חלוקת הזמן של הרופאים בין עיסוקיהם השונים מראה שרוב הרופאים עוסקים בקליניקה (חציון 80%), בהוראה (חציון 5%), בניהול (חציון 16.5%), ובמחקר (חציון 10%). בממוצע דרגת העניין הנמוכה ביותר נרשמה אצל הבוגרים העוסקים בניהול, בפעילות ציבורית ובייעוץ עסקי. אחוז הזמן המוקדש לקליניקה גדול באופן מובהק אצל הרופאות בהשוואה לרופאים. בכל שאר תחומי העיסוק אין הבדל מובהק בין הרופאים לרופאות. לא נמצא הבדל מובהק בין הרופאים לרופאות בדרגת העניין בכל אחד מתחומי העיסוק. נמצאה קורלציה חיובית בין אחוז הזמן המוקדש למחקר, ניהול, והוראה ובין דרגת העניין. לא נמצאה תלות כזו לגבי עיסוק בקליניקה, בפעילות ציבורית, בייעוץ עסקי ובעסקים.

מעורבות בפעילויות טכנולוגיות: 17.3% מכלל אוכלוסיית הבוגרים (N=104 מעורבים או היו מעורבים בפעילות של פיתוח מוצר תעשייתי, המצאה, פטנט או יזמות. יותר ממחציתם (כ-57%) היו מעורבים בכמה מהפעילויות הללו, ו-16% מהם היו מעורבים בכל 4 סוגי הפעילויות גם יחד. בכל תחום כ-80% מהבוגרים היו מעורבים ב-1-2 פעילויות. בתחילה חשבנו להפריד את קבוצת העתודאים שעדיין בשרות סדיר (ובכך ציפינו שיעלה אחוז העוסקים בפעילויות הטכנולוגיות של פיתוח מוצר תעשייתי, המצאה, פטנט או יזמות). אלא שבבדיקת פעילויות אלו בקרב העתודאים התברר שגם בתקופת שרותם הצבאי ולעיתים במסגרת השרות הם עוסקים בתחומים טכנולוגיים, ולכן לא הופרדו הבוגרים העתודאים מכלל אוכלוסיית הסקר. שכיחות המעורבות של העתודאים בפעילות הטכנולוגית שווה לזו של כלל האוכלוסייה (24 מתוך 145 שהם 16.6%). המעורבות של קבוצת העוסקים במחקר כעיסוק עיקרי (%) הזמן המוקדש למחקר גדול מ-50%) בפעילות טכנולוגית גדולה יותר מאשר כלל אוכלוסיית הסקר (5 מתוך 9 שהם 55.6%). כמות הפעילויות הטכנולוגיות גדלה ככל שעברו יותר שנים מאז סיום הלימודים בביה"ס לרפואה. לא נמצא קשר בין סוג עבודת הגמר שביצע הבוגר ובין מידת מעורבותו בפעילות טכנולוגית.

מעורבות בעיסוק ברפואה משלימה/אלטרנטיבית: כ-8% מבין הבוגרים בסקר עוסקים ברפואה משלימה/אלטרנטיבית. אין הבדל מובהק בשיעור הרופאים והרופאות שעוסקים ברפואה משלימה/אלטרנטיבית. אחוז העוסקים ברפואה משלימה גבוה יחסית באוכלוסיית הסקר ברופאים שתחום התמחותם הוא רפואת המשפחה, פסיכיאטריה, הרדמה ונירולוגיה. אין הבדל באחוז הרופאים המעורבים ברפואה אלטרנטיבית/משלימה בבתי הספר לרפואה השונים.

7. דעות על תוכניות לימודי רפואה

מסלולי לימוד רפואה אפשריים

הבוגרים התבקשו לחוות דעתם על 5 מסלולי לימודי רפואה עיקריים אפשריים:

1. מסלול MD 6 שנתי כפי שקיים היום
2. לימודי תואר ראשון במדעי החיים ואחריהם לימודי רפואה
3. לימודי תואר ראשון בתחומים רלוונטיים כגון: הנדסות, מנהל עסקים, ואחריהם לימודי רפואה
4. לימודי תואר ראשון בתחום כלשהו ואחריהם לימודי רפואה
5. תוכניות משולבות של לימודי רפואה ומקצועות נוספים כגון: רפואה + משפטים; רפואה + מנהל עסקים; רפואה + הנדסה.

בדרוג העדפה של המשיבים, נמצא הבדל משמעותי לגבי האלטרנטיבות לתכניות לימוד לתואר רפואה ($p < 0.05$ במבחן Friedman).

* המבחן בוצע על המשיבים שדרגו את סך 5 המסלולים (N=497)

טבלה מס' 65: דרוג העדפה של הבוגרים לגבי אופציות לתכניות לימוד לתואר רפואה (N=583)
(1-הכי פחות מומלץ, 5- הכי מומלץ)

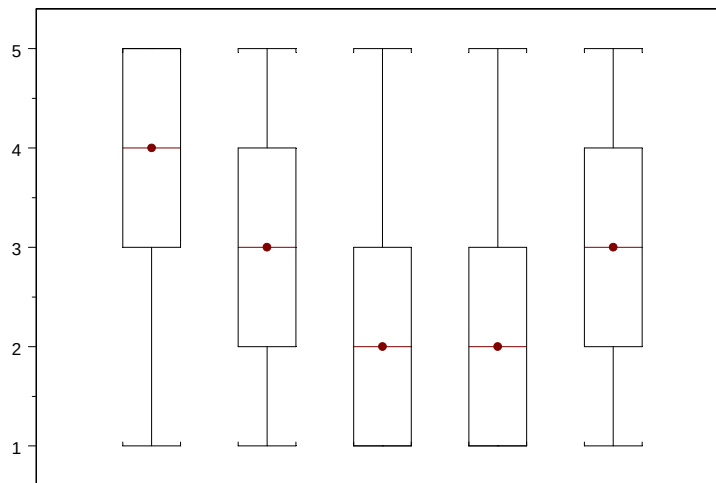
מסלול 5	מסלול 4	מסלול 3	מסלול 2	מסלול 1	N
539	517	514	517	562	
3.15 ± 0.06	2.04 ± 0.05	2.43 ± 0.05	3.08 ± 0.06	4.07 ± 0.05	ממוצע ± שגיאת תקן
***3.00	2.00	***2.00	**3.00	*4.00	חציון

* העדפה של אופציה 1 גבוהה באופן מובהק מהעדפה של אופציות 2,3,4,5 (Dunn $p < 0.05$)

** העדפה של אופציה 2 גבוהה באופן מובהק מהעדפה של אופציות 3,4 (Dunn $p < 0.05$)

*** העדפה של אופציה 3 גבוהה באופן מובהק מהעדפה של אופציה 4 (Dunn $p < 0.05$)

**** העדפה של אופציה 5 גבוהה באופן מובהק מהעדפה של אופציות 3,4 (Dunn $p < 0.05$)

איור מס' 45: דרוג העדפה של המשיבים לגבי אופציות לתכניות לימוד לתואר רפואה (N=583)
(1-הכי פחות מומלץ, 5- הכי מומלץ)

טבלה מס' 66: דרוג העדפה של הרופאים (N=324) והרופאות (N=243) לגבי אופציות לתכניות לימוד לתואר רפואה (1-הכי פחות מומלץ, 5- הכי מומלץ)

מסלול 5	מסלול 4	מסלול 3	מסלול 2	מסלול 1	N	
299	286	283	284	312		רופאים
3.13±0.08	2.06±0.07	2.49±0.07	3.08±0.08	4.05±0.07	שגיאת תקן±ממוצע	
3.00	2.00	2.00	3.00	4.00	חציון	
224	215	215	217	234		רופאות
3.21±0.10	2.06±0.08	2.37±0.08	3.09±0.09	4.09±0.07	שגיאת תקן±ממוצע	
4.00	2.00	2.00	3.00	4.00	חציון	

לא נמצאו הבדלים מובהקים בין הרופאים והרופאות בדרוג של האופציות השונות לתכניות לימוד לתואר רפואה ($p > 0.05$ במבחן Mann-Whitney).

טבלה מס' 67: דרוג העדפה של מסלולי לימוד רפואה על פי בתי ספר לרפואה (N=583)

מסלול 5	מסלול 4	מסלול 3	מסלול 2	מסלול 1	N	
83	79	79	79	87		אונ' בן גוריון
3.11±0.16	2.06±0.15	2.44±0.14	2.84±0.16	4.07±0.13	שגיאת תקן±ממוצע	
3.00	1.00	2.00	3.00	5.00	חציון	
145	144	144	147	154		אונ' תל אביב
3.30±0.12	2.13±0.11	2.36±0.10	2.95±0.11	4.00±0.09	שגיאת תקן±ממוצע	
4.00	2.00	2.00	3.00	4.00	חציון	
156	148	143	144	162		האוני' העברית
3.03±0.12	2.11±0.09	2.61±0.09	3.21±0.10	4.16±0.09	שגיאת תקן±ממוצע	
3.00	2.00	3.00	3.00	5.00	חציון	
155	146	148	147	159		טכניון
3.15±0.13	1.88±0.10	2.31±0.10	3.20±0.11	4.04±0.09	שגיאת תקן±ממוצע	
4.00	1.00	2.00	3.00	4.00	חציון	

לא נמצאו הבדלים מובהקים בין בתי הספר בדרוג של האופציות השונות לתכניות לימוד לתואר רפואה ($p > 0.05$ במבחן Kruskal-Wallis).

נושאים חסרים/מיותרים

טבלה מס' 68: התפלגות הנושאים **החסרים** בלימודי רפואה על פי הבוגרים בסקר (סה"כ השיבו 455 בוגרים*)

N	
182	מקצועות פרה קליניים
71	סטטיסטיקה
44	פסיכולוגיה
13	אפידמיולוגיה
12	מדע בסיסי
11	ביולוגיה מולקולרית
8	מדעי ההתנהגות
6	היסטוריה של הרפואה
6	סוציולוגיה
11	אחר
124	שיטות מחקר בסיסי וקליני
111	יחסי מטפל מטופל
103	מדיניות רפואה וניהול מערכת הבריאות
85	משפט ואתיקה
78	מקצועות קליניים
8	evidence based medicine
12	רפואת חרום וטראומה
12	רפואה מתגוננת/מונעת
46	אחר
78	שימושי מחשב
60	כתיבה וקריאה מדעית
49	רפואה אלטרניבית/משלימה
47	הכנה והתנסות בעבודה קלינית
40	מנהל עסקים
37	לימודים כללים
24	רפואה ראשונית/קהילתית
17	שימוש במאגרי מידע
14	מכשור רפואי וביוטכנולוגיה
8	התמודדות עם אבדן/מוות ומחלות קשות
14	אחר
1071	סכום כולל

* המשיבים ציינו עד 6 נושאים חסרים

מרבית הנושאים המיותרים לדעתם של הבוגרים בסקר (N=455*) הם קורסים פרה קליניים, ובמיוחד (על פי סדר יורד): פסיקה (N=129), מתמטיקה (N=118), כימיה (N=81), מדעים מדויקים (N=17), פתולוגיה/היסטולוגיה (N=11) ואנטומיה (N=8).

* המשיבים ציינו עד 5 נושאים מיותרים

הלימודים הקליניים היו פחות מיותרים לדעתם של הבוגרים. הנושאים המיותרים בחלק הקליני (N=43) התייחסו בעיקר לתת התמחויות.

גורמים מפריעים/מהנים

333 מהבוגרים ציינו מה הפריע להם במהלך לימודי הרפואה ו- 406 כתבו ממה נהנו במהלך הלימודים^{**}. רוב התלונות (N=190) התייחסו לתוכנית הלימודים (למשל: שנים קליניות/פרה קליניות, מקצועות לא רלוונטיים, אורך משך הלימודים). בסדר שכיחות נמוכה יותר ניתן למנות את התלונות על הוראה ובמיוחד על יחסי סטודנט-מורה (N=81), על אופי הלימודים (כולל: שיטות מבחנים/הערכה/ לימוד, שינון וקבוצות לימוד גדולות) (N=64), עומס פסי (N=42), עומס כלכלי (N=21), בעיות מנהליות/טכניות (N=15), חוסר התייחסות ועידוד מחקר (N=11) ותנאי קבלה (N=10).

הבוגרים נהנו מהלימודים הקליניים ומהשהייה במחלקות (N=292), מהעניין בנושאי הלימוד (N=67), מההיבט החברתי (N=51), מאופי הלימודים ויחסי מורה- סטודנט (38), מהלימודים הפרה קליניים (36), ממעמדם כסטודנטים (20) וממהות ויפוי מקצוע הרפואה (15). נושאים נוספים כללו בין היתר: אחריות, קשרי מטפל-חולה, חשיבה מדעית, עבודות הגמר, שלוב של רפואה ומחקר, ורכישת ידע כללי.

* המשיבים ציינו עד 4 גורמים מפריעים

** המשיבים ציינו עד 3 גורמים מהנים

סיכום דעות על תוכניות לימודי הרפואה

מסלולי לימוד רפואה: הבוגרים התבקשו לדרג את דעתם לגבי 5 תוכניות לימוד עיקריות- התוכנית הנוכחית ועוד 4 תוכניות אלטרנטיביות. הבוגרים דרגו את תוכנית הלימוד הקיימת היום (מסלול 6 שנותי) בדרוג הגבוה ביותר באופן מובהק מכל תוכניות הלימוד האחרות. במקום השני דורגו לימודי תואר ראשון במדעי החיים ואחריהם לימודי רפואה, ותוכניות משולבות של לימודי רפואה ומקצועות נוספים כגון: רפואה+ משפטים, רפואה +מנהל עסקים, רפואה + הנדסות. במקום שלישי על פי אוכלוסיית הסקר דורגו: לימודי תואר ראשון בתחומים רלוונטיים כגון: הנדסות, מנהל עסקים ואחריהם לימודי רפואה, ורק במקום האחרון בדרוג נמוך באופן מובהק מכל השאר דורג המסלול של לימודי תואר ראשון בתחום כלשהו ואחריהם לימודי רפואה. לא

נמצא הבדל בין רופאים ורופאות בדרוג עדיפויות תוכניות הלימוד. לא נמצא הבדל בין בתי הספר לרפואה בדרוג העדיפויות שלהם לגבי תוכניות הלימוד השונות ללימודי רפואה.

נושאים חסרים בלימודי רפואה: בין הנושאים החסרים, אשר הבוגרים היו ממליצים לשבץ בתוכניות הלימוד ניתן למנות בסדר שכיחות יורד: שיטות מחקר בסיסי וקליני, יחסי מטפל מטופל, מדיניות רפואה וניהול מערכת הבריאות, משפט ואתיקה, שימושי מחשב וסטטיסטיקה.

נושאים מיותרים בלימודי רפואה: מרבית הנושאים אותם ציינו הבוגרים בסקר כמיותרים מתייחסים לקורסים הפרה קליניים ובמיוחד פיסיקה, מתמטיקה וכימיה.

גורמים מפריעים: הגורמים העיקריים שהפריעו לבוגרים עוסקים בתוכניות הלימודים (ביניהם: שנים קליניות/פרה קליניות, מקצועות לא רלוונטיים, אורך הלימודים), הוראה ויחסי סטודנט-מורה, ואופי הלימודים (כולל: שיטות מבחנים/הערכה/ לימוד, שינון וקבוצות לימוד גדולות).

גורמים מהנים: ברוב התשובות בסעיף פתוח זה ציינו הבוגרים שנהנו מהלימודים הקליניים ומהשהייה במחלקות.

נספחים

נספח א- שאלון סקר בוגרי בתי ספר לרפואה

א. פרטים אישיים

שם משפחה _____ שם פרטי _____ שם משפחה קודם _____
 ת.ז. _____ מין: זכר / נקבה _____
 שנת לידה _____ ארץ לידה _____ שנת עליה _____
 מצב משפחתי: רווק / נשוי / גרוש / אלמן _____
 מקצוע בן / בת הזוג _____
 פרטים על הילדים: סה"כ מספר הילדים _____

גיל הילדים						
מין הילדים	ז / נ	ז / נ	ז / נ	ז / נ	ז / נ	ז / נ

ב. פרטים על תקופת לימודיך והכשרתך המקצועית

1. ב"ס (פקולטה) לרפואה בו למדת: _____
☐ האוניברסיטה העברית, ירושלים ☐ אוניברסיטת תל אביב
☐ אוניברסיטת בן גוריון, באר-שבע ☐ הטכניון, חיפה
 שנת התחלת לימודים _____ שנת סיום לימודי רפואה _____
 לימודי התיכון: עיר (ישוב) _____
 מגמת לימוד: ☐ ריאלית; ☐ ביולוגית; ☐ הומנית; ☐ אחר, _____

2. האם היית עתודאי? ☐ כן; ☐ לא
 דרג את מידת שביעות הרצון שלך מהיותך עתודאי:
 מרוצה מאוד ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ מאוד לא מרוצה

3. האם סיימת את לימודי הרפואה?
☐ כן: מקום ביצוע הסטז': _____
 התמחות עיקרית בתחום: _____ מקום ביצוע ההתמחות: _____
 התמחות על בתחום: _____ מקום ביצוע ההתמחות על: _____
☐ לא עשיתי סטז'

4. האם הפסקת את לימודי הרפואה (ל- 1/2 שנה או יותר)? ☐ כן; ☐ לא

אם ענית כן, אנא ציין לכמה זמן הפסקת לימודך, באיזה שלב של הלימודים, ומה הייתה הסיבה לכך

סיבה אחרת. אנא פרט	תקופת מחקר (שנת)	השלמה תואר: Ph.D; M.Sc (ציין איזה)	הרהור מחודש על הלימודים	סיבות משפחתיות (כגון: לידה, כלכלי)	חופשה, טיול, אחר	
						משך ההפסקה (שנים)
						באיזה שלב בלימודי רפואה הפסקת לימודך

הערות

5. כיצד ניתן לסווג את עבודת הגמר שלך בבית"ס לרפואה?

☐ עבודה קלינית, ☐ מחקר מעבדתי/בסיסי, ☐ סקר ספרות, ☐ אפידמיולוגיה, ☐ איכות שירות

6. האם עבודת הגמר הכשירה אותך או נתנה לך:

☐ ידע, ☐ התנסות מדעית, ☐ יכולת כתיבה מדעית, ☐ שיטות מחקר, ☐ לא תרמה לי

7. האם יש לך תואר אקדמי בנוסף לתואר MD? ☐ כן; ☐ לא

סוג התואר	תחום אקדמי	מוסד קבלת התואר	מתי נלמדו הלימודים לתואר?
1			לפני / במהלך / בתום לימודי הרפואה
2			לפני / במהלך / בתום לימודי הרפואה
3			לפני / במהלך / בתום לימודי הרפואה

8. האם למדת לימודים נוספים שלא לתואר אקדמי? ☐ כן; ☐ לא

סוג הלימודים	מוסד הלימוד	מתי למדת?
1		לפני / במהלך / בתום לימודי הרפואה
2		לפני / במהלך / בתום לימודי הרפואה
3		לפני / במהלך / בתום לימודי הרפואה

9. ציין את ההשתלמויות העיקריות שלך בחו"ל (fellowship, מחקר, קורס ספציפי קליני, לימוד טכניקה, הוראה וכו').

שנה	סוג ההשתלמות				משך ההשתלמות	ארץ ההשתלמות
	קליני	מחקר	קליני + מחקר	השתלמות אחרת		

ד. פרטים לצפי העיסוק הנכחי ולעיסוקים קודמים

10. סמן ב-X את מקומות עבודתך הנוכחיים ואת מידת הקשר שלך (עבודה עיקרית, עבודה חלקית, ייעוץ, או קשר אחר) למקומות עבודה אלו המוצגים בעמודה הימנית שבטבלה. דרג והקף בעיגול את רמת שביעות הרצון שלך בכל המקומות בהם אתה עובד (ניתן לרשום "מעדיף לא לענות")

מידת שביעות רצון ① מאוד לא מרוצה ⑤ מאוד מרוצה					מעורבות אחרת: אנא פרט	ייעוץ על בסיס מזדמן	ייעוץ על בסיס קבוע	עבודה חלקית	עבודה עיקרית	מקום עבודה נוכחי
1	2	3	4	5						1. בית חולים שם.....
1	2	3	4	5						2. מרפאות קופות חולים כולל "מרפאה עצמאית" שם.....
1	2	3	4	5						3. מרפאה פרטית
1	2	3	4	5						4. מוסד אקדמי שם.....
1	2	3	4	5						5. מוסד ציבורי-ממשלתי, (כגון מ. הבריאות, ועדות)
1	2	3	4	5						6. צבא
1	2	3	4	5						7. תעשייה
1	2	3	4	5						8. חברת הזנק (start up)
1	2	3	4	5						9. חברה פרטית (לא תעשייה)
1	2	3	4	5						10. עסקים
1	2	3	4	5						11. חו"ל. פרט עיסוקך

11. דרג באחוזים כיצד מתחלק זמנך (בהערכה שנתית) בין עיסוקך בתחומים השונים, ומהי מידת העניין שלך (סקלת 1-5) בכל אחד מהם:

עיסוק:	קליניקה	מחקר	ניהול	הוראה	פעילות ציבורית כולל ועדות ואגודות	ייעוץ עסקי	עסקים
% הזמן המוקדש לכל תחום							
דרגת העניין ① לא מעניין בכלל ⑤ מאוד מעניין							

12. האם בשלב כלשהו, הפסקת לעסוק ברפואה באופן פעיל ?

☐ לא ; ☐ כן

אם כן, באיזה שלב עזבת את התחום הקליני?

☐ בסיום הלימודים, ☐ בסיום הסטז', ☐ בהתמחות, ☐ לאחר ההתמחות

לכמה זמן עזבת את העיסוק הקליני? _____

מדוע עזבת את העיסוק הקליני ? _____

13. אם הפסקת לעסוק ברפואה באופן פעיל, ולאחר מכן חזרת, מדוע חזרת?

מתי חזרת? _____

14. האם הנך מעורב או היית מעורב בעבר (ובאיזה היקף) בפעילויות הבאות?

הערות	יותר פעילויות (כמה) ?	5-3 פעילויות	2-1 פעילויות	
				פיתוח מוצר תעשייתי
				המצאה
				פטנט
				יזמות

הערות _____

15. האם הנך מעורב בעיסוק ברפואה משלימה/ אלטרנטיבית? ☐ כן; ☐ לא

אם כן, באילו תחומים ? _____

ד. דעותיך על תוכניות לימוד רפואה

16. דרג את מידת שביעות הרצון שלך מלימודי הרפואה:

הערות	מאוד מרוצה					מאוד לא מרוצה
	1	2	3	4	5	1. לימודים פרה קליניים
	1	2	3	4	5	2. לימודים קליניים
	1	2	3	4	5	3. בסה"כ לימודים בפקולטה לרפואה

17. דרג באיזו מידה הכשירו אותך לימודי הרפואה לעיסוקיך הקליניים:

הכשירו היטב

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

 לא הכשירו במידה מספקת

18. דרג באיזו מידה הכשירו אותך לימודי הרפואה לעיסוקיך האחרים (שאינם קליניים):

הכשירו היטב

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

 לא הכשירו במידה מספקת

19. דרג (באחוזים) מה היו השיקולים שהינחו אותך בבחירת ההתמחויות?

השיקול לבחירת מסלול התמחות	עניין מקצועי	יתרון כלכלי	תנאי עבודה נוחים	מעמד חברתי/מקצועי	חוסר מקום בהתמחות אחרת	מיקום גיאוגרפי	אחר, פרט
משקל יחסי (%) לשיקולי בחירת <u>התמחות ראשונה</u>							
משקל יחסי (%) לשיקולי בחירת <u>"התמחות על"</u>							

20. האם בחרת באותה התמחות בה רצית בתקופת לימודי הרפואה? ☐ כן; ☐ לא

מה הייתה ההתמחות בה רצית בתקופת הלימודים _____

21. האם היית בוחר היום שוב באותה התמחות שרכשת? ☐ כן; ☐ לא

מדוע? _____

22. במבט לאחור, האם גם היום היית בוחר ללמוד רפואה? ☐ כן; ☐ לא; ☐ לא יודע

מדוע? _____

23. מה היית מעדיף ללמוד במקום לימודי רפואה? מחשבים, הנדסה, משפטים, אחר: (פרט) _____

24. אלו נושאים היו חסרים לדעתך בלימודי הרפואה, והיית מייעץ לשבץ אותם היום בתוכניות הלימוד?

25. אלו נושאים היו מיותרים לדעתך בלימודי הרפואה?

26. לאור השינויים החלים במקצוע הרפואה ובצרכים בארץ, ומניסיוןך האישי, על איזה מסלול לימודי רפואה היית ממליץ? דרג את מסלולי הלימוד הבאים, על פי העדפתך, כאשר 1 = הכי פחות מומלץ; 5 = הכי מומלץ.

הערות לגבי מסלולי הלימוד	דרג העדפותיך 5-1 ① הכי פחות מומלץ ⑤ הכי מומלץ					אופציות לתוכניות לימוד לתואר רפואה
	1	2	3	4	5	מסלול MD 6 שנתי כפי שקיים היום
	1	2	3	4	5	לימודי תואר ראשון במדעי החיים ואחריהם לימודי רפואה
	1	2	3	4	5	לימודי תואר ראשון בתחומים רלוונטיים כגון הנדסות, מנהל עסקים, ואחריהם לימודי רפואה
	1	2	3	4	5	לימודי תואר ראשון בתחום כלשהו ואחריהם לימודי רפואה
	1	2	3	4	5	תוכניות משולבות של לימודי רפואה ומקצועות נוספים כגון: רפואה + משפטים; רפואה + מנהל עסקים; רפואה + הנדסה.

27. מה הפריע לך בלימודי הרפואה? _____

28. ממה נהנית במיוחד במהלך לימודי הרפואה? _____

הערות _____

האם תהיה מוכן להתראיין, כהמשך לסקר זה? ☐ כן / ☐ לא

אם כן, כיצד ניתן ליצור איתך קשר?

טלפון בבית: _____ טלפון בעבודה: _____ טלפון נייד: _____

E-mail _____

אנו מודים לך על הזמן והמחשבה שהקדשת למילוי השאלון.

את השאלון יש לשלוח באמצעות המעטפה המצורפת (אין צורך בבול)

לדר' נעמי ביטרמן

מוסד שמואל נאמן,

קריית הטכניון,

חיפה, 32000.

טל' 04-8292190

כתובת e-mail: noemib@techunix.technion.ac.il

נספח ב – טבלאות

נספח - טבלה 1: אפיון אוכלוסיית המשיבים לסקר על פי שנת סיום לימודי הרפואה (1981-2000)

רופאות	רופאים	סכום כולל	
10	11	21	1981
11	20	31	1982
12	13	26	1983
11	15	26	1984
15	24	39	1985
12	32	48	1986
19	17	38	1987
7	17	25	1988
12	20	32	1989
11	18	29	1990
5	14	20	1991
17	16	34	1992
16	11	27	1993
7	10	17	1994
18	17	37	1995
18	10	28	1996
12	18	32	1997
15	11	26	1998
11	18	30	1999
14	14	30	2000
253	326	596	סכום כולל

* לא ידוע מינם של 17 משיבים

נספח - טבלה 2: התפלגות סך העתודאים (*N=145) הרופאים העתודאים (N=89) והרופאות העתודאיות (N=52) לפי שנת סיום הלימודים

רופאות (N)	רופאים (N)	סך המשיבים (%)	
1	4	5 / 21 (23.8)	1981
5	4	9 / 31 (29.0)	1982
2	6	8 / 26 (30.8)	1983
4	1	5 / 26 (19.2)	1984
2	9	11 / 38 (28.9)	1985
2	9	14 / 48 (29.2)	1986
2	2	4 / 38 (10.5)	1987
2	5	7 / 24 (29.2)	1988
4	4	8 / 32 (25.0)	1989
1	2	3 / 29 (10.3)	1990
1	4	6 / 20 (30.0)	1991
1	5	6 / 34 (17.6)	1992
5	4	9 / 26 (34.6)	1993
2	2	4 / 17 (23.5)	1994
5	7	12 / 37 (32.4)	1995
4	3	7 / 28 (25.0)	1996
4	6	10 / 32 (31.3)	1997
	4	4 / 26 (15.4)	1998
3	4	7 / 30 (23.3)	1999
2	4	6 / 30 (20.0)	2000
52	89	145 / 593 (24.5)	סכום כולל

* אין מידע על מינם של 4 משיבים

נספח - טבלה 3: התפלגות המשיבים לפי מגמת הלימוד בתיכון בשנה/שנים בה סיימו את לימודי הרפואה בבתי הספר לרפואה (N)

ביולוגית ריאלית הומנית/אחר משולבת סכום כולל					
10		2	1	7	1981-1983 אוני' בן גוריון
16		3	6	7	1984-1986
12		1	4	7	1987-1989
14	1	3		10	1990-1992
12		2	1	9	1993-1995
18		1	9	8	1996-1998
6			2	4	1999-2000
88	1	12	23	52	אוני' בן גוריון סכום
31		6	16	9	1981-1983 אוני' תל אביב
24	1	2	11	10	1984-1986
22	1	1	9	11	1987-1989
19		3	8	8	1990-1992
24	3	2	13	6	1993-1995
15			7	8	1996-1998
21	1	1	13	6	1999-2000
156	6	15	77	58	אוני' תל אביב סכום
17		2	9	6	1981-1983 האוני' העברית
32	3	4	13	12	1984-1986
27		4	10	13	1987-1989
24	1	1	9	13	1990-1992
25		3	11	11	1993-1995
21	1		10	10	1996-1998
24	1	1	14	8	1999-2000
170	6	15	76	73	האוני' העברית סכום
19		1	7	11	1981-1983 טכניון
39		1	19	19	1984-1986
34	1	4	11	18	1987-1989
22	1		9	12	1990-1992
17		1	6	10	1993-1995
29	1	1	23	4	1996-1998
8	1		3	4	1999-2000
168	4	8	78	78	טכניון סכום
582	17	50	254	261	סכום כולל

נספח - טבלה 4: שביעות הרצון הבוגרים בסקר מהלימודים הפרה קליניים (N=579), מהלימודים קליניים (N=586) ובסה"כ מהלימודים בפקולטה לרפואה (N=580) לפי מספר שנים מאז סיום הלימודים (ממוצע) *

(N) ממוצע			
בסה"כ לימודים בפקולטה לרפואה	לימודים קליניים	לימודים פרה קליניים	
3.68 (28)	3.77 (30)	3.17 (30)	2
4.00 (30)	3.97 (30)	3.67 (30)	3
3.85 (26)	3.92 (26)	3.46 (26)	4
3.88 (32)	4.00 (32)	3.44 (32)	5
3.93 (28)	3.96 (28)	3.43 (28)	6
3.86 (37)	3.95 (37)	3.31 (36)	7
3.69 (16)	3.75 (16)	3.38 (16)	8
3.88 (26)	3.81 (27)	3.44 (27)	9
3.91 (33)	4.03 (33)	3.39 (33)	10
3.74 (19)	3.55 (20)	3.60 (20)	11
4.03 (29)	4.17 (29)	3.38 (29)	12
4.13 (30)	4.17 (30)	3.62 (29)	13
3.84 (25)	3.88 (25)	3.52 (25)	14
3.76 (37)	3.83 (36)	3.11 (36)	15
3.90 (48)	3.98 (48)	3.38 (47)	16
3.97 (37)	4.05 (39)	3.39 (38)	17
4.00 (24)	4.08 (25)	3.58 (24)	18
4.08 (26)	4.15 (26)	3.77 (26)	19
4.00 (30)	4.10 (30)	3.50 (30)	20
4.16 (19)	4.16 (19)	3.47 (17)	21
580	586	579	סך המשיבים

* לא ידועה שנת הסיום של 3 משיבים

נספח - טבלה 5: ממוצע שביעות הרצון של הבוגרים מהלימודים הפרה קליניים לפי שנת סיום הלימודים ובתי הספר לרפואה

(N) ממוצע					
סכום כולל	טכניון	האוני' העברית	אוני' תל אביב	אוני' בן גוריון	
3.47 (17)	2.50 (4)	4.00 (1)	3.14 (7)	4.60 (5)	1981
3.50 (30)	3.29 (7)	3.00 (10)	4.00 (12)	4.00 (1)	1982
3.77 (26)	3.33 (6)	3.40 (5)	3.91 (11)	4.50 (4)	1983
3.58 (24)	3.50 (8)	3.25 (4)	3.40 (5)	4.00 (7)	1984
3.39 (38)	3.00 (13)	3.43 (14)	4.00 (8)	3.33 (3)	1985
3.38 (47)	3.63 (19)	3.14 (14)	3.13 (8)	3.50 (6)	1986
3.11 (36)	2.73 (15)	3.10 (10)	3.75 (8)	3.33 (3)	1987
3.52 (25)	3.14 (7)	3.44 (9)	4.40 (5)	3.25 (4)	1988
3.62 (29)	3.20 (10)	4.00 (7)	3.43 (7)	4.20 (5)	1989
3.38 (29)	3.00 (6)	3.89 (9)	3.57 (7)	2.86 (7)	1990
3.60 (20)	3.14 (7)	3.60 (5)	4.00 (6)	4.00 (2)	1991
3.39 (33)	3.33 (9)	3.60 (10)	3.00 (8)	3.67 (6)	1992
3.44 (27)	3.14 (7)	3.33 (6)	3.60 (10)	3.75 (4)	1993
3.38 (16)	3.50 (4)	3.60 (5)	3.20 (5)	3.00 (2)	1994
3.31 (36)	2.67 (6)	3.50 (14)	3.36 (11)	3.40 (5)	1995
3.43 (28)	3.38 (8)	3.50 (10)	3.00 (4)	3.67 (6)	1996
3.44 (32)	3.19 (16)	3.50 (6)	3.25 (4)	4.17 (6)	1997
3.46 (26)	3.50 (6)	3.14 (7)	3.00 (7)	4.33 (6)	1998
3.67 (30)	3.67 (6)	3.58 (12)	3.86 (7)	3.60 (5)	1999
3.17 (30)	4.00 (2)	3.23 (13)	2.93 (14)	4.00 (1)	2000
3.44 (579)	3.22 (166)	3.42 (171)	3.50 (154)	3.76 (88)	סכום כולל

נספח - טבלה 6: ממוצע שביעות הרצון של הבוגרים מהלימודים הקליניים לפי שנת סיום

הלימודים ובתי הספר לרפואה

(N) ממוצע					
סכום כולל	טכניון	האוני' העברית	אוני' תל אביב	אוני' בן גוריון	
4.2 (19)	3.8 (5)	4.0 (1)	4.0 (8)	4.8 (5)	1981
4.1 (30)	3.7 (7)	4.1 (10)	4.3 (12)	5.0 (1)	1982
4.2 (26)	4.0 (6)	4.2 (5)	4.0 (11)	4.8 (4)	1983
4.1 (25)	4.0 (8)	3.8 (4)	3.5 (6)	4.9 (7)	1984
4.1 (39)	3.8 (13)	4.3 (14)	4.1 (9)	4.0 (3)	1985
4.0 (48)	3.9 (19)	3.9 (14)	3.6 (8)	4.6 (7)	1986
3.8 (36)	3.8 (15)	4.0 (10)	3.8 (8)	3.7 (3)	1987
3.9 (25)	3.1 (7)	4.1 (9)	4.4 (5)	4.0 (4)	1988
4.2 (30)	4.0 (11)	4.1 (7)	4.1 (7)	4.6 (5)	1989
4.2 (29)	3.7 (6)	4.3 (9)	4.3 (7)	4.3 (7)	1990
3.6 (20)	3.1 (7)	3.4 (5)	3.8 (6)	4.5 (2)	1991
4.0 (33)	3.9 (9)	4.2 (10)	4.0 (8)	4.0 (3)	1992
3.8 (27)	3.6 (7)	3.5 (6)	4.0 (10)	4.3 (4)	1993
3.8 (16)	3.5 (4)	3.8 (5)	3.6 (5)	4.5 (2)	1994
3.9 (37)	3.7 (6)	4.2 (15)	3.6 (11)	4.2 (5)	1995
4.0 (28)	4.1 (8)	3.8 (10)	3.8 (4)	4.2 (6)	1996
4.0 (32)	3.9 (16)	4.5 (6)	2.8 (4)	4.7 (6)	1997
3.9 (26)	3.5 (6)	3.7 (7)	3.9 (7)	4.7 (6)	1998
4.0 (30)	3.7 (6)	4.1 (12)	4.0 (7)	4.0 (5)	1999
3.8 (30)	4.0 (2)	3.9 (13)	3.7 (14)	2.0 (1)	2000
4.0 (586)	3.8 (168)	4.0 (172)	3.9 (157)	4.4 (89)	סכום כולל

נספח - טבלה 7: ממוצע שביעות הרצון של הבוגרים מסה"כ הלימודים בפקולטה לרפואה לפי
שנת סיום הלימודים ובתי הספר לרפואה

(N) ממוצע					
אונ' בן גוריון	אונ' תל אביב	האונ' העברית	טכניון	סכום כולל	
5.0 (5)	3.9 (8)	4.0 (1)	3.8 (5)	4.2 (19)	1981
5.0 (1)	4.1 (12)	3.9 (10)	3.9 (7)	4.0 (30)	1982
4.5 (4)	3.9 (11)	4.2 (5)	4.0 (6)	4.1 (26)	1983
4.7 (7)	3.3 (6)	3.8 (4)	4.0 (7)	4.0 (24)	1984
4.0 (3)	4.2 (9)	4.2 (12)	3.6 (13)	4.0 (37)	1985
4.3 (7)	3.5 (8)	3.8 (14)	4.0 (19)	3.9 (48)	1986
3.7 (3)	3.7 (9)	3.8 (10)	3.8 (15)	3.8 (37)	1987
4.0 (4)	4.4 (5)	3.9 (9)	3.3 (7)	3.8 (25)	1988
4.6 (5)	4.0 (7)	4.3 (7)	3.9 (11)	4.1 (30)	1989
3.9 (7)	4.3 (7)	4.2 (9)	3.7 (6)	4.0 (29)	1990
4.5 (2)	4.0 (6)	3.5 (4)	3.4 (7)	3.7 (19)	1991
4.0 (6)	3.8 (8)	4.1 (10)	3.8 (9)	3.9 (33)	1992
4.5 (4)	4.0 (10)	3.6 (5)	3.6 (7)	3.9 (26)	1993
4.0 (2)	3.4 (5)	3.8 (5)	3.8 (4)	3.7 (16)	1994
4.2 (5)	3.5 (11)	4.1 (15)	3.5 (6)	3.9 (37)	1995
4.3 (6)	3.8 (4)	3.7 (10)	4.0 (8)	3.9 (28)	1996
4.5 (6)	3.3 (4)	4.0 (6)	3.8 (16)	3.9 (32)	1997
4.5 (6)	3.6 (7)	3.7 (7)	3.7 (6)	3.8 (26)	1998
4.2 (5)	4.0 (7)	4.0 (12)	3.8 (6)	4.0 (30)	1999
3.0 (1)	3.5 (13)	3.8 (12)	4.0 (2)	3.7 (28)	2000
4.3 (89)	3.8 (157)	3.9 (167)	3.8 (167)	3.9 (580)	סכום כולל

נספח - טבלה 8: התפלגות סך המשיבים לפי בחירה חוזרת של ההתמחות שרכשו ומספר השנים מסיום הלימודים (N=531)*

סכום כולל	N (%)			
	לא בטוח	לא	כן	
12		1 (8.3)	11 (91.7)	2
23			23 (100.0)	3
20		1 (5.0)	19 (95.0)	4
24		1 (4.2)	23 (95.8)	5
24		1 (4.2)	23 (95.8)	6
37	1 (2.7)	3 (8.1)	33 (89.2)	7
14			14 (100.0)	8
25	1 (4.0)	3 (12.0)	21 (84.0)	9
32		3 (9.4)	29 (90.6)	10
19	1 (5.3)	5 (26.3)	13 (68.4)	11
26	1 (3.8)	2 (7.7)	23 (88.5)	12
30	1 (3.3)	3 (10.0)	26 (86.7)	13
24		2 (8.3)	22 (91.7)	14
38	1 (2.6)	5 (13.2)	32 (84.2)	15
46	1 (2.2)	7 (15.2)	38 (82.6)	16
36	1 (2.8)	5 (13.9)	30 (83.3)	17
26	1 (3.8)	1 (3.8)	24 (92.3)	18
25		3 (12.0)	22 (88.0)	19
30		2 (6.7)	28 (93.3)	20
20		1 (5.0)	19 (95.0)	21
531	9	49	473	סכום כולל

* לא ידוע שנת הסיום של 2 משיבים